

Nr 381.

Av herr **Bagge m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande.*

De allmänna synpunkter, som enligt vår åsikt böra anläggas på en reform av Sveriges försvarsanstalter, äro i korthet följande:

I anslutning till de utrikespolitiska synpunkter, som i försvarskommissionens betänkande framlagts, vilja vi understryka kommissionens uttalande, att »svårigheterna för ett land i Sveriges läge att hålla sig utanför eventuella konflikter eller att bevara handlingsfriheten för den svenska regeringen vid uppkommande konflikter kunna bli större än vid tiden före världskriget, därest icke Sverige även i militärt hänseende utgör en maktfaktor». Försvarets första uppgift skall vara att hindra Sveriges indragande i en konflikt. Gränsen mellan neutralitetsförsvar och självständighetsförsvar är emellertid flytande. En försvarspolitik till neutralitetens bevarande kan icke med framgång föras, om den icke stödes av försvarsanstalter, som medgiva organiserandet av folkets hela levande kraft och utnyttjandet av alla dess materiella resurser till fosterlandets värn. Det parti, vi representera, har också ständigt framfört kravet på en försvarsordning, som möjliggör uttagandet av landets hela kraft vid ett krigsutbrott. Detta krav fasthålla vi alltjämt.

Det nuvarande läget kräver en så långt möjligt *allsidig* förstärkning av vårt lands försvarsresurser för att trygga vår neutralitet och i yttersta fall värna vår självständighet. Att denna förstärkning icke kan likformigt fördelas på samtliga försvarsgrenar ligger i sakens natur, men vi vilja kraftigt understryka att en försvarsreform, som skapar svaghet i *en* länk i försvarskedjan, icke kan få den samlade effekt, som ger landet valuta för försvarskostnaderna.

Kungl. Maj:ts proposition nr 225 angående försvarsväsendets ordnande innebär icke den förstärkning av rikets försvarsmedel, som oundgängligen kräves. Propositionen är ett i främsta rummet på inrepolitiska överväganden grundat kompromissförslag, i vilket man förgäves söker en saklig motivering för det behov av försvarskrafter, som propositionen räknar med. Ej heller finner man någon redogörelse för de utrikespolitiska och strategiska överväganden, som böra ha ägt rum vid ärendets beredning inom regeringen. Anmärkningsvärt är även, att departementschefen på viktiga punkter frångått 1930 års försvarskommissions förslag utan att motivering härför anförts. Den starka nedskärning av lantförsvaret och flygvapnet, som propositionen företagit i förhållande till detta förslag, framstår därför som en godtycklig, av icke sakliga motiv föranledd åtgärd. De ekonomiska och statsfinansiella hänsyn, som åberopas i statsministerns uttalande till statsrådsprotokollet, ha som bekant icke utgjort hinder för den nuvarande regeringen att på andra områden föreslå mycket be-

tydande utgiftsökningar, i vissa fall medförande automatiska årliga stegringar med mycket stora belopp.

En sakligt tillfredsställande lösning av försvarsfrågan kan efter vår mening icke vinnas på de linjer, som regeringspropositionen uppdragit. De väsentligaste bristerna i denna äro följande:

1. Arméns krigsorganisation och därav beroende fredsorganisation har till omfattningen begränsats därhän, att fälthären endast uppgår till obetydligt mera än $\frac{2}{3}$ av den minimistyrka, som enligt försvarskommissionens utredningar kräves för att med utsikt till framgång kunna upptaga ett försvar.

2. Det operativa flygvapnet har reducerats till hälften av vad som ansetts behöfligt för rikets luftförsvar.

3. Den föreslagna luftvärnsorganisationen är så otillräcklig, att landet blir praktiskt taget värnlöst mot hemortsbekämpning från luften. Organiserandet av det civila luftskyddet har ställts på framtiden.

4. Det kustartilleriförsvar vid Fårösund, som är ett nödvändigt led i Gotlands försvar, har icke upptagits i regeringsförslaget, ej heller för öns försvar erforderligt luftvärn.

5. Sjöstridskrafterna ha, trots erkännansvärda förbättringar i förhållande till försvarskommissionens förslag, icke givits den personal- och materieförstärkning, som är nödvändig för att de skola kunna vara rustade att fylla de viktiga uppgifter, som under ett krig komma att påvila desamma. Antalet artillerifartyg i kustflottan har upptagits till tre i stället för de i senaste försvarsbeslut såsom nödvändiga ansedda fyra.

6. Det för försvarets ledning gemensamma organet, försvarsstaben, har givits en organisation, som omöjliggör ett ändamålsenligt arbetsresultat beträffande främst det operativa förberedelsearbetet.

Då vi icke anse det möjligt att genom detaljyrkanden få fram de förbättringar i den föreslagna försvarsorganisationen, som äro oungämligen nödvändiga, ha vi utarbetat ett fullständigt förslag till försvarets ordnande inom en kostnadsram av c:a 161.7 milj. kr. för de första sju åren — därefter minskas årskostnaden med 6.6 milj. kr. — varjämte vi föreslå för mötande av de mest trängande behoven av materieförstärkning en engångsanskaffning av materiel för samtliga försvarsgrenar, fördelad på tre år. I nämnda kostnadssumma ingå icke dyrtidstillägg.

Vid uppgörandet av vårt förslag ha vi i det väsentligaste kunnat bygga på den reservation, som av hrr Borell och Magnusson avgivits inom 1930 års försvarskommission. På grund av den under de senaste månaderna inträdda försämringen av det utrikespolitiska läget samt med hänsyn till vissa vägande erinringar av de militära myndigheterna i yttranden över försvarskommissionens betänkande ha vi dock ansett oss böra föreslå vissa organisatoriska och materiella utvidgningar i förhållande till nämnda reservation och de av reservanterna biträdda delarna av försvarskommissionens förslag. Vi föreslå alltså:

1. Att samtliga nuvarande infanteriregementen och artilleritruppförband vid armén bibehållas och att värnpliktskontingenten ökas med c:a 2,500 man.

2. Att luftvärnet gives en väsentlig förstärkning i materielhänseende ut-

över vad kommissionen föreslagit och att det civila luftskyddet på ändamålsenligt sätt organiseras.

3. Att det tunga artilleriet förstärkes med en division, mobiliserad vid A 3.

4. Att övre Norrlands trupper förstärkas med K 4 och genom överförandet av viss personal från A 4 till A 5, vilken artillerikår i samband härmed organiseras såsom regemente.

5. Att en strategisk spaningsdivision organiseras i enlighet med av chefen för flygvapnet framlagt förslag.

6. Att anslaget till flygvapnets övningar ökas med c:a 500,000 kr.

7. Beträffande marinen ansluter sig vår motion till de av nämnda reserveranter framställda yrkandena. Vi anse således att artillerifartyg måste ingå i kustflottan. Vi föreslå en snabbare takt i den av Kungl. Maj:ts föreslagna ersättningsbyggnaden och kunna icke ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag om indragning av skeppsgossekåren. Vi föreslå anskaffning av luftvärnsmateriel för örlogsstationer och -varv, av artilleriammunition, minor och torpeder samt åtgärder för lösning av den viktiga frågan om lagring av brännolja.

8. Vi föreslå, att kustartilleriets personal förstärkes och att kustartilleriförsvaret upprättas i Fårösund, varjämte de av kustartilleri bemannade luftvärnsformationerna utökas.

9. Genomförandet av den nya försvarsordningen bör omedelbart påbörjas.

10. Slutligen föreslå vi beträffande den högsta ledningen av försvaret, att högste befälhavare för samtliga försvarskrafter icke skall tillsättas i fred, men att däremot en försvarsstab skall organiseras i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag med huvudsaklig uppgift att utföra det operativa förberedelsearbetet.

Såsom en av de allvarligaste svagheter i vår nuvarande försvarsberedskap framstår bristen på materiel av olika slag, en brist som till stor del beror på försummelser i fråga om materielanskaffning under en följd av år. En av försvarsreformens angelägnaste uppgifter är att gottgöra dessa försummelser och tillgodose de trängande behov av förnyelse och förstärkning av materiel, som förefinnas inom samtliga försvarsgrenar. En betydande engångsanskaffning av materiel utöver den i propositionen föreslagna är därför oundgängligen nödvändig. Även i förhållande till försvarskommissionens förslag innebär det förslag, vi här framlägga, en väsentlig ökning av anslagen till engångsanskaffning av materiel för armén, luftvärnet och flottan.

Av flera skäl anse vi att en snabbare takt i materielanskaffningen, än den regeringspropositionen föreslagit, är nödvändig. Vi föreslå att av de för engångsanskaffning av materiel avsedda anslagen avskiljes ett belopp av 51 milj. kr. för lantförsvaret och 14.1 milj. kr. för sjöförsvaret, tillsammans 65.1 milj. kr., vilken summa bör utgå såsom ett särskilt anvisat anslag i och för en omedelbar anskaffning av den för försvarets krigsberedskap mest nödvändiga materielen. Med hänsyn till industriens leveransmöjligheter måste dock denna extra engångsanskaffning fördelas på en treårsperiod, budgetåren 1936/1937, 1937/1938 och 1938/1939, med en årskvot av 21.7 milj. kr. Under dessa

tre år kommer alltså vid ett bifall till vårt förslag utöver de ordinarie försvarskostnaderna att krävas ett anslag på ifrågavarande belopp till materielanskaffning för mötande av de mest trängande behoven och fyllande av de mest uppenbara bristerna i vår försvarsorganisation. Återstoden av lantförsvarets engångskostnader för materielanskaffning enligt vårt förslag, 46.2 milj. kr., böra fördelas på 7 år, räknat fr. o. m. budgetåret 1936/1937., med en årskvot av 6.6 milj. kr. Denna årskvot är inräknad i den ovan angivna årliga kostnadssumman av 161.7 milj. kr.

För den här föreslagna snabbare materielanskaffningen tala utom de militära och försvarspolitiska skälen jämväl statsfinansiella hänsyn. Såsom framgår av årets statsverksproposition har finansministern vid uppgörandet av det framlagda budgetförslaget kunnat räkna med ett överskott på 39 milj. kr., varav enligt hans förslag 19 milj. kr. skola användas till avskrivning av kristidsskulder och 20 milj. kr. till skattesänkningar. Såsom framhållits i en av oss tidigare väckt motion (I: 118, II: 302) torde anledning finnas att antaga, att vid fastställandet av riksstaten för budgetåret 1936/1937 det statsfinansiella läget skall befinnas möjliggöra såväl genomförandet av de föreslagna saneringsåtgärderna och skattesänkningen som ock anvisandet av anslag för tillgodoseendet av försvarets oundgängliga materielbehov. För nästkommande budgetår torde därför, enligt vår mening, inga större svårigheter möta att bereda plats i statsbudgeten för det betydande engångsanslag till försvaret, som vi här föreslå. Det fortfarande gynnsamma konjunkturläget och de enligt förkljudanden oväntat goda resultaten av det pågående taxeringsarbetet torde kunna föranleda en icke oväsentlig höjning av inkomstberäkningarna. Jämväl för budgetåret 1937/1938 äro dessa omständigheter av betydelse, ehuru osäkerheten i det allmänpolitiska läget manar till stor försiktighet vid bedömandet av konjunkturutsikterna på längre sikt. Vi anse dock att starka skäl tala för att de svenska statsfinanserna under de närmaste åren komma att erbjuda jämförelsevis goda möjligheter att täcka de engångskostnader, som vi här föreslå för försvarets stärkande. Genom att låta en större part av dessa kostnader falla på de närmaste tre åren minskas bördorna för de därefter kommande, vilka på grund av de starka ökningarna av andra statsutgifter bliva av allt att döma mera brydsamma i statsfinansiellt hänseende. Vårt förslag innebär alltså att för de närmaste tre åren skall, förutom de årliga kostnaderna för den av oss föreslagna försvarsorganisationen, utgå ett engångsanslag på 21.7 milj. kr. om året. Tack vare denna påskyndade engångsanskaffning blir det å andra sidan möjligt att efter sju år minska de årliga kostnaderna med 6.6 milj. kr.

Vi framlägga detta förslag i den fasta förvisningen, att det svenska folkhushållet kan bära de kostnader, som den av oss föreslagna försvarsförstärkningen medför, utan att några andra berättigade samhällsintressen behöva eftersättas, och att vårt folk är berett att bära de bördor och personliga offer för försvarets stärkande, som tidsläget oundgängligen kräver.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte, med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 225 i de delar, som av det följande framgår, besluta antaga nedan angivna försvarsorganisation.

Stockholm den 21 april 1936.

Gösta Bagge.

Fritiof Gustafson.

Joh. Nilsson

i Kristianstad.

J. B. Johansson.

Axel Nylander.

M. Svensson.

Gustaf Velander.

Th. Borell,

som dock i fråga om organisationen av försvarsstaben samt beträffande ökningen av de med armén och marinen samverkande flygflottiljerna vidhåller den mening, som av honom angivits i till försvarskommissionens betänkande fogade reservationer.

Avd. I. Försvarsväsendets ledning.

I. Allmänna grunder för försvarsväsendets ledning.

A. Den militära ledningen.

Beträffande den högsta militära försvarsledningen *i krig* ansluter sig departementschefen till försvarskommissionens åsikt, att »under krig bör finnas en överbefälhavare, som regelmässigt under Konungen utövar befälet över rikets försvarskrafter» samt att till hans förfogande bör stå ett för högkvarteret gemensamt stabsorgan, en försvarsstab. I fråga om den militära ledningen av försvarsväsendet *i fred* upptager propositionen försvarskommissionens förslag om tillsättandet av en ansvarig chef för var och en av de tre försvarsgrenarna, under vilken de centrala militära organen inom vederbörande försvarsgren skola lyda. Däremot har i propositionen icke upptagits försvarskommissionens förslag, att redan i fredstid skall tillsättas en under Kungl. Maj:t lydande överbefälhavare för samtliga försvarskrafter, med huvudsaklig uppgift att leda det operativa krigsförberedelsearbetet, samt att till hans förfogande skall ställas en försvarsstab. För utförandet och säkerställandet av det för försvarsgrenarna gemensamma förberedelsearbetet föreslås i propositionen inrättandet av en liten försvarsstab, som avses få en rent utredande uppgift, och på intet sätt motsvarar den organisation för ett enhetligt operativt förberedelsearbete, som av försvarskommissionen föreslagits.

Förslaget om tillsättandet i fredstid av en överbefälhavare för krigsmakten har motiverats främst av önskvärdheten att denne befälhavare beredes tillfälle att i fredstid förbereda sig för det ytterst krävande värv, som i krigstid kommer att åläggas honom. Därtill kommer behovet av en representant för militär sakkunskap närmast under Kungl. Maj:t, vilken äger möjlighet att bedöma spörsmål berörande krigsberedskapen ur riksförsvarets synpunkt. Dessa spörsmål göra sig praktiskt gällande främst då fråga uppkommer om angelägenhetsgraden uti till Kungl. Maj:t försvarsgrensvis ingivna anslagsäskanden samt beträffande prioritetsrätt vid utnyttjandet av sådan krigsindustri, som icke samtidigt förmår tillgodose samtliga vid mobilisering uppkommande behov, en angelägenhet, som redan i det fredstida planlägningsarbetet måste klargöras.

Emot tillsättandet av en överbefälhavare i fredstid hava emellertid flera militära myndigheter anmält betänkligheter. Bl. a. har anförts att med de befodringsprinciper, vilka inom krigsmakten tillämpas, allvarlig risk förefinnes att den fredstida överbefälhavaren icke blir den för krigstid lämpligaste personen. Med kännedom om det vid tillsättandet av högre militära poster

ofta tillämpade tillvägagångssättet synas grundade skäl föreligga för dessa betänkligheter. Även andra skäl, som anförts i olika myndigheters remissyttranden, tala mot tillsättandet av en överbefälhavare i fredstid.

Vi hava vid övervägandet av denna för vårt försvarsväsende ytterst betydelsefulla fråga funnit att så vägende skäl kunnat anföras mot förslaget om tillsättandet av en överbefälhavare i fred, att vi icke anse oss kunna på denna punkt biträda försvarskommissionens förslag. Detta innebär dock icke att vi anse propositionens lösning av frågan av försvarsväsendets högsta ledning tillfredsställande. Den synes oss tvärtom vara en halvmesyra, som icke kan godtagas från de förutsättningar och med de krav på enhetlighet i försvarsledningen och största möjliga överensstämmelse mellan freds- och krigsorganisationen, som departementschefen själv uppställer. Den i propositionen föreslagna lilla försvarsstaben skulle få sitt egentliga värde som ett till försvarsministerns förfogande stående organ för utredningar och för bearbetning av vissa operativa och strategiska problem, men icke giva någon garanti för erforderlig överensstämmelse i det operativa krigsförberedelsearbetet. Det synes oss påtagligt att ett organ, sådant som det i propositionen föreslagna, icke är ägnat att möta de krav, som i förevarande avseende äro de väsentliga. För att rikets samlade krigsmakt i farans stund skall kunna rätt lösa sina uppgifter måste de olika försvarsgrenarna bringas till ändamålsenlig och fullödig samverkan, och härför kräves redan i fred ett förberedelsearbete på det operativa området, vilket förutsätter en militärt auktoritativ, enande myndighet. En sådan kan den i propositionen föreslagna lilla försvarsstaben aldrig bli.

Till alla de skäl, som kunna anföras för att frågan om högsta ledningen nu bör bringas till en lösning, må fogas påpekandet, att de ytterst begränsade möjligheterna till samövningar i fredstid med högre förband och det starkt framträdande behovet av sträng ekonomisering med till förfogande stående stridskrafter vid krigstillfälle medföra, att improviseringar beträffande den högsta krigsledningen innebära mycket stora risker för allvarliga missgrepp vid användningen av de fåtaliga försvarskrafterna med därav följande ödesdigra verkningar. Dessa omständigheter skärpa betydelsen av ändamålsenliga organisatoriska åtgärder.

Vi anse därför det vara nödvändigt att, även om överbefälhavare i fred icke tillsättes, en verklig försvarsstab organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med försvarskommissionens förslag. I spetsen för denna stab bör stå en försvarsstabschef, som bör vara sidoordnad med försvarsgrenscheferna och i avlöningshänseende likställd med dessa.

Frågan om försvarsstabens organisation och uppgifter kommer i det följande att klargöras.

B. Den ekonomiska försvarsberedskapen.

I likhet med propositionen hävda vi den uppfattningen, att det ledande organet för krigsförberedelsearbetet på de industriella, ekonomiska och administrativa områdena »bör erhålla en fastare och mera definitiv ställning inom

den svenska försvarsorganisationen än som är fallet med den nuvarande rikskommissionen». Likaså biträda vi ett bibehållande av den nuvarande benämningen »rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap». I fråga om organisationen m. m. skola vissa smärre ändringsförslag i det följande framläggas.

B. Förvaltningsverksamheten.

Vad beträffar den centrala *fastighetsförvaltningen* har försvarskommissionen föreslagit dess utbrytande ur försvarsgrenarna och centraliserande till ett för försvarsväsendet gemensamt organ, benämnt »försvarsväsendets fortifikationsstyrelse». De erinringar, vilka framförts mot detta förslag, synas oss så tungt vägande, att vi i likhet med propositionen föreslå, att fastighetsförvaltningen såsom hittills ombesörjes försvarsgrensvis.

Däremot kunna vi icke biträda propositionen i vad rör frågan om *förhållandet mellan förvaltningsorganen och de militära myndigheterna* inom de olika försvarsgrenarna.

Departementschefen faller härvidlag tillbaka på ett av cheferna för generalstaben och marinstaben i augusti 1933 avgivet förslag till organisation av arméns, respektive marinens ledning. Det bör emellertid uppmärksammas, att dessa förslag icke avsågo en slutgiltig lösning av ifrågavarande spörsmål utan endast ett provisorium under avvaktan på det resultat, vartill försvarskommissionens då pågående arbete kunde utmynna, i syfte att omedelbart råda bot för de mest påtagliga olägenheterna i det nu rådande systemet, i den mån detta var möjligt utan vidtagande av ingripande organisatoriska förändringar. Då emellertid försvarskommissionen, som på sin tid tillstyrkte nämnda förslag, efter ingående prövning av alla på frågan inverkan omständigheter, ansett sig böra föreslå mera vittgående åtgärder, så har därmed utsagts, att enligt dess uppfattning fullt ändamålsenliga förhållanden icke kunna åstadkommas på av stabscheferna föreslagen väg.

De erinringar, vilka av vissa myndigheter framförts mot kommissionens förslag och av departementschefen upptagits, äro icke övertygande. Det synes oss fastmer, att det med organisationen avsedda syftet nämligen att tillförsäkra den militära ledningen ett väsentligt inflytande över viktiga delar av den verksamhet, som det tillkommer förvaltningsorganen att utöva, bäst och säkrast ernås med den av försvarskommissionen föreslagna organisationen. Den påtalade oklarheten beträffande vederbörande myndigheters befogenheter och skyldigheter synes utan allvarliga svårigheter kunna instruktionsvägen undanröjas.

Med de modifikationer, vilka betingas av fastighetsförvaltningens uppdelande på försvarsgrenarna, biträdes fördens skull försvarskommissionens förslag.

II. Försvarsdepartementet och kommandoexpeditionerna.

Propositionen biträdes, dock med den ändring i fråga om chefens för flygvapnet kommandoexpedition, som framgår av försvarskommissionens förslag.

III. Försvarsstaben.

Av skäl, som i det föregående framlagts, och i överensstämmelse med i propositionen uttalad åsikt erfordras »för utförande och säkerställande av det för försvarsgrenarna gemensamma krigsförberedelsearbetet m. m. en under eget ansvar arbetande, självständig myndighet, en försvarsstab, sammansatt av personal ur de olika försvarsgrenarna». Det i propositionen framförda förslaget beträffande försvarsstabens struktur och omfattning kunna vi dock icke biträda, främst av den anledningen att det väsentliga operativa krigsförberedelsearbetet, bl. a. på grund av flygvapnets utveckling, numera icke kan uppdelas försvarsgrensvis. I varje fall höra lantstridskrafternas uppgifter, gruppering och operationer oskiljaktigt samman med de luftstrategiska betingelserna, vilka i sin tur avgörande påverkas av det egna flygets verksamhet. Motsvarande samband förefinnes jämväl, ehuru icke lika utpräglat, mellan flotta och flygvapen.

Dessa grundläggande synpunkter synas i propositionen icke blivit tillbörligt beaktade, med påföljd att gränsdragningen för försvarsstabens uppgifter är svävande. Det angives nämligen att försvarsstaben bl. a. skall »handhava och ombesörja det krigsförberedelsearbete, som hänför sig till två eller flera försvarsgrenars gemensamma operationer i krig». Detta innebär emellertid allt operativt krigsförberedelsearbete i egentlig mening, ty armén och även flottan kunna näppeligen avvara flygets såväl direkta som indirekta medverkan. Därjämte utgör flyget en väsentlig faktor i rikets luftförsvar, vilket dessutom omfattar det huvudsakligen armén tillhörande luftvärdet och den av denna försvarsgren organiserade luftbevakningen ävensom det civila luftskyddet.

I betraktande av antydda omständigheter synes ofrånkomligt att i korthet klarlägga försvarsstabens uppgifter, vilka måste bli avgörande för dess organisation. Dessa kunna sammanfattas sålunda.

I fråga om det operativa krigsförberedelsearbetet tillkommer försvarsstaben:

att till Kungl. Maj:t avgiva förslag till allmänna planer för krigsmaktens användande i krig, med angivande i stort av uppgifterna för de särskilda försvarsgrenarna i olika fall,

att på grundval av nämnda allmänna planer uppgöra i skilda alternativ de planer, vilka erfordras för stridskrafternas intagande av första gruppering och fortsatta verksamhet samt

att enligt av Kungl. Maj:t givna bestämmelser utarbета de anvisningar och meddelanden, vilka krävas för krigsförberedelsearbetet inom försvarsgrenstaberna.

Försvarsstaben bör vidare — såsom i propositionen föreslås — »handhava den del av det organisatoriska förberedelsearbetet, som avser den högsta krigsledningens sammansättning och uppgifter, samt oavslåtligen uppmärksamma de omständigheter, som må påkalla förändringar i de planer härför, vilka kunna vara fastställda».

Här angivna arbetsuppgifter, vilka i princip överensstämma med de i propositionen antydda, ehuru uppenbarligen icke avsedda, äro emellertid av sådan omfattning och beskaffenhet, att de kräva väsentlig förstärkning av organisationen utöver den i propositionen upptagna. Det rent operativa krigsförberedelsearbetet är nämligen oskiljaktigt från det kommunikationstekniska, en omständighet, som alltid erkänts och numera blivit ytterligare betonad på grund av fientliga flygstridskrafterns inverkan på kommunikationstjänstens bedrivande. Därav följer att försvarsstaben i sig måste innesluta dels *en operativ del*, dels *en kommunikationsavdelning*. I den operativa delen böra givetvis samtliga försvarsgrenar vara företrädde och denna del kan lämpligen såsom av försvarskommissionen föreslagits uppdelas i *en armé*-, *en marin* och *en flygoperationsavdelning*. Till det operativa krigsförberedelsearbetet måste numera även hänföras planläggningen för luftförsvaret, vilket nödvändiggör tillkomsten av en *luftförsvavsavdelning*. De militärassistenter, vilka hava till uppgift att säkerställa sambandet mellan nämnda avdelningar och civila verk, böra givetvis hänföras till försvarsstaben.

Det torde icke kunna bestridas, att det operativa krigsförberedelsearbetet nära sammanhänger med underrättelsetjänsten. En för krigsmakten gemensam *underrättelseavdelning* kan fördenskull icke avvaras i en försvarsstab. Med en sådan avdelning vinnas fördelarna av en rationalisering av det för närvarande på trenne stabsavdelningar splittrade arbetet och en allsidig granskning av det inkomna materialet, vilket i lämpliga sammanställningar bör för orientering tillställas armé-, marin- och flygstaberna. Av här anförda skäl bör även militär-, marin- och flygattachéerna i militärt hänseende underställas chefen för försvarsstaben.

Härtill komma vissa ärenden, vilka äro gemensamma för samtliga försvarsgrenar, rörande *signaltjänsten* (de elektriska förbindelsemedlen) och *kryptotjänsten* (chiffer m. m.). Genom att avdelningar för handläggning av dessa ärenden tillföras försvarsstaben, vinnas rationalisering av arbetet i jämförelse med den i propositionen föreslagna decentraliseringen samt överensstämmelse även härutinnan mellan freds- och krigsorganisationen.

Vad slutligen det krigshistoriska forskningsarbetet beträffar, synes större allsidighet och gynnsammare arbetsbetingelser kunna åstadkommas genom en för försvarsgrenarna gemensam *krigshistorisk avdelning*, ingående i försvarsstaben.

En för försvarsstaben gemensam *expedition* kan givetvis icke undvaras, i vilken jämväl bör ingå personal för samarbete med rikskommissionen för eko-

nomisk försvarsberedskap samt för handläggning av för försvarsgrenarna gemensamma värnpliktsärenden m. m.

Jämsides med de uppgifter, vilka enligt det anförda böra åligga försvarsstaben, tillkommer den icke minst viktiga, nämligen att utgöra ett centrum för samverkan mellan försvarsgrenarna och den härför ofrånkomliga utbildningen. Inom försvarsstaben skall sålunda utarbetas planer för gemensamma utbildningskurser och för större, för flera försvarsgrenar gemensamma övningar. Även genom den utbildning, som bibringas försvarsstabens personal, blir denna ägnad att medverka såsom lärare i nämnda kurser. Vad de gemensamma större övningarna beträffar, blir ledningens organiserande i varje särskilt fall beroende av övningens art.

För att av försvarsstabens arbete utvinna ändamålsenliga resultat kräves ett intimt samarbete mellan denna stab och försvarsgrenarnas staber. Sålunda bör det åligga chefen för försvarsstaben att före avgivande av förslag till Kungl. Maj:t i sådana frågor, som ovan nämnts, hava samråd med vederbörande försvarsgrenschefer. Han bör äga att från försvarsgrenarnas stabsorgan erhålla de upplysningar och underrättelser, vilka av honom anses erforderliga, och skyldighet att till dessa överlämna för deras arbete erforderliga orienteringar. Särskilt gäller detta — såsom tidigare anförts — underrättelser angående militära och militärpolitiska förhållanden i utlandet. I fråga om de operativa förberedelserna för sjöstridskrafternas användning biträda vi försvarskommissionens uppdelning av ärendena. Försvarsstaben åligger alltså i ty fall endast frågor rörande sjöstridskrafternas samverkan med övriga försvarsgrenar, vartill givetvis böra hänföras frågor rörande sjöstridskrafternas gruppering i olika alternativ.

Enligt försvarskommissionens betänkande bör det tillkomma den däri föreslagna överbefälhavaren att avgiva yttrande över de från vederbörande myndigheter till Kungl. Maj:t årligen insända anslagsäskandena för försvarsväsendet ävensom att fälla avgörandet i prioritetsspörsmål i det industriella krigsförberedelsearbetet. Vad angår nämnda prioritetsspörsmål torde erforderligt inflytande kunna åvägbringas genom att *chefen för försvarsstaben* ingår såsom *ständig ledamot i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap*. Skulle inom denna kommission beslut beträffande prioritetsspörsmål icke kunna åstadkommas i överensstämmelse med den av chefen för försvarsstaben företrädde meningen, bör ärende av angivet slag hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande.

Chefen för försvarsstaben bör enligt propositionen vara en överste eller en kommandör. Det betydande ansvar och de maktpåliggande uppgifter, som enligt det anförda åvilar nämnde chef, motivera enligt vår mening, att befattningen beklädes med en generalsperson eller en flaggman. Chefen för försvarsstaben bör i avlöningshänseende jämsättas med försvarsgrenscheferna. Han bör sålunda tillsättas med förordnande på viss tid med ett arvode av 21,000 kronor.

I försvarsstabens organisation framträder behovet av en sammanhållande kraft över de tre operationsavdelningarna och för reglerande av det intima,

dagliga samarbetet mellan dessa avdelningar och luftförsvars- samt kommunikationsavdelningarna. Härtill kommer att utbildningsarbetet inom försvarsstaben kräver en särskild målsman. Det synes fördenskull ändamålsenligt att armé-, marin- och flygoperationsavdelningarna sammanföras till en operationssektion under en chef. Sektionschefen bör vara överste eller kommandör. Med hänsyn till befattningens vikt och därmed förenade omfattande arbetsuppgifter synes skäligt att sektionschefen erhåller ett arvode motsvarande skillnaden mellan lönegraderna O 6 och O 7. Någon begränsning av den i försvarskommissionens förslag i övrigt för försvarsstaben föreslagna personalen kan icke vidtagas utan våda för ett ändamålsenligt arbetsresultat. Arvodet, motsvarande de i propositionen föreslagna, synas med hänsyn till här föreslagna försvarsstabs skiljaktiga struktur och omfattning icke erforderliga. Däremot bör ett visst antal arvoden uppföras på försvarsstabens stat för att åstadkomma jämnställdhet i avlöningshänseende mellan officerare på generalstabskårens stat och övriga befattningshavare inom försvarsstaben.

På grund av det anförda föreslås, att försvarsstaben utgöres av en chef, en sektionschef samt en arméoperations-, en marinoperations-, en flygoperations- och luftförsvars-, en kommunikations-, en underrättelse-, en signaltjänst-, en krypto- och en krigshistorisk avdelning samt en expedition, med personal vid avdelningarna och expeditionen enligt försvarskommissionens förslag. Till försvarsstaben torde jämväl böra föras fotografiska centrallaboratoriet, vars chef bör upptagas på försvarsstabens stat med lön i lönegrad B 30. För expeditionstjänsten m. m. tillkommer viss personal, ett kanslibitråde och 11 kontorsbiträden. Militär-, marin- och flygattachéer ävensom militära assistenter vid civila verk böra, såsom nämnts, i militärt hänseende vara underställda chefen för försvarsstaben. Löner beräknas dock å staterna för respektive försvarsgrenar.

Under omkostnader för försvarsstaben beräknas jämväl erforderliga medel för utbildning av transportledare.

IV. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

Propositionen beträffande rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap biträdes med följande ändringar.

Såsom ordinarie ledamot ingår chefen för försvarsstaben.

Försvarskommissionen har föreslagit, att det belopp, som årligen borde ställas till den centrala myndighetens förfogande för industriella krigsförberedelsearbeten, borde sättas till omkring 150,000 kronor. Emellertid anges att i den mån dessa medel icke enbart användas för sådana arbeten, som utföras direkt för centralorganets räkning, skulle delar härav av centralorganet kunna ställas till förfogande för de olika förvaltningsorganens industriella beredskapsarbete. I propositionen uttalas emellertid den meningen, att det belopp, som upptages på rikskommissionens stat, utslutande bör användas för dess egen räkning. Med anledning därav har anslaget upptagits till endast 80,000 kronor.

Vi ansluta oss till uppfattningen, att till rikskommissionen anvisade medel icke böra av nämnda kommission delvis överföras till andra organ. Däremot synes det i propositionen utmätta beloppet vara otillräckligt för tillgodoseende av de omfattande behoven för det industriella krigsförberedelsearbete, som av kommissionen handhaves. Snarare kan ifrågasättas om icke det av försvarskommissionen föreslagna beloppet är för ringa.

Med hänsyn till det anförda föreslås att till rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap utgår ett årligt förslagsanslag för den industriella försvarsberedskapens ordnande å 150,000 kronor.

Avd. II. Arméorganisationen.

I. Allmänna grunder för arméorganisationen.

(Innefattande jämväl II. Krigsorganisationen).

I de allmänna synpunkter, vilka departementschefen fogat till referatet av försvarskommissionens förslag, upplyses att »jag ansett, att det kvantitativa behovet av lantstridskrafter bör kunna sättas lägre än det av kommissionen beräknade». Samtidigt meddelas att departementschefen i fråga om truppersnas kvalitet ansett sig »böra följa de principer, som för försvarskommissionen i dessa hänseenden varit vägledande». I sistnämnda fråga anmälas dock vissa modifikationer, betingade av ekonomiska hänsyn. Motiven för propositionens avståndstagande från kommissionens behovsberäkningar äro alltså icke angivna, utan man underrättas endast om att departementschefen företräder en avvikande åsikt. Och dock äro skiljaktigheterna väsentliga i förhållande till försvarskommissionens på grundliga utredningar byggda förslag, vilka ifråga om krigsorganisationens omfattning vunnit enhällig anslutning från kommissionens borgerliga och militära medlemmar. Sålunda föreslås i propositionen endast fyra krigsfördelningar, två arméinfanteriregementen, en lätt brigad jämte armétrupper m. m. mot den av kommissionen såsom ett minimum upptagna styrkan om sex fördelningar, en lätt brigad, armétrupper m. m.

Minskningen med två operativa enheter kan på intet sätt uppvägas av de två arméinfanteriregementena. Det har visserligen av den militära sakkunskapen framförts såsom ett önskemål, att den föreslagna fälthären, utöver de sex fördelningarna m. m., förstärktes med s. k. arméinfanteri. Men detta önskemål tillgodoses givetvis på intet sätt, om man av de två i organisationen icke upptagna krigsfördelningarna bibehåller tvenne självständiga infanteriregementen.

Redan i frågan om kommissionens krigsorganisation kan tvekan råda om dess tillräcklighet, en tvekan som funnit beaktansvärda uttryck i vissa av de militära myndigheternas yttranden. Då vi likvisst biträda försvarskommissionens förslag i dessa hänseenden, så sker det emellertid under bestämd förutsättning av vissa avsevärda förbättringar, vilka i det föregående berörts och här än

ytterligare skola klargöras. Innan dessa spörsmål behandlas, torde i största korthet böra antydvas de för rikets försvar vådliga konsekvenserna av ett antagande av propositionen i vad rör arméns omfattning.

Vid överskeppningsföretag mot den södra delen av vårt land kan, på grund av transportvägarnas ringa längd m. fl. omständigheter, en andra överskeppningsomgång beräknas komma att göra sig gällande innan den först överförda blivit avvisad. Enligt försvarskommissionens beräkningar krävas mot en första omgång tre à fyra fördelningar, eller praktiskt taget hela den i propositionen föreslagna fälthären. För att möta en andra omgång kan komma att återstå endast de båda arméinfanteriregementena och den lätta brigaden, en uppenbarligen fullständigt otillräcklig styrka. I försvarskommissionens betänkande framhålles ock, att i betraktande av angivna omständigheter behovet av en sjunde fördelning gör sig starkt gällande, ehuruval detta behov möjligen kan i viss mån tillgodoses med det krafttillskott, som en lätt brigad representerar. Av den militära sakkunskapen har med rätta betonats, att med en tillgång om endast fyra fördelningar m. m. ledningen kan komma att i krigstid bliva ställd inför olösliga uppgifter.

Med om möjligt än större skärpa framstår denna sanning vid en granskning av betingelserna för Norrlands försvar. Under den tid av året — i allmänhet under omkring tre månader — då en fientlig offensiv kan framföras såväl över sjö- som landgräns, kräves enligt verkställda beräkningar för försvaret enbart av Norrlandskusten en minimistyrka om fyra fördelningar m. m. eller m. a. o. praktiskt taget hela den i propositionen föreslagna fälthären. Under denna period skulle för försvaret av övre Norrland återstå, om man undantager krigsbesättningen i Bodens fästning, endast de båda arméinfanteriregementena jämte landstorm utan något som helst stöd av artilleri. Det finnes sålunda fog för påståendet att enligt regeringspropositionen försvaret av övre Norrland uppgives. Med den krigsstyrka, som försvarskommissionen förutsätter, vinnes däremot säkerhet för att under alla omständigheter till tryggnad av den nordöstliga landgränsen kunna avdelas minst två fördelningar eller mer än det dubbla — kvantitativt sett — i jämförelse med vad enligt nuvarande försvarsordning kan åstadkommas. Under minst $\frac{3}{4}$ av året står den för avgörande operationer i denna landsända erforderliga styrkan till förfogande.

Av det anförda framgår, att den i propositionen föreslagna krigsorganisationen är så otillräcklig, att den under inga omständigheter kan biträdas. Redan försvarskommissionens förslag innebär ett minimum. En ökning av antalet fördelningar synes ur strategisk synpunkt väl motiverad, men de ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna äro sådana, att den icke kan förordas.

Det återstår alltså att inom den av försvarskommissionen föreslagna ramen åstadkomma nödvändiga förbättringar. I betraktande av den eldkraft, den lätta brigaden företräder, kan dess värde uppskattas till omkring $\frac{1}{3}$ fördelning. Då den tillkommit bl. a. såsom ersättning för en sjunde fördelning, synes erforderligt att förstärka denna enhet. Av den militära sakkunskapen har föreslagits att denna brigad i sig skulle innesluta två motoriserade bataljoner, en styrka, som av kostnadsskäl dock reducerats till en bataljon. Det synes förden-

skull erforderligt att skapa ersättning för en bataljon, vilket med minsta kostnader kan åstadkommas i form av en *cykelbataljon*. Vilka fredsorganisationsåtgärder, som härför böra vidtagas, skall i det följande klargöras.

I jämförelse med det behov av *arméartilleri*, som av sakkunskapen framlagts, har kommissionen av kostnadsskäl gått ned med två divisioner. Detta synes så mycket mer betänkligt, som samtidigt fördelningsartilleriets styrka reducerats med ett batteri per regemente. Artilleriets betydande värde i nutida strider torde knappast kunna överskattas, och detta gäller i all synnerhet i betraktande av de taktiska uppgifter, inför vilka den svenska armén i krigstid säkerligen kommer att ställas. Gentemot en landstigen motståndare, som i förstärkt ställning försvarar överskeppningsområdet, måste ett avgörande snabbt åstadkommas. Och i övre Norrland komma operationerna att erhålla sin karaktär genom strider om älvlinjerna. I båda fallen äger *arméartilleriet* en utomordentlig betydelse. Med hänsyn härtill föreslås *arméartilleriets förstärkning med en division*.

I den mån krigsorganisationen till sin omfattning begränsas, skärpes betydelsen av förbandens stridsduglighet. Kvaliteten är främst beroende av övningstidens längd för de värnpliktiga. Då vi biträda försvarskommissionens i propositionen upptagna förslag i fråga om övningstiden, understryka vi betydelsen av att övriga faktorer, varpå stridsdugligheten vilar, tillbörligen tillgodoses. De avsteg från kommissionens betänkande beträffande kadrenna, som i propositionen verkstälts, kunna fördenskull icke biträdas. Ej heller synes försvarligt att materielbehovet — såsom i propositionen skett — endast otillräckligt tillgodoses med den påtagliga risken att kort efter krigsutbrott, innan krigsindustriens produktion kommit i gång, en materielkris uppkommer, vilken medför de mest påtagliga risker för onödiga personalförluster och helt kan äventyra framgången.

Med den föreslagna korta utbildningstiden ligger det slutligen synnerlig vikt uppå, att största möjliga överensstämmelse åstadkommes mellan freds- och krigsorganisationen. Betydelsen härav särskilt vad beträffar infanteriregementena bottnar jämväl i det traditionella sambandet mellan hembygden och regementet. Det synes oss vara felbedömning att härutinnan underskatta de psykologiska faktorernas betydelse. Vi kunna i denna fråga varken biträda propositionen eller försvarskommissionens förslag. Främst gäller att vidmakthålla de i krigsfördelningarna ingående infanteriregementena. I jämförelse med nuvarande organisation om 22 infanteriregementen bör härvid särskiljas ett regemente, emedan de sex fördelningarna taga i anspråk aderton, Bodens fästning ett, Gotlands trupper ett och stridsvagnsorganisationen ett, summa 21 förband. Vi föreslå att Värmlands regemente med begränsad organisation och lämpligen benämnt *Värmlands fältjägarkår*, bildar fredsförbandet för den enligt vår uppfattning nödvändiga förstärkningen av den lätta brigaden med en cykelbataljon.

Slutligen bör i detta sammanhang betonas de olägenheter, som äro förbundna med *stridsvagnsregementets* — Göta livgarde — uppdelning på två infanteriregementen på sätt i propositionen föreslås. Stridsvagnsvapnet är i vårt

land under nyuppsättning, och det ligger fördenskull vikt uppå, att denna enhetligt ledes av en chef. Regimentet bör därför bibehållas.

Den ovan föreslagna förstärkningen av *arméartilleriet* med en division kan organisatoriskt sett lättast åstadkommas med en ringa utökning av kadern och anslag för materielanskaffningen. Behovet av värnpliktiga fyller genom ianspråktagande vid mobilisering av den vid Gotlands artillerikår utbildade fastlandskontingenten, på sätt av Kungl. Maj:t bestämmes.

Med här i stort sett förtecknade fredsorganisation bliva kvalitetskraven avsevärt bättre tillgodosedda än i försvarskommissionens förslag, samtidigt som en välbehörlig förstärkning av krigsstyrkan åstadkommes. I förstnämnt syfte verkar jämväl den i det följande föreslagna ökningen av den uttagna värnpliktskontingenten.

Det återstår att i detta sammanhang ytterligare något beröra med *försvaret av övre Norrland* förknippade omständigheter. I det föregående har påvisats den väsentliga förstärkning av den för försvaret av denna landsdel ständigt påräkneliga styrka, som vårt förslag innebär i jämförelse med vad propositionen och nuvarande försvarsordning kunna åstadkomma. Med hänsyn till de säregna förhållandena i gränstrakterna ligger det därjämte vikt uppå att de trupper, vilka avses för gränsförsvaret, i fredstid i största möjliga utsträckning beredas tillfälle att göra sig förtrogna med sina krigstida uppgifter. Självfallet kunna två fördelningar icke i fredstid förläggas inom militärområdet. Men å andra sidan bör till förfogande för chefen för övre Norrlands trupper stå tillräcklig personal från samtliga truppslag för bedrivande av övningar och studier. Önskemålet härutinnan sammanfaller med kravet på fredsförlagda förband av viss storlek på icke alltför stort avstånd från gränsen. Med beaktande av dessa synpunkter föreslås att övre Norrlands trupper förstärkas bl. a. genom överförande från Norra fördelningen av Norrlands dragonregemente, redan nu förlagt inom militärområdet, samt genom överflyttning av viss personal från Norrlands artilleriregemente till Norrbottens artillerikår, vilket förband i samband härmed organiseras såsom regemente. Vid befälsförhållanden ordnande följas i huvudsak av högerns representanter i försvarskommissionen reservationsvis framlagda förslag på sätt i det följande klargöres.

Uti den av försvarskommissionen verkställda sammanfattningen av »Sveriges behov av militära försvarsmedel» anföres inledningsvis följande: »Valet av betvingelsemetod torde alltid komma att ske ur synpunkten att med minsta offer inom begränsad tid söka framtvinga avsevärda eftergifter. Med hänsyn till Sveriges nuvarande militära försvar kan med stöd av här framlagda utredningsresultat göras gällande, att, oavsett det åsyftade målet för ett angrepp, eftersträvad verkan snabbast torde kunna ernås genom fientliga flygstridskrafterns insatser. Vår nuvarande brist på försvarsmedel härutinnan synes berättiga till omdömet att det angelägnaste försvarsbehovet för närvarande är åstadkommandet av ett operationsdugligt *flygvapen* och en ändamålsenlig *luftvärnsorganisation* jämte åtgärder för det *civila luftskyddet*».

Såsom här utsäges är det resultatet av kommissionens ingående utredningar av Sveriges strategiska förhållanden, som föranlett det starka betonandet av *luftförsvarets* avgörande betydelse för rikets frihet. Det berättigade i de gjorda slutsatserna bestyrkes jämväl av den febrila verksamhet inom samtliga stater, de skandinaviska dock undantagna, som f. n. pågår i syfte att fullända försvarsmedlen gentemot luftanfall. Även den abessinska kampen är ägnad att belysa vådorna av försvarslöshet härutinnan. Det är mot bakgrunden av dessa omständigheter, som propositionens ställningstagande till luftförsvaret bör bedömas: *Ett operativt flygvapen*, reducerat till hälften av den *minimistyrka* försvarskommissionen föreslagit, *ett luftvärnsvapen*, vilket för hemortsförsvaret — om det som avses för Boden och Gotland frånräknas — endast förmår uppsätta summa 5 batterier eller mindre än $\frac{1}{3}$ av vad enbart försvaret av Stockholm kräver, samt ett *civilt luftskydd*, som göres beroende av *framtida utredningar*. Det är ingalunda ägnat att förvåna, att för en organisation av ifrågavarande art varje som helst motivering uteblivit. Ett förverkligande av propositionen skulle nämligen knappast åstadkomma någon förändring beträffande vår nuvarande, av försvarskommissionen konstaterade värnlöshet gentemot hemortsbekämpning från luften. Endast hot om en dylik bekämpning kan under dessa omständigheter bli tillräckligt att av en svensk statsledning kunna framtvunga önskade eftergifter. Försvaret blir icke i stånd att fylla sin primära uppgift vid hävdandet av rikets frihet och självbestämmanderätt.

Då det nu gäller att åstadkomma en efter sina uppgifter avpassad försvarsordning synes uppenbart, att den betydande och ödesdigra lucka, som av propositionen ifråga om luftförsvaret lämnat, måste fyllas. Beträffande det operativa flygvapnet och det civila luftskyddet samt det för fälthärens, Boden och Gotland avsedda luftvärdet ansluta vi oss i huvudsak till försvarskommissionens förslag på sätt i det följande och i en särskild motion utvecklas. Där emot synes i nämnda förslag behovet av *luftvärn avsett för hemorten* icke blivit tillbörligt beaktat.

Hänvisningen till bombflygets motverkan vid en oinskränkt luftkrigföring mot hemorten berättigar icke såsom skett till en begränsning av luftvärnsartilleriet till en styrka, som endast medger anordnandet av skydd för Stockholm och vissa av flygets baser. Å andra sidan har det synts oss angeläget att på grund av ekonomiska skäl granska möjligheterna att åstadkomma en väsentlig förbättring utan utsvällning av den av kommissionen föreslagna organisationen. De utredningar, som härutinnan verkställts av chefen för generalstaben, hava varit vägledande. Enligt dennes yttrande skulle för en kostnad om 14 miljoner kronor kunna anskaffas den luftvärnsmateriel, som, med den genom luftvärnsorganisationen åstadkomna befälstillgången, skulle av landstormsförband ändamålsenligt kunna betjänas. Angivna summa medger anskaffandet av exempelvis 6 st. 7 cm. fasta luftvärnsbatterier, ett 40-tal om 40 mm. automatkanonbatterier jämte häremot svarande strålkastare, lyssnarapparater, ammunition m. m. Med denna materielökning skulle för hemortens luftvärn stå till förfogande sammanlagt 26 st. 7 cm. kanonbatterier och ett 50-tal 40 mm. automatkanonbatterier m. m. mot av kommissionen föreslagna 20 st. 7

cm. kanonbatterier och 9 st. 40 mm. automatkanonbatterier, vilka i propositionen motsvaras av siffrorna 5, 0.

Med här angiven materielökning skulle sålunda erhållas ett så betydande antal eldenheter, att luftvärnsvapnet sättes i stånd att i huvudsak motsvara sitt ändamål.

Med anledning av det anförda få vi utöver vad försvarskommissionen föreslagit hemställa om ett anslag om *14 miljoner kronor för anskaffning av luftvärnsmateriel*, att uttagas på sätt i det följande närmare anges.

III. Fredsorganisationen.

A. Den militära ledningen.

Chefen för armén och dennes stabsorgan.

Allmänna synpunkter.

I anslutning till vad som tidigare framhållits om krigsmaktens högsta ledning biträdades försvarskommissionens förslag angående chefen för armén och dennes stabsorgan.

Chefen för armén.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

Stabsorganen.

Försvarskommissionens förslag angående chefens för armén stab biträdades. Härvid förutsattes dock, i likhet med Kungl. Maj:ts förslag, att expeditionen skall förestås av regementsofficer samt att topografiska avdelningen tillsvidare bibehålles, ansluten till chefens för armén stab.

Med den ställning, som tillkommer stabschefen hos chefen för armén, och med de arbetsuppgifter, som åvila honom, förutsattes ett särskilt arvode motsvarande skillnaden mellan lön O. 7 och O. 8 (2,004 kronor).

I enlighet med de principer, som godtagits i Kungl. Maj:ts förslag beträffande de högre staberna, bör viss expeditionspersonal — 2 kanslibiträden och 3 kontorsbiträden — beräknas för chefens för armén stab.

Inspektionsmyndigheterna.

Allmänna synpunkter.

Med instämmande i försvarskommissionens motivering föreslås, att följande inspektionsmyndigheter skola finnas:

- Infanteriinspektionen,
- Kavalleriinspektionen,
- Artilleriinspektionen,
- Ingenjörinspektionen,
- Tränginspektionen,
- Sjukvårdsinspektionen och
- Veterinärinspektionen.

Infanteriinspektionen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades, varvid dock, i enlighet med försvarskommissionens beräkningsgrunder, antalet kompaniofficerare bör bestämmas till 4. En adjutant, kompaniofficer ur infanteritruppförbanden, bör därför tillkomma.

Kavalleriinspektionen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Artilleriinspektionen.

Artilleriinspektionen har i Kungl. Maj:ts förslag givits en reducerad omfattning i förhållande till försvarskommissionens förslag. Det synes emellertid erforderligt att utöver den för artilleriets skjutskola beräknade personalen ytterligare 2 regementsofficerare, avsedda för sagda skola, upptagas i enlighet med försvarskommissionens förslag. Kungl. Maj:ts förslag biträdades därför med här angiven ändring.

Ingenjörinspektionen.

Med hänsyn till att ingenjörinspektionens verksamhetsområde avses bli begränsat till de egentliga ingenjörtrupperna, biträdades, vad beträffar denna inspektion, försvarskommissionens förslag. Arvoden för kompaniofficerare beräknas dock enligt Kungl. Maj:ts förslag. Inspektören för ingenjörtrupperna föreslås bli upptagen på ingenjörtruppernas gemensamma stat.

Tränginspektionen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Inspektionsverksamheten över sjukvårdsväsendet.

Kungl. Maj:ts förslag upptager icke särskild *sjukvårdsinspektion*. Då här föreliggande förslag, i likhet med försvarskommissionens, räknar med sjukvårdsstyrelsens infogande i arméns intendenturförvaltning, uppstår behov av dylik inspektion, varför försvarskommissionens förslag i detta avseende biträdades. Ett arvode på 600 kronor till kompaniofficern vid inspektionen har beräknats.

Veterinärinspektionen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Inspektören för militärläroverken.

Beträffande utövändet av inspektionsverksamheten över militärläroverken biträdades Kungl. Maj:ts förslag, varvid dock, på grund av här föreslagen organisation av chefens för armén stab, stabschefen i stället för chefen för truppstaben kommer att tillika vara inspektör för militärläroverken.

Generalitetet och stabskårerna.

Generalitetet.

Beträffande generalitetet biträdades Kungl. Maj:ts förslag med undantag av att chefen för fortifikationen under namn av »chefen för fortifikationskåren» föreslås bli upptagen på fortifikationskårens stat i lönegrad O. 7.

Generalstabskåren.

Generalstabskåren erhåller med här avsedd organisation av den militära ledningen i stort sett samma omfattning som i Kungl. Maj:ts förslag. Dock föreslås att antalet majorer bestämmes till 18 och antalet kaptener till 34. Fördelningen av kårens officerare (utom chefen för kåren) beräknas nämligen bliva:

	Regements- officerare	Kaptener
För försvarsstaben	3	15
» chefens för armén stab	4	11
» lantförsvarets kommandoexpedition	1	2
» arméfördelnings- m. fl. staber	6	6
» inspektioner	2	—
» järnvägsstyrelsens militärbyrå	1	—
» rikets allmänna kartverk	1	—
	Summa	34

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag böra av regementsofficerarna 1 upptagas såsom överste, 5 såsom överstelöjtnanter och övriga såsom majorer.

Artilleristabskåren.

Med hänsyn till artilleriinspektionens avsedda omfattning biträdades beträffande artilleristabskåren Kungl. Maj:ts förslag med tidigare angiven ändring. Kåren beräknas bestå av:

- 1 överste eller överstelöjtnant, chef för kåren, tillika chef för artilleriets skjutskola,
- 1 överstelöjtnant,
- 1 överstelöjtnant eller major,
- 3 majorer,
- 5 kaptener och
- 2 kaptener eller löjtnanter.

B. Förvaltningsorganisationen.**Allmänna synpunkter.**

I anslutning till vad som tidigare anförts beträffande försvarsväsendets ledning bör förvaltningsorganisationen givas den omfattning och de arbetsuppgifter, som framgå av försvarskommissionens förslag. Härvid måste dock beaktas, att någon särskild försvarsväsendets fortifikationsstyrelse icke avses bli organiserad, varför ett bibehållande av nuvarande fortifikationsdepartementet i den begränsade omfattning, som framgår av Kungl. Maj:ts förslag, är nödvändigt. På grund härav biträdades försvarskommissionens förslag om förvaltningsmyndigheterna med iakttagande av, att en fortifikationsförvaltning tillkommer, organiserad såsom fortifikationsdepartementet i Kungl. Maj:ts förslag.

Såsom en kollektiv benämning på arméns förvaltningsmyndigheter — tyg-

intendentur-, fortifikations- och civilförvaltningarna — föreslås, i likhet med Kungl. Maj:ts förslag, »arméförvaltningen».

Arméförvaltningens sammansättning.

På grund av vad ovan anförts böra arméns förvaltningsmyndigheter utgöras av:

arméns tygförvaltning under chefskap av generalfälttygmästaren,
arméns intendenturförvaltning under chefskap av generalintendenten,
arméns fortifikationsförvaltning under chefskap av chefen för fortifikationskåren samt
arméns civilförvaltning under chefskap av generalkrigskommisarien.

Arméns tygförvaltning.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

Arméns intendenturförvaltning.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

Arméns fortifikationsförvaltning.

Med undantag av de benämningar, som sammanhänga med här framlagt ändringsförslag rörande förvaltningsorganisationen, biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

Arméns civilförvaltning.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

C. Arméns organisation på högre och lägre truppförband.

Högre truppförband.

Såsom tidigare framhållits, böra samtliga nu bestående *infanteriregementen* bibehållas. Varje fredsinfanteriregemente med undantag av ett motsvaras härvid av ett krigsregemente. Sistnämnda fredsinfanteriregemente avses bliva organiserat såsom en infanterikår, vilken vid mobilisering uppsätter ett jägarförband för lätta brigaden. Med hänsyn till lokala förhållanden m. m. synes det vara lämpligast att Värmlands regemente omorganiseras till ifrågavarande infanterikår under namn av Värmlands fältjägarkår.

I förhållande till försvarskommissionens förslag innebär det här framlagda förslaget, vad infanteriet beträffar, en utökning av fredsorganisationen med två infanteriregementen — Södermanlands och Västerbottens — och en fältjägarkår — Värmlands. Beträffande infanteriförbanden i kustfästningarna biträdades försvarskommissionens förslag.

Beträffande *kavalleriet* biträdades försvarskommissionens förslag.

Även vad beträffar *artilleriet* (med luftvärnet) biträdades försvarskommissio-

nens förslag, dock att Norrbottens artillerikår genom viss utjämning med Norrlands artilleriregemente organiseras såsom regemente under namn av Norrbottens artilleriregemente.

I fråga om *ingenjör- och signalförbanden* samt *träng-, intendentur- och tygtrupperna* föreslås ingen annan ändring i förhållande till försvarskommissionens förslag än att Svea ingenjörkår — i enlighet med nu gällande härordning — förlägges till Stockholm. Liksom vid försvarskommissionens förslag räknas här med mobiliseringscentraler för ingenjör- och signalförband vid fördelningar, som i fred sakna dylika förband.

På grund av fredsorganisationens föreslagna omfattning erfordras vissa ändringar i förhållande till försvarskommissionens förslag vad beträffar *truppförbandens sammanförande i fördelningar*. I detta avseende biträdades Kungl. Maj:ts förslag om en indelning i

- fyra fördelningar,
- Övre Norrlands trupper,
- Gotlands trupper samt vissa armétrupper.

Kungl. Maj:ts förslag angående fördelningarnas m. m. sammansättning kan däremot icke biträdas. Med hänsyn till den avsedda indelningen i krigsfördelningar föreslås nedanstående sammansättning i fredstid av de fyra fördelningarna samt Övre Norrlands och Gotlands trupper, varvid under de olika fördelningarna m. m., i likhet med Kungl. Maj:ts förslag, upptagits de armétrupper, som äro förlagda inom vederbörliga områden.

Första (I.) fördelningen.

Fördelningsstaben	förlagd i	Kristianstad
Norra skånska infanteriregementet	förlagt »	»
Södra skånska infanteriregementet	»	» Ystad (Revinge)
Kronobergs regemente	»	» Växjö
Jönköpings-Kalmar regemente ¹	»	» Eksjö
Skånska kavalleriregementet	»	» Hälsingborg
Wendes artilleriregemente	»	» Kristianstad
Smålands arméartilleriregemente	»	» Jönköping
Gotha ingenjörkår	förlagd »	Eksjö
Skånska trängkåren	»	» Hässleholm.

Andra (II.) fördelningen.

Fördelningsstaben	förlagd i	Östersund
Jämtlands fältjägarregemente	förlagt »	»
Dalregementet	»	» Falun
Hälsinge regemente	»	» Gävle
Västernorrlands regemente	»	» Sollefteå
Norrlands artilleriregemente	»	» Östersund
Norrlands trängkår	förlagd »	Sollefteå.

¹ En namnändring, förslagsvis till «Smålands grenadjärregemente», synes böra tagas under omprövning.

Tredje (III.) fördelningen.

Fördelningsstaben	förlagd i Skövde
Skaraborgs regemente	förlagt » »
Älvsborgs »	» » Borås
Hallands »	» » Halmstad
Bohusläns »	» » Uddevalla
Värmlands fältjägarkår	förlagd » Karlstad
Livregementets husarer	förlagt » Skövde
Göta artilleriregemente	» » Göteborg
Karlsborgs luftvärnsregemente	» » Karlsborg
Göta trängkår	förlagd » Skövde
Andra intendenturkompaniet	förlagt » Karlsborg
» tygkompaniet	» » » .

Fjärde (IV.) fördelningen.

Fördelningsstaben	förlagd i Stockholm
Svea livgarde	förlagt » »
Stridsvagnsregementet	» » »
Livregementets grenadjärer	» » Örebro
Livgrenadjärregementet	» » Linköping
Upplands regemente	» » Uppsala
Södermanlands regemente	» » Strängnäs
Livregementet till häst	» » Stockholm
Svea artilleriregemente	» » »
Östgöta luftvärnsregemente	» » Linköping
Svea ingenjörkår	förlagd » Stockholm
Signalregementet (huvuddelen)	förlagt » »
Svea trängkår	förlagd » Linköping
Första intendenturkompaniet	förlagt » Stockholm
» tygkompaniet	» » » .

Övre Norrlands trupper.

Staben	förlagd i Boden
Norrbottens regemente	förlagt » »
Västerbottens »	» » Umeå
Norrlands dragonregemente	» » »
Norrbottens artilleriregemente	» » Boden
Bodens »	» » »
» ingenjörkår	förlagd » »
Ett kompani ur signalregementet	förlagt » »
Tredje intendenturkompaniet	» » »
» tygkompaniet	» » » .

Gotlands trupper.

Staben	förlagd på Visborgs slätt
Gotlands infanteriregemente	förlagt » » »
» artillerikår	förlagd i Visby.

Kungl. Maj:ts förslag angående viss personal såsom *infanteribefälhavare m. m. vid kustfästningarna* biträdes.

Vid en jämförelse med nuvarande fredsorganisation innebär vårt förslag i huvudsak följande ändringar.

Östra brigaden upphör såsom självständigt förband. Brigadstaben indrages och brigadens två infanteriregementen fördelas på I. och IV. fördelningarna.

I. (södra) fördelningsstaben flyttas till Kristianstad. Kronobergs regementets detachement i Karlskrona och Göta ingenjörkårs kustingenjörkompani i Karlskrona indragas. Hallands regemente överflyttas till III. fördelningen under det att I. fördelningen tillföres Jönköpings-Kalmar regemente, Göta ingenjörkår och Smålands arméartilleriregemente. Mobiliseringscentral för signalförband avses upprättad i Kristianstad (fördelningsstabens förläggningsort).

II. (norra) fördelningen undergår ingan annan förändring än att Norrlands dragonregemente överflyttas till Övre Norrlands trupper och mobiliseringscentraler för ingenjör- och signalförband avses upprättade i Östersund.

Inom III. (västra) fördelningen omorganiseras Värmlands regemente till fältjägarkår; samförläggning ordnas med flygförband, varjämte mobiliseringscentral för ingenjörförband avses upprättad i anslutning till kåren. Mobiliseringscentral för signalförband avses upprättad i Skövde (fördelningsstabens förläggningssort). Hallands regemente och andra tygkompaniet tillkomma.

Inom IV. (östra fördelningen) ställes Livgrenadjärregementet direkt under fördelningschefen. I samband med Göta livgardes omorganisation till stridsvagnsregemente indrages fästningsbataljonen. Vidare indrages Svea ingenjörkårs fästningskompani. Fördelningen tillföres det nyuppsatta Östgöta luftvärnsregemente samt första tygkompaniet.

Vid Övre Norrlands trupper tillkomma Norrlands dragonregemente och tredje tygkompaniet samt utökas Norrbottens artillerikår till regemente. Bodenskvadronen indrages.

Vid Gotlands trupper utökas Gotlands infanterikår till regemente.

De högre truppförbandens ledning.

Arméfördelningschefer och deras staber samt militärområdesbefälhavare.

Benämningen bör vara fördelningschef o. s. v. I övrigt biträdes Kungl. Maj:ts förslag.

Militärbefälhavaren för Övre Norrland och kommandanten i Bodens fästning samt deras stabsorgan.

»Militärbefälhavaren för Övre Norrland» bör benämnas »chefen för Övre Norrlands trupper» och hans stab »staben vid Övre Norrlands trupper». Beträffande denne chef och hans stabsorgan biträdes i övrigt Kungl. Maj:ts förslag med undantag av att inskrivningsofficeren (jfr nedan under Territoriella myndigheter) ersättes med militärområdesbefälhavare (pensionerad regementschef).

Militärbefälhavaren på Gotland och dennes stabsorgan.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades. Fårösunds kustartillerikår (se nedan under Kustartilleriet) förutsattes underställd militärbefälhavaren på Gotland på samma sätt som regemente inom kustfästning är underställt vederbörande kommandant.

Lägre truppförband.

Med avseende på de truppförband, som skola räknas såsom *armétruppförband*, biträdades försvarskommissionens förslag, dock att ingenjörtrupperna, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, skola räknas såsom fördelningstruppförband.

De lägre truppförbanden och deras förläggningssorter enligt här framlagt förslag bliva följande:

I n f a n t e r i e t.

Svea livgarde	Stockholm (Järvafältet)
Stridsvagnsregementet	» »
Livregementets grenadjärer	Örebro
Livgrenadjärregementet	Linköping
Jämtlands fältjägarregemente	Östersund
Norra skånska infanteriregementet	Kristianstad
Södra skånska infanteriregementet	Ystad (Revinge)
Upplands regemente	Uppsala
Skaraborgs regemente	Skövde
Södermanlands regemente	Strängnäs
Kronobergs regemente	Växjö
Jönköpings-Kalmar regemente	Eksjö
Dalregementet	Falun
Hälsinge regemente	Gävle
Älvsborgs regemente	Borås
Hallands regemente	Halmstad
Bohusläns regemente	Uddevalla
Gotlands infanteriregemente	Visborgs slätt
Norrbottnens regemente	Boden
Västerbottnens regemente	Umeå
Västernorrlands regemente	Sollefteå
Värmlands fältjägarkår	Karlstad

K a v a l l e r i e t.

Livregementet till häst	Stockholm (Järvafältet)
Skånska kavalleriregementet	Hälsingborg
Livregementets husarer	Skövde
Norrlands dragonregemente	Umeå

A r t i l l e r i e t.

Svea artilleriregemente	Stockholm (Järvafältet)
Göta artilleriregemente	Göteborg

Wendes artilleriregemente	Kristianstad
Norrlands artilleriregemente	Östersund
Norrbottens artilleriregemente	Boden
Smålands arméartilleriregemente	Jönköping
Gotlands artillerikår	Visby
Bodens artilleriregemente	Boden
Karlsborgs luftvärnsregemente	Karlsborg
Östgöta luftvärnsregemente	Linköping

I n g e n j ö r t r u p p e r n a .

Svea ingenjörkår	Stockholm (Frösunda)
Göta ingenjörkår	Eksjö
Bodens ingenjörkår	Boden

S i g n a l t r u p p e r n a .

Signalregementet (huvuddelen)	Stockholm (Järvafältet)
Ett signalkompani	Boden

T r ä n g t r u p p e r n a .

Svea trängkår	Linköping
Göta trängkår	Skövde
Norrlands trängkår	Sollefteå
Skånska trängkåren	Hässleholm

I n t e n d e n t u r t r u p p e r n a .

Första intendenturkompaniet	Stockholm (Järvafältet)
Andra intendenturkompaniet	Karlsborg
Tredje intendenturkompaniet	Boden

T y g t r u p p e r n a .

Första tygkompaniet	Stockholm (Järvafältet)
Andra tygkompaniet	Karlsborg
Tredje tygkompaniet	Boden

Landstormens uppgifter och militära organisation.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

D. Landets territoriella indelning i militärt hänseende. Territoriella myndigheter.**Militärområdesbefälhavare och deras staber.***Fördelningarnas militärområden.*

Kungl. Maj:ts förslag biträdes. Fördelningarnas militärområden böra benämnas »I. militärområdet» etc.

Övre Norrlands militärområde.

I konsekvens med vad som gäller inom övriga militärområden på fastlandet bör den i Kungl. Maj:ts förslag upptagna inskrivningsofficern ersättas med

militärområdesbefälhavare (pensionerad regementschef). I övrigt biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

Gotlands militärområde.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Inskrivningsområdena.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Rullföringsområdena.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Landstormsområdena.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Överkommendantskapet i Stockholm.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Platsbefälet i Karlsborg.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Militärassistenter vid länsstyrelserna.

Försvarskommissionens förslag om militärassistenter vid länsstyrelserna biträdades. Dessa militärassistenter böra sålunda utgöras av pensionerade officerare med arvode (3,180 kronor för år), varjämte kostnaderna för dessa arvoden böra bestridas av medel under socialdepartementets huvudtitel.

I enlighet med vad som inledningsvis framhållits, bör det civila luftskyddet snarast ordnas. Beträffande denna fråga hänvisas till särskild motion.

I övrigt biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

E. Den militära personalens rekrytering.

Fast anställd personal.

Den fast anställda personalens rekrytering.

I Kungl. Maj:ts förslag angivna principer för den fast anställda personalens rekrytering biträdades. Det bör dock tagas under övervägande, huruvida icke frivilliga automobilkårens officerare jämväl böra hänföras till arméns reservpersonal.

Behovet av fast anställd personal.

Av försvarskommissionen tillämpade principer för beräkandet av det för krigsorganisationen erforderliga befälet av olika kategorier biträdades. Detta innebär att bevakningsbataljoner m. fl. förband, vilka enligt Kungl. Maj:ts förslag skola utgöras av landstormsförband, enligt här föreliggande förslag utgöras av linjetrupper.

Värnpliktig personal.

Den värnpliktiga personalens rekrytering.

Försvarskommissionens av Kungl. Maj:t i princip godkända förslag om upphävande av dels uppståndsindelningen i beväringen, dels de restriktiva bestämmelserna för landstormens användning biträdades.

Behovet av värnpliktiga.

Beträffande beräkandet av kontingenterna till linjetjänst uttagna värnpliktiga biträdas Kungl. Maj:ts förslag med avseende på regementskontingenterna till infanteriet (800 man per fastlandsregemente och 150 för Gotlands infanteriregemente),

kontingenten i skidlöpartjänst (500 man),

fastlandskontingenten till Gotlands infanteriregemente (600 man),

kontingenten för garnisonstjänst i Stockholm (500 man).

För Värmlands fältjägarkår beräknas halv regementskontingent (400 man) och för infanteriskjutskolan jämte krigsskolan en kontingent (övningstrupp) på sammanlagt 500 man.

I övrigt biträdas försvarskommissionens förslag till kontingenter för kavalleriet, artilleriet (med luftvärnet), ingenjör- och signaltrupperna samt träng-, intendentur- och tygtrupperna. Det bör dock ankomma på Kungl. Maj:tt närmare bestämma om fördelningen av kontingenten från fastlandet till Gotlands artillerikår och kontingenterna till artilleriets skjutskola, varjämte, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, någon uttagning av »underbefäl eller fackmän» icke avses äga rum vid luftvärnet.

Vidare biträdas i princip Kungl. Maj:ts förslag angående storlek och fördelning av kontingenten studenter och likställda.

En sammanfattning av de sålunda beräknade värnpliktskontingenterna giver följande resultat:

	Studenter och likställda	Övriga värnpliktiga i linjetjänst		Summa
		Underbefäl eller fackmän	Övriga	
Infanteriet	900	3,656	14,544	19,100
Kavalleriet	—	—	912	912
Artilleriet (luftvärnet inräknat)	265	—	4,275	4,540
Ingenjörtrupperna	70	—	1,302	1,372
Signaltrupperna	30	—	425	455
Trängtrupperna	135	427	1,706	2,268
Intendenturtrupperna	35	88	353	476
Tygtrupperna	—	—	150	150
Värnpliktiga läkare, veterinärer, tekniker m. fl.	312	—	—	312
Officers- och reservofficersaspiranter	295	—	—	295
Summa	2,042	4,171	23,667	29,880

I förhållande till försvarskommissionens förslag innebär uttagningen en ökning med i runt tal 2,500 man (studenter och likställda medräknade). Beträffande denna ökning hänvisas till uttalande i samband med värnplikten.

Försvarskommissionens av Kungl. Maj:tt godtagna beräkning av behovet av landstorm biträdas.

F. De lägre truppförbandens och vissa personalkårers inre organisation m. m.

Allmänna grunder.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i förhållande till försvarskommissionens vissa minskningar i den aktiva kadern vid de lägre truppförbanden. Den krigsorganisation, varpå det här motionsvis framlagda förslaget grundar sig, räknar emellertid med en aktiv kader vid respektive förband av minst den omfattning, som försvarskommissionen har ansett erforderlig. Med anledning härav och med hänsyn till kraven på fredstjänstens utförande hava försvarskommissionens beräkningsgrunder tillämpats vid kaderns bestämmande. I vissa fall har dock hänsyn tagits till vissa i Kungl. Maj:ts förslag framförda synpunkter ävensom till sådana önskemål i myndigheternas yttranden över försvarskommissionens betänkande, vilka ansetts särskilt betydelsefulla.

Infanteriet.

Beträffande *infanteriregementenas* personalstater biträdes försvarskommissionens förslag med följande ändringar.

Den i Kungl. Maj:ts förslag förutsatta ökningen i fråga om kadern vid Svea livgarde biträdes, bl. a. på grund av att här föreliggande förslag, liksom Kungl. Maj:ts, räknar med övningstrupp för krigsskolan ur regementet. Ökningen utgör i förhållande till försvarskommissionens förslag: 2 kaptener, 3 subalternofficerare, 1 fanjunkare, 3 sergeanter, 11 furirer, 2 korpraler, 2 vicekorpraler och 3 volontärer, vartill kommer en pensionerad officer med arvode.

Personalstaten för *Värmlands fältjägarkår* har beräknats omfatta:

- 1 överstelöjtnant,
- 1 major,
- 8 kaptener (därav 1 landstormsinstruktör),
- 15 subalternofficerare (därav 10 löjtnanter),
- 1 regementskassör,
- 7 fanjunkare,
- 12 sergeanter,
- 22 furirer,
- 16 korpraler,
- 16 vicekorpraler,
- 22 volontärer,
- 1 pensionerad officer (arvode) och
- 4 pensionerade underofficerare (arvode).

Vid *stridsvagnsregementet* förslås tillkomma, enligt inspektörens för infanteriet yttrande (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 288), 1 major, 1 löjtnant och 1 fanjunkare.

Kavalleriet.

Försvarskommissionens förslag biträdes med av Kungl. Maj:t föreslagen uppflyttning av 2 ryttmästarbeställningar till majorsbeställningar. Staterna

vid kavalleriet äro beräknade på sådant sätt att en underofficer vid varje regemente kan avses såsom hovslagarunderofficer.

Artilleriet.

Beträffande *Svea, Göta och Wendes artilleriregementen* samt *arméartilleriregementet* biträdades försvarskommissionens förslag med de ändringar, som föreslagits av chefen för generalstaben (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 301). Genom den sålunda vidtagna ökningen, som är betingad av tillkomsten av ytterligare en arméartilleridivision i krigsorganisationen, tillgodoses även det särskilda krav på 1 sergeant och 1 furir vid Wendes artilleriregemente, som beaktats i Kungl. Maj:ts förslag. Vidare föreslås, enligt chefens för generalstaben yttrande (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 312), ytterligare 1 kapten vid Svea artilleriregemente såsom luftvärnsinstruktör.

Beträffande *Norrlands och Norrbottens artilleriregementen* biträdades det förslag till personalstat, som föreslagits av chefen för generalstaben (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 300 och 304).

I Kungl. Maj:ts förslag förutsättes, att kust- och luftvärnsbatterierna på Gotland skola införlivas med *Gotlands artillerikår*, vilken på grund härav utökats till regemente. Enär i föreliggande motion det av försvarskommissionen föreslagna kustartilleriförbandet bibehålles, biträdades beträffande Gotlands artillerikår kommissionens förslag.

Beträffande *Bodens artilleriregemente* och *luftvärnsartilleriet* biträdades försvarskommissionens förslag med den ändringen, att den för luftvärnsdetachementet vid Bodens artilleriregemente avsedda personalen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, bör ingå i regementet. Ifrågavarande »överflyttningskontingent» består av: 1 kapten, 2 subalternofficerare, 1 styckjunkare, 1 sergeant, 6 konstaplar och 5 volontärer.

Ingenjörtrupperna.

På grund av vad tidigare anförts angående ingenjörtruppernas organisation biträdades försvarskommissionens förslag till personalstater. Inspektören för ingenjörtrupperna, som i försvarskommissionens förslag upptagits under generalitetet, bör dock, som tidigare anförts, upptagas på ingenjörtruppernas gemensamma stat. Vissa mindre justeringar med avseende på den pensionerade personalen föreslås vidare i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Signaltrupperna.

Enär signaltrupperna i här föreliggande förslag givits självständig ställning, biträdades försvarskommissionens förslag till personalstat. Motsvarande mindre justeringar som vid ingenjörtrupperna föreslås.

Trängen och trängtrupperna.

Med hänsyn till omfattningen av den krigsorganisation av trängtrupperna, som förutsättes i detta förslag, biträdades försvarskommissionens förslag till personalstater. Inspektören har dock, enligt Kungl. Maj:ts förslag, upptagits

på trängens gemensamma stat, varjämte en pensionerad underofficer med arvode föreslås tillkomma på staten för Norrlands trängkår såsom tillsyningsman vid arméns hundgård.

Intendenturkåren och intendenturtrupperna

Med beaktande av vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande regementsintendenter och förvaltare samt av fredsorganisationens utökning i här föreliggande förslag biträdes försvarskommissionens förslag till personalstat. Härvid kommer en ökning av sistnämnda förslag att äga rum med 4 kaptener och 6 förvaltare samt en minskning med 2 löjtnanter.

Fortifikationskåren.

Med hänsyn till vad som tidigare anförts i samband med försvarsväsendets ledning och arméns förvaltningsorganisation i vad rör fortifikationens ändrade ställning enligt här föreliggande förslag biträdes Kungl. Maj:ts förslag till personalstat för fortifikationskåren. Såsom tidigare anförts bör dock chefen för kåren, som i Kungl. Maj:ts förslag upptagits under generalitetet, uppföras på kårens stat. Vidare böra, i huvudsak enligt försvarskommissionens beräkningsgrunder, 1 kapten och 1 fanjunkare (avsedda för marinförvaltningen) och 3 sergeanter (avsedda för fästningarna) tillkomma, varjämte 1 kaptenbeställning uppflyttas till majorsbeställning.

Fälttygkåren.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag organiseras icke särskilda tygtrupper. Enär dylika trupper äro upptagna i här föreliggande förslag, och då detsamma även i övrigt ansluter sig till försvarskommissionens beräkningar angående tygkåren, biträdes kommissionens förslag till personalstat. Namnet »tygkåren» bör dock enligt Kungl. Maj:ts förslag, ändras till »fälttygkåren», varjämte likaledes i enlighet med i sistnämnda förslag angivna principer, vissa mindre ändringar inom staten böra vidtagas.

Följande stat för fälttygkåren föreslås därför:

Militär personal.

1 överste,
4 överstelöjtnanter,
6 majorer,
26 kaptener,
4 löjtnanter,
6 fanjunkare,
10 sergeanter och
20 furirer.

Civilmilitär personal.

7 tygingenjörer av 1. klassen,
1 tygingenjör av 2. klassen,
11 tygförvaltare av 1. klassen,

- 12 tygförvaltare av 2. klassen,
- 2 förvaltningsskrivare,
- 33 tygverkmästare av 1. klassen,
- 3 tygverkmästare av 2. klassen,
- 6 tygskrivare,
- 17 tyghantverkare av 1. klassen,
- 73 tyghantverkare av 2. klassen och
- 7 fortmaskinister.

G. Den militära utbildningen.

Utbildningen vid truppförbanden.

De värnpliktigas utbildning.

I fråga om de värnpliktigas utbildning ansluter sig Kungl. Maj:ts förslag i stort sett till försvarskommissionens, ehuru departementschefen delar den från skilda håll uttalade åsikten, att repetitionsövningar endast vart annat år kan komma att medföra allvarliga olägenheter, vilka olägenheter främst beröra befälet, särskilt reservbefälet.

Även om en ökning av utbildningstiden till sådan omfattning synes påkallad, att åtminstone årliga repetitionsövningar kunde anordnas, biträdes dock här, främst av ekonomiska skäl, Kungl. Maj:ts förslag. Förutsättningen för ett dylikt ställningstagande synes dock vara, att det fast anställda befälets kvalitet tillgodoses på det sätt, som tidigare i denna motion har föreslagits. Endast genom en dylik åtgärd torde det nämligen vara möjligt att undvika de olägenheter, som, enligt departementschefens uttalande, bliva en följd av de begränsade befälsföringsmöjligheterna för reservbefälet.

I Kungl. Maj:ts förslag förutsättes viss omläggning i förhållande till försvarskommissionens förslag av utbildningen för den s. k. vintergruppen. Denna omläggning medför vissa fördelar, men synes förutsätta regementskontingenter vid infanteriet av den omfattning, som föreslås av Kungl. Maj:t och, såsom tidigare framhållits, jämväl i detta förslag.

Vidare innebär Kungl. Maj:ts förslag att utbildningen vid luftvärnsartilleriet skall ske efter samma grunder som vid artilleriet i övrigt. Denna anordning har, såsom tidigare anförts, jämväl upptagits i detta förslag.

Beträffande utbildningen vid signaltrupperna och tygtrupperna biträdes försvarskommissionens förslag.

På grund av vad ovan anförts biträdes därför Kungl. Maj:ts förslag utom vad beträffar signaltrupperna och tygtrupperna, där försvarskommissionens förslag biträdes.

Fast anställt manskaps utbildning.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

Utbildningen i övrigt vid truppförbanden.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

Officersutbildningen.

Allmänna synpunkter.

Kungl. Maj:t har föreslagit vissa ändrade principer beträffande officersutbildningens allmänna anordnande i förhållande till försvarskommissionens förslag. Med beaktande av att den arméorganisation, som här föreslagits, i viss mån avviker från den av försvarskommissionen förutsatta, varigenom vissa modifikationer bliva erforderliga, böra dock de av försvarskommissionen på omfattande utredningar grundade riktlinjerna för officersutbildningen bli va vägledande vid bestämmandet av nämnda utbildnings framtida ordnande.

Beträffande utbildningen till officer på stat eller i reserven medför Södermanlands regementes bibehållande, att krigsskolan icke kan förläggas till Strängnäs. I här föreslagna arméorganisation erfordras icke heller krigsskolan såsom stomme för ett fördelningsinfanteriregemente, varför den av försvarskommissionen föreslagna organisationen kan undergå vissa modifikationer.

Intet hinder föreligger dock att krigsskolan, i samband med en blivande förläggning till Järvafältet, i stort sett organiseras enligt försvarskommissionens förslag såsom en för all utbildning till officer gemensam skola. Intill dess beslut om krigsskolans framtida förläggning kan träffas, synes man dock kunna begränsa sig till en förbättring av den nuvarande organisationen.

Utbildningen till officer på stat.

I anslutning till vad ovan anförts biträdes Kungl. Maj:ts förslag.

Utbildningen till officer i reserven.

I anslutning till vad ovan anförts biträdes Kungl. Maj:ts förslag.

Underofficersutbildningen.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder intet yrkande.

Centrala utbildningsanstalter och utbildningskurser.

Krigsskolan.

I enlighet med vad tidigare anförts biträdes Kungl. Maj:ts förslag till organisation av krigsskolan, varvid dock, på grund av beräknat ökat antal elever — vid officerskursen omkring 100 och vid reservofficerskursen omkring 195 — en kadettofficer bör tillkomma vid reservofficerskursen.

Truppslagsskolorna.

Allmänna synpunkter.

Ett nödvändigt villkor för att nu gällande principer för utbildning till officer på stat även i fortsättningen skola kunna godtagas synes vara, att truppslagsskolorna, på sätt försvarskommissionen föreslagit, bliva obligatoriska. På grund härav biträdes i princip försvarskommissionens förslag.

Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet (infanteriofficersskolan).

I enlighet med vad ovan anförts bör infanteriofficersskolan fastare samorganiseras med skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, varför, med biträ-

dande i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag, 5 kompaniofficerare föreslås tillkomma med arvoden på skolans stat.

Trängofficersskolan.

Av skäl, som ovan anförts, biträdades försvarskommissionens förslag.

Artilleri- och ingenjörhögskolans allmänna kurs.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder intet yrkande.

Högskolorna.

Krigshögskolan.

Beträffande krigshögskolan förelås i enlighet med generalfälttygmästarens och inspektörens för artilleriet förslag (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 372), att majorer, lärare vid högskolan, skola upptagas såsom majorer eller kaptener, vilket i så fall, såsom inspektören för militärläroverken föreslår, även bör gälla läraren i Sveriges strategiska förhållanden. I övrigt biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

Artilleri- och ingenjörhögskolans högre kurs.

Vid artilleri- och ingenjörhögskolans högre kurs böra, på grund av beräknat större antal elever i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, upptagas ytterligare två kommenderade lärare. I övrigt biträdades nämnda förslag.

Ridskolan.

Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes, varvid dock bör framhållas betydelsen av att kurser för furirer ur infanteriet komma till stånd.

Artilleriets skjutskola.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades med beaktande av vad tidigare anförts angående lärarna vid skjutskolan.

Arméns underofficersskola.

Med hänsyn till beräknat ökat antal elever vid arméns underofficersskola föreslås, i enlighet med försvarskommissionens förslag, en ökning av Kungl. Maj:ts förslag med 2 avdelningschefer. I övrigt biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

Särskilda utbildningskurser.

Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes. Anslag för regementskassörs- och reservunderofficerskurser bör beräknas.

Landstormens utbildning.

Obligatorisk utbildning.

Ehuru motionärerna, i motsats till föredragande departementschefen, anse ett ökat dagantal för obligatoriska övningar för landstormen vara såväl av behovet påkallat som ur social synpunkt möjligt att utkräva, vilja vi, främst av ekonomiska skäl, icke påyrka en ökning utöver Kungl. Maj:ts förslag, varför detsamma biträdades.

Frivillig utbildning.

Av den utredning, som förebragts av chefen för generalstaben (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 390—391), framgår, att de egentliga övningskostnaderna för den av Kungl. Maj:t anbefallda frivilliga landstörmsbefälsutbildningen ingalunda kunna anses täckta med det anslag på 160,000 kronor, som föreslås av Kungl. Maj:t. Försvarskommissionen har också framhållit, att en förnyad omprövning av anslaget kan bliva nödvändig. Motionärerna, som anse den frivilliga befälsutbildningen vara ett villkor för att den föreslagna landstörmsorganisationen skall kunna upprätthållas till avsedd omfattning och kvalitet, vilja understryka den av försvarskommissionen framförda uppfattningen.

Kungl. Maj:t har vidare icke upptagit särskilda landstörmsinstruktörer vid infanteriet. Då dessa instruktörer i fredstid utgöra en nödvändig förbindelse-länk mellan den frivilliga landstörmsorganisationen och armén samt vid mobilisering äro avsedda att fylla betydelsefulla befattningar vid vissa landstörmsförband, ansluta vi oss även i detta avseende till försvarskommissionen. Hänsyn härtill har också tagits vid beräkandet av infanteriets personalstater.

På grund av vad sålunda anförts, biträdes försvarskommissionens förslag angående den frivilliga utbildningen, vilket förslag i förhållande till Kungl. Maj:ts innebär, att dels riksdagen uttalar sig för en framtida omprövning av anslaget till utbildningen, dels landstörmsinstruktörer skola finnas vid samtliga infanteriregementen — utom stridsvagnsregementet — och Värmlands fältjägarkår, därav 1 major på stat vid Svea livgarde och 1 kapten på stat vid övriga truppförband.

Det frivilliga skytteväsendet.

I Kungl. Maj:ts förslag upptages icke särskilt anslag för frivilliga skytteväsendets främjande. Motionärerna, som, i motsats till föredragande departementschefen, anse, att det frivilliga skytteväsendet även har stor betydelse ur försvarssynpunkt, biträda försvarskommissionens förslag om ett årligt anslag för ifrågavarande ändamål på 470,000 kronor.

H. Armémusiken.

I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär föreliggande motion ett bibehållande av följande truppförband, vilka nu hava musikkårer:

Jämtlands fältjägerregemente,
Södra skånska infanteriregementet,
Upplands regemente och
Värmlands regemente (i form av Värmlands fältjägarkår).

Med anledning härav föreslås, att de tre förstnämnda regementena erhålla musikkårer såsom flertalet infanteriregementen (typ II), under det att särskild musikkår icke beräknas för Värmlands fältjägarkår, enär en dylik, så-

som i annat sammanhang anföres, upptagits vid det till Karlstad förlagda flygförbandet. Genom att musikkår beräknats för Jämtlands fältjägarregemente, erfordras icke musikkår vid Norrlands artilleriregemente. Icke heller erfordras musikkår vid Svea artilleriregemente, när detta regemente föreslås kvarbliva i Stockholm.

I Kungl. Maj:ts förslag förutsättes icke särskild musikkår vid Skånska trängkåren. I detta fall biträdes emellertid försvarskommissionens förslag, varvid dock, på grund av de betänkligheter, som rests mot musikkår av typ IV, musikkår av typ III föreslås för kåren.

I anslutning till vad Svenska underofficersförbundet anfört i sitt yttrande (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 395) föreslås vidare, att en musiksergeantbeställning vid vardera Svea livgarde och Norrbottens regemente uppflyttas till en musikfanjunkarebeställning.

I övrigt biträdes Kungl. Maj:ts förslag.

Den föreslagna musikorganisationen kommer sålunda att innebära följande ändringar i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag:

Musikkårer av *typ I* skola finnas vid Svea livgarde och Norrbottens regemente, varvid dock antalet musikfanjunkare ökas med 1 och antalet musiksergeanter minskas med 1.

Musikkårer av *typ II* skola finnas vid Livregementets grenadjärer, Livgrenadjärregementet, Jämtlands fältjägarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Upplands regemente, Skaraborgs regemente, Södermanlands regemente, Kronobergs regemente, Jönköpings-Kalmar regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Älvsborgs regemente, Hallands regemente, Bohusläns regemente, Gotlands infanteriregemente, Västerbottens regemente och Västernorrlands regemente.

Musikkårer av *typ III* skola finnas vid Livregementet till häst, Skånska kavalleriregementet, Göta artilleriregemente, Smålands arméartilleriregemente, Karlsborgs luftvärnsregemente och Skånska trängkåren.

Kostnaderna för den föreslagna musikorganisationen hava beräknats till 1,381,069 kronor.

I. Civilmilitära och civila kårer och stater.

Fältläkarkåren.

Kungl. Maj:ts förslag till fältläkarkårens organisation innebär vissa ändringar i förhållande till försvarskommissionens. Sålunda bibehållas bataljonsläkarna vid flertalet infanteri- och artilleriregementen. Detta förslag biträdes. Härvid kan dock, i enlighet med generalfältläkarens yttrande (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 404), bataljonsläkarbeställningen vid Svea artilleriregemente indragas, när regementet fortfarande förutsättes bliva förlagt i Stockholm.

Likaledes biträdes Kungl. Maj:ts ändringsförslag beträffande läkarbehovet i Boden, vid garnisonssjukhuset i Stockholm och vid krigsskolan.

För stridsvagnsregementet och för Värmlands fältjägarkår beräknas 1 bataljonsläkare vid varje förband och för Östgöta luftvärnsregemente 1 regementsläkare.

Läkarpersonalen vid sjukvårdsinspektionen har beräknats enligt försvarskommissionens förslag.

På grund av organisationens ökade omfattning enligt här föreliggande förslag bör antalet bataljonsläkare vid fältläkarkåren ökas från 20 enligt Kungl. Maj:ts förslag till 25.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts bör den aktiva läkarpersonalen beräknas sålunda:

1 generalfältläkare och 1 överfältläkare.

Vid sjukvårdsinspektionen 1 regements- och 1 bataljonsläkare.

För var och en av fyra fördelningar 1 fältläkare.

För varje infanteriregemente utom stridsvagnsregementet, Gotlands infanteriregemente och Norrbottens regemente 1 regements- och 1 bataljonsläkare.

För stridsvagnsregementet 1 bataljonsläkare och för Värmlands fältjägarkår 1 bataljonsläkare.

För varje kavalleriregemente 1 bataljonsläkare.

För varje fördelningsartilleriregemente ävensom för Smålands arméartilleriregemente 1 regementsläkare samt beträffande Göta artilleriregemente och Smålands arméartilleriregemente dessutom 1 bataljonsläkare.

För Karlsborgs luftvärnsregemente 1 regementsläkare (tillika chefläkare vid garnisonssjukhuset) och för Östgöta luftvärnsregemente 1 regementsläkare.

För vardera Svea och Göta ingenjörkår 1 bataljonsläkare.

För signalregementet 1 bataljonsläkare.

För varje trängkår 1 regements- och 1 bataljonsläkare.

Vid militärbefälet på Gotland 1 regements- och 1 bataljonsläkare.

Vid staben vid Övre Norrlands trupper 4 regementsläkare (tjänstgörande enligt Kungl. Maj:ts förslag) och 2 bataljonsläkare.

Vid garnisonssjukhuset å Karlsborg (förutom chefläkaren) 1 bataljonsläkare.

Vid garnisonssjukhuset i Stockholm 2 regementsläkare.

Vid krigsskolan 1 bataljonsläkare.

25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Den sålunda föreslagna aktiva läkarpersonalen utgör sammanlagt:

1 generalfältläkare,

1 överfältläkare,

4 fältläkare,

37 regementsläkare,

39 bataljonsläkare, samt

25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Militärläkarnas utbildning.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder intet yrkande.

Garnisonssjukhusen och arméns sjuksköterskekår.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes. Beträffande antalet befattningar vid arméns sjuksköterskekår medför den här föreslagna organisationen en ökning med 3.

Fältveterinärkåren.

Kungl. Maj:ts förslag kan i stort sett biträdas. Den ändrade organisationen enligt här föreliggande förslag kräver dock vissa jämkningar. Sålunda bör, med hänsyn till den föreslagna utökningen av trupperna i Boden, en bataljonsveterinär tillkomma vid staben vid Övre Norrlands trupper, varjämte för intendenturförvaltningen, i enlighet med försvarskommissionens förslag, bör avses regementsveterinär i stället för bataljonsveterinär.

Ersättning till civila veterinärer beräknas, enligt i Kungl. Maj:ts förslag angivna grunder, sålunda:

För veterinärvården vid vartdera Livregementets grenadjärer, Södra skånska infanteriregementet, Södermanlands regemente, Kronobergs regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Älvsborgs regemente, Hallands regemente, Bohusläns regemente och Smålands arméartilleriregemente beräknas ett arvode av 1,000 kronor för år, vartill bör komma 200 kronor för år såsom arvode för besiktning vid in- och utmönstring av ackord- och lejda hästar.

Motsvarande arvoden för veterinärvården vid Upplands regemente och arméns underofficersskola beräknas till sammanlagt 2,000 kronor, vid Karlsborgs luftvärnsregemente till 700 kronor, vid Gotlands trupper till 500 kronor, vid Värmlands fältjägarkår till 500 kronor och vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet till 300 kronor, allt för år. Härtill bör komma ett besiktningsarvode enligt ovan av 100 kronor för år för Värmlands fältjägarkår.

Sammanlagt erfordras sålunda för år dylika arvoden till ett belopp av 14,000 kronor.

I enlighet med vad ovan anfört föreslås, att fältveterinärkårens stat skall omfatta följande personal på kårens stat:

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 8 regementsveterinärer, och
- 12 bataljonsveterinärer.

Polispersonalen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes, varvid chefens för generalstabens förslag om utbildning i polistjänst (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 423) bör tagas under omprövning.

J. Sammandrag av föreslagna personalstater.

Enligt i Kungl. Maj:ts förslag angivna grunder lämnas i bilaga A ett sammandrag över här föreslagna personalstater, varvid jämförelse emellertid göres med försvarskommissionens förslag till dylika stater.

K. Arméns reservpersonal.

Reservstaten.

Reservstatens storlek blir beroende av krigsorganisationens omfattning. Antalet beställningar på reservstat måste dock ställas i visst förhållande till antalet beställningar på stat.

Den krigsorganisation, som här föreslås, kräver i och för sig en reservstatsorganisation av något större omfattning än den av försvarskommissionen föreslagna. Å andra sidan är den här föreslagna krigsorganisationen kvalitativt sett något starkare än försvarskommissionens vad beträffar aktivt befäl. På krigsorganisationen grundade beräkningar visa också, att, i förhållande till försvarskommissionens förslag, antalet kompaniofficerare kan minskas, under det att antalet underofficerare bör ökas.

Vid överbägande av dessa faktorer hava motionärerna kommit till den uppfattningen, att en med hänsyn till behovet lämpligt avpassad reservstat bör omfatta 1 generalmajor, 5 överstar, 84 majorer, 260 kompaniofficerare, 240 underofficerare, 3 fältläkare och 3 regementsläkare.

Beträffande löne- och pensionsförhållanden biträdades Kungl. Maj:ts förslag. Önskvärt är dock att pensionsförhållandena för den reservstatspersonal, som är pensionerad vid de nya bestämmelsernas ikraftträdande, ävenledes bliva reglerade.

Likaledes biträdades Kungl. Maj:ts förslag beträffande reservstatsanställning såsom underofficerare för vissa furirer samt beträffande bestämmelserna i övrigt för anställning, befordran, tjänstgöring m. m.

På grund av vad sålunda anförts föreslås, att arméns reservstat bestämmes att omfatta

- 1 generalmajor,
- 5 överstar,
- 84 majorer,
- 260 kompaniofficerare,
- 240 underofficerare,
- 3 fältläkare,
- 3 regementsläkare, samt

att löner och pensioner ordnas enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Reservstat för furirer vid Gotlands trupper.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Personal i arméns reserver.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades. Av reservutnämnd personal erfordras dock enligt de beräkningar, som ligga till grund för här framlagt förslag till härordning, en årlig rekrytering av omkring 195 reservofficerare, 135 reservunderofficerare, 6 bataljonsläkare och 2 å 3 bataljonsveterinärer.

Väg- och vattenbyggnadskåren.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

L. Arméns övergångsstat.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder intet yrkande.

M. Arméns hästar och remonteringsväsendet.**Arméns hästar.***Egna tjänstehästar.*

Kungl. Maj:ts förslag om egna tjänstehästars ersättande med stamhästar biträdades.

Stamhästar.

Med biträdande av de beräkningsgrunder, som legat till grund för Kungl. Maj:ts förslag, bör antalet stamhästar beräknas sålunda.

Vid försvars- och arméstaberna :

1 häst för var och en av chefen för armén, cheferna för försvars- och arméstaberna, för sektionschefen vid försvarsstaben, för högst 3 officerare ur armén vid sistnämnda stab, för chefen för lantförsvarets kommandoexpedition ävensom för officerarna på generalstabskårens stat tjänstgörande vid försvarsstaben, arméstaben, lantförsvarets kommandoexpedition, järnvägsstyrelsens militärbyrå och rikets allmänna kartverk samt omkring 25 hästar för vid arméstaben m. m. tjänstgörande officerare utöver nu nämnda eller tillhoppa 71 hästar

Vid infanteriinspektionen m. m.:

1 häst för var och en av inspektören för infantariet, stabschefen vid infanteriinspektionen, samt en regementsofficer och fyra kompaniofficerare, tjänstgörande vid inspektionen, ävensom 1 häst för chefen för infanteriskjutskolan 8 »

Vid kavalleriinspektionen :

2 hästar för var och en av inspektören för kavalleriet och stabschefen vid kavalleriinspektionen 4 »

Vid artilleriinspektionen m. m.:

1 häst för var och en av inspektören för artilleriet, officerarna på artilleristabskårens stat samt chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan 15 »

Vid ingenjörinspektionen:

1 häst för var och en av inspektören för ingenjörtrupperna, stabschefen vid ingenjörinspektionen samt fyra kompaniofficerare 6 hästar

Vid tränginspektionen:

1 häst för var och en av inspektören för trängen, stabschefen vid tränginspektionen samt två kompaniofficerare 4 »

Vid veterinärinspektionen m. m.:

1 häst för var och en av överfältveterinären, regementsveterinären vid veterinärinspektionen och regementsveterinären vid intendenturförvaltningen 3 »

Vid arméns tygförvaltning:

1 häst för var och en av generalfälttygmästaren, fälttygmästaren och byråcheferna samt 8 hästar för vid tygförvaltningen tjänstgörande officerare utöver nu nämnda 15 »

Vid fördelningsstaberna:

1 häst för var och en av fyra fördelningschefer, fyra stabschefer, fyra mobiliseringsofficerare, åtta adjutanter och fyra fördelningsveterinärer samt 3 hästar vid var och en av fyra arméfördelningsstabers reservgrupper av hästar 36 »

Vid staben vid Övre Norrlands trupper:

1 häst för var och en av chefen för Övre Norrlands trupper, kommandanten i Bodens fästning, stabschefen, två mobiliseringsofficerare, två adjutanter och stabsveterinären samt 2 hästar i reservgruppen 10 »

Vid militärbefälsstaberna på Gotland:

1 häst för var och en av militärbefälhavaren, stabschefen och adjutanten 3 »

Vid krigshögskolan:

1 häst för var och en av chefen och fyra lärare av regementsofficers grad med beställning å krigshögskolans stat 5 »

Summa för högre staber 180 hästar.

Vid infanteriet:

19 regementen å 29 hästar 551 hästar
 1 regemente å 10 » 10 »
 1 kår å 14 » 14 »
 stridsvagnsregementet 10 »
 ytterligare hästar för Svea livgarde och Norrbottens regemente 7 »

Summa 592 hästar.

Därav draghästar 164 »

Vid kavalleriet:		
för kavalleriets eget behov	2,234	hästar
» rekrytering av stambästgrupper och infanteriets stabsgrupp	90	»
	Summa 2,324 hästar.	

Vid artilleriet:		
för Svea, Göta och Wendes artilleriregementen	900	hästar
» Norrlands och Norrbottens artilleriregementen	400	»
» Smålands arméartilleriregemente	55	»
» Gotlands artillerikår	20	»
» Bodens artilleriregemente	50	»
» Karlsborgs och Östgöta luftvärnsregementen	40	»
	Summa 1,460 hästar.	

Vid ingenjörtrupperna:		
för Svea ingenjörkår	40	hästar
» Göta »	30	»
» Bodens »	30	»
	Summa 100 hästar.	

För signalregementet.....	25	hästar
För trängtrupperna	224	»
För intendenturtrupperna	3	»
För ridskolan	10	»
För arméns underofficersskola	9	»
För krigsskolan	7	»

Summa för signalregementet m. fl. 278 hästar.

Summa armén 4,934 hästar.

Ackordhästar.

Med biträdande av de principer, som legat till grund för Kungl. Maj:ts förslag vid beräkandet av tjänstgöringsdagar för ackordhästar, uppskattas antalet dylika tjänstgöringsdagar enligt här föreliggande förslag till sammanlagt 243,000, fördelade enligt nedanstående:

Infanteriet	44,000	ackordhästdagar
Kavalleriet	1,500	»
Artilleriet	140,000	»
Ingenjörtrupperna	22,500	»
Signaltrupperna	8,000	»
Trängtrupperna	25,000	»
Infanteriskjutskolan	500	»
Krigsskolan och officersaspirantskolor	1,000	»
Arméns underofficersskola	500	»

Summa 243,000 ackordhästdagar.

Remonteringsväsendet.

Remonteringsbehovet.

Kungl. Maj:ts förslag angående monteringsbehovets beräknande biträdes i princip. Den här föreslagna arméorganisationen kräver inköp av 450 hästar årligen.

Remontutbildningen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes, varvid dock monteringsbehovet bör fyllas och remontutbildningen äga rum enligt nedanstående tablå:

	Antal stamhästar, på vilka reparation beräknas	Årlig reparation		Remontutbildning vid
		%	Antal	
Högre staber m. m.				
försvars- och arméstaber	137	10	14	Kavalleriet och ridskolan
infanteriinspektionen				
kavalleriinspektionen				
veterinärinspektionen				
fördelnings- och militärbefälsstaber				
krigshögskolan				
artilleriinspektionen				
ingenjörinspektionen	43	10	4	Remontdressyranstalten
tränginspektionen				
tygförvaltningen				
Infanteriet	308 rid-	10	31	Kavalleriet och ridskolan
	120 „	—	—	
	164 drag-	10	16	
Kavalleriet	2,190	10	219	Kavalleriet och ridskolan
Artilleriet				
icke motoriserade truppförband	1,300	9	117	Artilleriet
motoriserade truppförband	125	9	11	Remontdressyranstalten
luftvärnsförband	40	9	4	„
Ingenjörtrupperna	110	9	9	Ingenjörtrupperna
Signaltrupperna	25	9	2	Signaltrupperna
Trängtrupperna	224	9	20	Trängtrupperna
Intendenttrupperna	3	9	1	Remontdressyranstalten
Krigsskolan	7	10		
Ridskolan	10	10		
Arméns underofficersskola	9	10	1	Remontdressyranstalten
Summa	—	—	450	

Arméns årliga monteringsbehov enligt här föreliggande förslag utgör, såsom ovan nämnts, 450 hästar, fördelade sålunda:

Infanteriet	16 hästar
Kavalleriet och ridskolan (därav för högre staber 14, för infanteriet 31 och för ridskolan 1)	265 »
Artilleriet	117 »
Ingenjörtrupperna	9 »
Signaltrupperna	2 »
Trängtrupperna	20 »
Remontdressyranstalten	21 »

eller tillhopa 450 hästar.

Remonteringsväsendets ledning och remontdepåerna.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

N. Armémuseum.

Kungl. Maj:ts förslag till organisation av armémuseum innebär, enligt motionärernas uppfattning, en icke nödvändig beskäring av försvarskommissionens förslag, varför detta senare biträdades.

O. Särskilda personalfrågor.

Enligt utredning, som framlagts i chefens för generalstaben yttrande över försvarskommissionens betänkande, kommer underlöjtnantsgradens slopande såsom lägsta tjänstegrad för officerare samt tilläggande av sergeants tjänstegrad för vissa officersaspiranter att medföra allvarliga olägenheter såväl i fredstid som under krig. Då dessa frågor emellertid tillkomma Kungl. Maj:t att avgöra, synes riksdagen, med biträdande i princip av Kungl. Maj:ts förslag angående officerares och underofficerares tjänsteställning, icke böra göra något bindande uttalande för dessa tjänstegraders benämning utan överlåta benämningsfrågan till Kungl. Maj:t.

Försvarskommissionens förslag angående tjänsteställning och pensionsålder för regementskassörer biträdades.

Beträffande passagesystemet vid Bodentruppförbanden biträdades Kungl. Maj:ts förslag, varvid dock bör säkerställas, att jämväl den civilmilitära personalen kommer i åtnjutande av förmåner av fri flyttning.

I övrigt biträdades Kungl. Maj:ts förslag.

IV. Lantförsvarets kostnader.

Vid beräkandet av de årliga kostnaderna för det här framlagda förslaget till lantförsvarets ordnande hava i stort sett samma principer tillämpats, som kommit till uttryck i försvarskommissionens förslag. I likhet med vad som skett i Kungl. Maj:ts förslag hava emellertid å ena sidan dyrtidstillägg till personalen medtagits, å andra sidan de av 1925 års härordning föranledda övergångskostnaderna uteslutits.

Beträffande kostnadsberäkningarna må i övrigt följande anföras.

Beträffande avlöning till fast anställd personal biträdades beräkningsgrunderna enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Likaledes biträdades Kungl. Maj:ts förslag vad beträffar dagskostnaderna för mathållning och furage samt arvoden till pensionerad personal.

Kostnaderna för luftvärnsvapnet hava inräknats i lantförsvarets kostnader.

I anslutning till vad som inledningsvis anförts hava kostnaderna för engångsanskaffning av materiel upptagits enligt försvarskommissionens förslag med tillägg för viss luftvärnsmateriel och materiel för en arméartilleridivision.

Kostnaderna för byggnader behandlas gemensamt för samtliga försvarsgrenar.

Beträffande kostnadsberäkningarnas uppställning följes Kungl. Maj:ts förslag.

I likhets med Kungl. Maj:ts förslag förutsätts smärre jämkningar mellan vissa reservationsanslag.

Kostnaderna för engångsanskaffning av materiel hava beräknats till 97.2 milj. kronor, varav 41.5 milj. för luftvärnsvapnet och återstoden för armén i övrigt.

Omkring hälften av engångskostnaderna, eller 46.2 milj. kronor, bör jämnt fördelas på sjuårsperioden 1936/1937—1942/1943 med en årskvot av 6.6 milj. kronor. Återstoden, eller 51.0 milj. kronor, bör utgå såsom ett särskilt anvisat belopp i och för en omedelbar anskaffning av den för arméns krigsberedskap mest nödvändiga materielen. Med hänsyn till industriens leveransmöjligheter måste dock sistnämnda engångsanskaffning fördelas på treårsperioden 1936/1937—1938/1939 med en årskvot av 17 milj. kronor.

Närmare motivering och beräkningar avseende engångskostnaderna och deras fördelning framgå av bilaga B.

Sammanlagda årskostnaderna för lantförsvaret efter genomförd härordning uppgå till 78,171,000 kronor, häri icke inberäknat kostnaderna för engångsanskaffning av materiel ej heller dyrtidstillägg.

För engångsanskaffning av materiel beräknas enligt ovan under sjuårsperioden 1936/1937—1942/1943 ett årligt anslag på 6,600,000 kronor.

Dyrtidstillägg beräknas årligen uppgå till 3,000,000 kronor.

Lantförsvarets kostnader beräknas på grund härav omfatta:

Budgetåren 1936/1937—1942/1943:	
årskostnader utom dyrtidstillägg och engångskostnader ..	78,171,000 kronor
engångskostnader	6,600,000 »
dyrtidstillägg	3,000,000 »
	Summa 87,771,000 kronor.

Budgetåren 1943/1944—1945/1946:	
årskostnader utom dyrtidstillägg och engångskostnader ..	78,171,000 kronor
engångskostnader	— »
dyrtidstillägg	3,000,000 »
	Summa 81,171,000 kronor.

Beträffande ovanstående avredovisning bör framhållas, att å ena sidan det särskilda tilläggsanslaget på 17 milj. kronor under vart och ett av budgetåren 1936/1937—1938/1939 icke är medtaget, å andra sidan att hänsyn icke tagits

till den reducering av årskostnaderna, som uppstår genom kaderökningens successiva genomförande (jfr nedan under Övergången till den nya härordningen).

V. Övergången till den nya härordningen.

Allmänna grunder.

Genomförandet av den nya härordningen bör taga sin början från och med budgetåret 1936/1937. I detta avseende biträdades sålunda försvarskommissionens förslag.

Kostnaderna för nyanskaffning av krigsmateriel hava, enligt tidigare angivna grunder, beräknats fördelade på en tidsperiod av sju år.

Ökningen av kadrarna bör, på av försvarskommissionen anförda skäl, fördelas på en tidsperiod av tio år med början budgetåret 1936/1937. Härvid biträdades försvarskommissionens förslag om övergångstidens uppdelning på tre skeden, omfattande:

- första skedet budgetåret 1936/1937,
- andra skedet budgetåret 1937/1938—1939/1940 och
- tredje skedet budgetåret 1940/1941—1945/1946.

Förberedelser.

Enär genomförandet av den nya härordningen beräknas taga sin början redan budgetåret 1936/1937, erfordras icke särskilda förberedelser i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Arméstaben, inspektionerna och arméförvaltningen.

Försvarskommissionens förslag biträdades med beaktande av att särskild fortifikationsstyrelse icke organiseras.

I detta sammanhang bör framhållas, att försvarsstaben förutsättes bli organiserad under andra skedet av övergångstiden.

Territoriella myndigheter. Inskrivningsväsendet m. m.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

Truppförbandens och undervisningsverkens organisation.

Kaderökningens fördelning på de olika skedena bör äga rum enligt bifogade översikt över förändringarna i arméns aktiva kader under övergångstiden (bilaga C).

Nyuppsättning, omorganisation och indragning av truppförband förutsättes i huvudsak äga rum under budgetåret 1939/1940. Beträffande överflyttning av personal mellan truppförbanden, förtidspensionering av viss dylik personal samt de nytillkomna beställningarnas fördelning på skilda truppförband och budgetår biträdades försvarskommissionens förslag.

Väg- och vattenbyggnadskåren.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Reservstaten.

Reservstatens uppsättande bör taga sin början under första skedet (budgetåret 1936/1937) enligt tidigare till årets riksdag inlämnad motion. Vad beträffar andra och tredje skedena förutsättes, att myndigheterna till Kungl. Maj:ts inkomma med plan för reservstatens fortsatta uppsättande.

På reservstat den 1 juli 1936 befintlig personal bör äga åtnjuta de föreslagna höjda avlönings- resp. pensionsbeloppen från och med nämnda dag.

Hästar och remontering.

Försvarskommissionens förslag biträdades.

Materielanskaffning.

Materielanskaffningen för den nya härordningen bör äga rum enligt tidigare angiven plan.

Kaserner m. m.

Överlämnandet till marinen av infanterikasernerna i Vaxholm samt infanteri- och ingenjörkasernerna i Karlskrona förutsättes äga rum i början av budgetåret 1939/1940. Delar av kasernutrymmena torde redan tidigare kunna överlämnas. Visst utrymme i dessa kaserner förutsättes dock fortfarande bliva disponerat av armén för sådana kontingenter av landstorm, som övas för att ingå i vederbörliga kustfästningars infanteribesättning.

Plats för Värmlands bombflottilj i kasernetablisementet i Karlstad bör beredas under början av budgetåret 1939/1940.

Kostnaderna under övergångsåren.

De beräknade kostnaderna under de olika övergångsåren framgå av bilaga D.

Avd. III. Marinorganisationen.

I. Allmänna grunder för sjöförsvarets ordnande.

I fråga om betydelsen av operationsdugliga sjöstridskrafter för bevarandet av Sveriges *neutralitet* under konflikter mellan andra makter hänvisa vi till de synpunkter, som härutinnan framlagts av herrar Borell och Magnusson i försvarskommissionens betänkande del VI sid. 8 ff.

Syftet med vårt lands krigsmakt bör vara att säkra friheten, såväl regeringens handlingsfrihet vid krigiska konflikter berörande Östersjöområdet som vårt folks frihet gentemot påtrycknings- och betvingelseförsök och *landets frihet* till nationellt liv och fredlig utveckling. Det är därför tydligt att för-

svarets sammansättning, omfattning och krigsberedskap måste avpassas efter arten av de maktmedel, varmed rikets frihet kan komma att hotas.

Som av försvarskommissionens omfattande undersökningar framgått kan ett betvingande med våldsmedel av den svenska statsledningens handlingsfrihet eller ett nedbrytande av folkets nationella frihet komma att ske genom tillgripandet av i stort sett tvenne artskilda men delvis sammanfallande betvingelsemetoder, nämligen invasion och försörjningskrig. Det politiska syftet med våldshandlingarnas tillgripande och det militärpolitiska läget öva ett visst inflytande på valet av betvingelsemetod eller kombination av metoder. Sålunda kan tänkas att en invasion riktas mot viss del av svenskt land, t. ex. Gotland, vars erövrande är det närmaste militära målet, och att därefter den andra betvingelsemetoden, försörjningskriget i luften och till sjöss, tillgripes för att framtinga den politiska uppgivelsen.

Öva sålunda dessa politiska och på förhand delvis ogripbara omständigheter ett visst inflytande på valet av betvingelsemetod, så måste anses, att det blir sammansättningen och omfattningen av vår försvarsmakt, som i vart fall blir bestämmande för icke blott om ett betvingelseförsök i det rådande militärpolitiska läget skall vedervågas, utan även hur våldshandlingarna skola insättas, och om de komma att leda till åsyftat resultat. Tillkomsten av flygstridskrafterna har skärpt en anfallandes betvingelsemetoder, men även i vissa hänseenden ökat försvarsmöjligheterna, främst mot en invasion.

Ser man på försvarsmaktens *sammansättning* mot bakgrunden av de betvingelsemetoder, som kunna tillämpas mot vårt land från den ena eller andra huvudriktningen, finner man, att i riksförsvaret måste ingå operationsdugliga stridskrafter såväl till lands som till sjöss och i luften. Härjämte måste i det samma ingå luftvärn för försvar av viktigare orter inuti land och kustartilleri för försvar av viktigare orter eller baseringsområden vid kusten.

Ser man härefter på försvarsmaktens *omfattning* måste man av ekonomiska skäl avväga tilldelningen av medel till de olika försvarsgrenarna så, att det totala försvarssystemet vinner största möjliga effektivitet. Skapas genom en olämplig avvägning av medelstilldelningen frivilligt en blotta eller svaghet i försvarskedjan, måste man vara beredd på att betvingelsemetoderna inriktas härefter.

Vad en *invasion* sjöledes beträffar kan den, så länge transportererna måste försiggå på vattnet, förhindras genom försvarsverksamhet till sjöss eller försvarsverksamhet till lands efter genomförd landstigning. Kunna sjöstridskrafterna icke givas sådan styrka, att de förhindra invasionen, så måste de dock alltid vara av sådan beskaffenhet, att de kunna skapa en tidsfrist, under vilken de stridshandlingar till sjöss, som komma att utspelas, hålla frågan om invasionsföretagets utförbarhet för fienden i det längsta oavgjord. Härunder måste de egna flygstridskrafterna kunna insättas till sjöstridskrafternas understöd.

Utvecklingen under senare tider torde hava klargjort, att upprätthållandet av vårt näringsliv, med de former detta numera tagit, är ett nödvändigt villkor för vidmakthållandet av vår fria tillvaro. Det är därför ej nog, att försvars-

makten skall kunna möta en invasion. Vi måste även i sådan utsträckning skydda vårt folks *försörjning* mot anfall till sjöss och från luften, att vårt land icke så lätt, som nu skulle vara fallet, kan betvingas genom ett försörjningskrig.

För en fiende, som har fria händer till sjöss och kan kombinera anfall mot sjöförbindelserna med luftanfall, antingen direkt från egna landbaser eller från sjöledes framskjutna flygbaser, mot näringslivet inom kustområdena eller längre in i landet, måste tanken på ett dylikt lamslående av näringslivet komma att ligga nära till hands. Det är härvid en fördel för vårt land, att vårt läge vid tvenne hav medgiver en omläggning av de för landet och vår försvarskamp så viktiga utlandsförbindelserna. Men denna möjlighet får icke överskattas. Den bör, när försvarsfrågan behandlas, anses såsom en nödfallsåtgärd, vilken icke bör tillgripas, förrän vi bliva därtill tvingade. Ty frånsett de nya livsföringsproblem, som upprullas för vissa delar av befolkningen, och de tekniska svårigheter, som uppstå vid omläggningen av varutrafiken från sjö- till landkommunikationer, kommer därav att framkallas icke blott en betydande fördyring av varorna utan främst en stockning i deras distribution, som lätteligen kan förvärras genom flyganfall mot järnvägarna.

Kommerskollegium har i sitt yttrande över försvarskommissionens betänkande på ett övertygande sätt påvisat industriens, handelns och samfärdselns stora betydelse för vårt folks existensmöjligheter. Där framhålles bl. a. följande: »Det torde vidare ligga i öppen dag, att tryggade försörjningsmöjligheter utgöra en huvudförutsättning i första rummet för landets förmåga att gentemot eventuella påtryckningar från främmande makt med fasthet hävda sin neutralitet och likaså för befolkningens fysiska och moraliska motståndskraft under krigsförhållanden. Ifrågavarande sakförhållanden synas kollegium vara av den framträdande betydelse, att desamma böra i särskild grad uppmärksammas, då det gäller ordnandet av landets försvar, vare sig detsamma avser tryggheten av Sveriges neutralitet under en konflikt mellan andra makter eller de lägen, som kunna tänkas uppkomma, därest vårt lands indragande i en krigisk konflikt ej kunnat undvikas.»

Åtgärder för tryggheten av näringslivets funktioner synas kollegium erforderliga i tre huvudavseenden: ekonomisk försvarsberedskap; ett inre försvar av sådan omfattning och organisation, att tillfredsställande skydd kan beredas befolknings- och industricentra; samt försvarsanstalter med avseende på landets utrikes sjötransportförbindelser, så att dessa kunna fungera med minsta möjliga avbräck.

»*Skyddet av våra oundgängligen nödvändiga handelsförbindelser med utlandet* bör betraktas som ett av de centrala syftemålen vid försvarsordningens gestaltning», säger kommerskollegium. »Härför erfordras skydd från flottans sida, särskilt i krigstid, av större effektivitet och räckvidd än försvarskommissionen tänkt sig. Flottan bör därför enligt kollegii mening förstärkas, så att ifrågavarande skyddsuppgift kan tillfredsställande fyllas.»

Exportföreningen har i sin granskning av försvarskommissionens förslag påvisat, vilken oerhörd betydelse för landet exporten har och yttrar i anslutning

härtill följande: »Det är i belysning av vad sålunda anförts uppenbart, att ett fortsatt upprätthållande även under krig av vår export i största möjliga utsträckning är för landets försörjning *nödvändigt*. — — — Styrelsen måste därför energiskt yrka på, att vår försvarsberedskap så anordnas, att rimlig och nödig hänsyn tages till exportens betydelse för landet.» Och vidare: »Så länge den ansvariga, närmast berörda sakkunskapen anser sig kunna och böra företräda en uppfattning, att ett försvar av våra kuster och handelsvägarna därutefter faller inom ramen för de möjliga uppgifterna för en sjögående kustflotta i samarbete med ett väl utvecklat, militärt flygväsen, måste styrelsen kraftigt understryka behovet av en flotta i överensstämmelse med nämnda sakkunskaps krav.»

Även andra föreningar, som representera industriens, handelns och sjöfartens intressen liksom flertalet av rikets handelskammare hava framkommit med vägande erinringar emot försvarskommissionens uppläggning av landets försörjningsproblem vid krig och understrukit behovet av skydd för sjöhandeln.

De stridsmedel, som äro i stånd att avvärja anfall eller åtminstone minska verkningarna av dylika under ett krig mot näringslivet, äro luftvärn, flygstridskrafter och sjöstridskrafter.

I anslutning till de här framförda synpunkterna anse vi, att sjöförsvarets organisation bör erhålla minst den omfattning och de förbättringar i förhållande till den nu framlagda försvarspropositionen, som i det följande angives.

II. Sjöförsvarets ledning.

A. Den militära ledningen.

Chefen för marinen.

Vi ansluta oss till de förslag beträffande *chefen för marinen* som i försvarspropositionen framlagts.

Marinstaben.

Försvarskommissionen har i sitt betänkande erinrat om den ansvarsfulla ställning, som chefen för marinstaben kommer att intaga dels såsom chefens för marinen närmaste man och rådgivare och dels i krigstid såsom försvarsgrenschevens verkställande organ för sjökrigsledningen. För att möjliggöra all den verksamhet, som är nödvändig för försvarsförberedelserna i fred och sjökrigsledningen i krig fordras — enligt vad chefen för marinstaben framhåller i sitt yttrande över betänkandet — oavvisligen, att denna verksamhet bedrivs enhetligt och att marinstaben utrustas med detta mål för ögonen.

Förutom den personal, som är erforderlig för en försvarsstab eller för annat för försvarsgrenarna gemensamt planeringsarbete, måste personal finnas för det grundläggande och odelbara arbetet inom marinstaben.

Vi anse, att när ett för försvarsmakten gemensamt planerande organ tillkommer, måste den för flottans del härför erforderliga personalen tillföras kadern.

I anslutning härtill anse vi det av chefen för marinstaben beräknade personalbehovet böra vara grundläggande och ha räknat med personal för tjänstgöring i marinstaben enligt följande:

	Aktiva		Pensionerade	
	Reg-officerare	Komp-officerare	Officerare	Under-officerare
Chf, lönegrad O. 7	1			
Expedition		1 ²		1
Personalavdelningen	1	2	1	1
Operationsavdelningen	1	2 ⁵	1	
Kommunikationsavdelningen	1	4		
Organisationsavdelningen	1	4		
Biblioteket			1	1
Summa	5	17	3	3

¹ Varav 1 intendenturofficer.

² Varav 1 ur kustartilleriet.

Marinstabens militära personal avses i viss utsträckning kunna disponeras för sjökommendering.

Behovet av ordinarie, civil personal har beräknats till:

- 1 arkivarie,
- 2 expeditionsvakter (varav 1 lönegrad B 7 och 1 lönegrad B 5),
- 1 kanslibiträde samt
- 2 kontorsbiträden, varav 1 med extra ordinarie anställning.

I staben upptagas vidare arvoden till marinattachéer och till ett juridiskt biträde.

Personalchefer och inspektörer.

Vi ansluta oss till vad i försvarspropositionen föreslagits rörande: chefen för kustflottan, chefen för kustartilleriet, inspektören för undervattensbåtvapnet, inspektören för minsvepningsväsendet samt rörande cheferna för mariningenjör-, marinintendentur- och marinläkarkåren.

B. Förvaltningsorganisationen.

Marinförvaltningens organisation.

Vi ansluta oss till det förslag beträffande marinförvaltningens inre organisation som i försvarspropositionen framlagts. Vi finna dock den av marinförvaltningen föreslagna uppflyttningen av sekreteraren å civilavdelningen från lönegraden B 24 till B 26 välmotiverad, och anse, att denna uppflyttning bör medtagas i statförslaget.

Vad marinförvaltningens fortifikationsavdelning beträffar har av departementschefen (sid. 502) föreslagits, att personalen alltjämt bör beräknas på följande sätt:

1 regementsofficer ur fortifikationskåren, tillika chef för befästringsbyrå i arméförvaltningens fortifikationsdepartement och

2 kompaniofficerare ur fortifikationskåren.

Då för närvarande även en underofficer (fanjunkare) tjänstgör å denna avdelning och någon ändring härutinnan icke är avsedd eller möjlig, bör utöver ovan angiven personal ur fortifikationskåren tillkomma även

1 underofficer.

Enär denna för marinförvaltningen avsedda personal icke upptagits i fortifikationskårens stat, men där givetvis bör återfinnas, hava vi i annat sammanhang härom ingivit förslag.

III. Undervisningsanstalter m. m.

Vi ansluta oss till vad i försvarspropositionen under denna rubrik föreslagits.

IV. Marindistriktsorganisationen.

Vi ansluta oss till vad i försvarspropositionen härom föreslagits.

V. Flottan.

A. Sjökrigsmaterielen m. m.

De sjömilitära myndigheterna ha ansett vårt lands behov av sjöstridskrafter i nuvarande militärpolitiska läge vara följande:

I kustflottan:

4 artillerifartyg av Sverige-typ,

2 kryssare av ny typ,

12 jagare,

12 undervattensbåtar,

8 vedettbåtar, och

1 flygplankryssare,

6 motortorpedbåtar,

2 moderfartyg.

I lokalstyrkorna:

De fartyg av olika typer, som med en planelig ersättningsbyggnad i avslutning till beräknade livslängder i kustflottan komma att överföras till andra linjen och där kvarstå så länge de kunna anses användbara.

Den utökning med 2 kryssare, 4 jagare och 3 ubåtar i förhållande till nuvarande marinordning, som detta förslag innebär, har motiverats bland annat med önskemålet att öka kustflottans uthållighet i de olika slag av försvarsverksamhet, som tillkommer denna sjöstyrka, och med de behov, som kunna

föreligga att detachera även fullt stridsdugliga fartyg för olika försvarsändamål till västkusten eller till Bottniska viken allt efter lägets krav.

Med hänsyn till vad tidigare framhållits, särskilt beträffande den fullständiga avsaknaden av möjligheter till försvarsverksamhet i Kattegatt och Skagerack, anse vi den föreslagna utökningen av sjöstridskrafterna välmotiverad och kunna i denna vår uppfattning stödja oss på de uttalanden som gjorts av 1929 års försvarsutredning, den s. k. Åkermanska kommittén (försvarskommissionens betänkande avd. III kap. I). Skulle emellertid detta önskemål tillgodoses, utan åsidosättande av de andra försvarsgrenarnas krav, komma de sammanlagda kostnaderna för försvaret att uppgå till omkring 175 milj. kronor och detta anse vi oss av ekonomiska skäl icke kunna ifrågasätta.

De sakkunniga, vilka år 1926 efter en ingående prövning av de militära och ekonomiska synpunkterna på spørsmålet om flottans sammansättning och vidmakthållande genom ersättningsbyggnad framlade sitt förslag till flottplan, kommo till den enhälliga uppfattningen, att kustflottans, d. v. s. de operativa sjöstridskrafternas, kärna måste utgöras av artillerifartyg. De framlade också i sitt betänkande bärande skäl för att antalet dylika fartyg icke bör understiga fyra. De sakkunniga avstodo från att föreslå kryssare, ehuru därmed åtskilliga nackdelar skulle följa, nackdelar, vilka dock delvis skulle kunna fränses därför att kryssarnas uppgifter ansågos kunna fullgöras bland annat av pansarskeppen. Den flottplan, som av 1927 års riksdag på de sakkunnigas förslag i princip antogs, innefattade också fyra pansarskepp, men inga kryssare.

Såväl 1926 års flottplankommitté och 1929 års försvarsutredning som även den militära och tekniska sakkunskapen inom 1930 års försvarskommission hava efter problemets ventilerande ur alla tänkbara synpunkter — strategiska, taktiska, artillertekniska, konstruktiva och ekonomiska — kommit till samma resultat, nämligen behovet av de 4 artillerifartygen av Sverige-typ såsom kärna i de operativa sjöstridskrafterna. Vi understryka vad flottplankommittén sagt om kryssarna och om pansarskeppens övertagande av dessa fartygs uppgifter och anse, att då ekonomiska skäl förhindra oss att upptaga en flotta av den omfattning som 1929 års försvarsutredning och försvarskommissionens sjömilitära sakkunskap föreslagit, kryssarna i första hand strykas. Däremot anse vi, att i flottan bör ingå 4 pansarskepp och ansluta oss härvid till den ståndpunkt högern i detta hänseende intagit till frågan om vidmakthållandet av flottans styrka enligt 1927 års principbeslut (se riksdagens protokoll 1934 första kammaren nr 40 sid. 106, statsutskottets utlåtande nr 128 år 1934 sid. 8 m. fl.).

I fråga om jagare och undervattensbåtar ingående i kustflottan måste vi också av ekonomiska skäl frångå de av sakkunskapen begärda antalen. Vi anse oss sålunda icke kunna kräva större antal jagare än 8 och undervattensbåtar än 10.

Rörande vedettbåtarna och flygplankryssaren anse vi behovet fyllt eller på väg att fyllas enligt 1927 års flottplan för den tid framåt, som i fråga om flottans sammansättning kan och bör tagas i betraktande.

I anslutning till det anförda anse vi att *kustflottan* bör vara sammansatt på följande sätt:

- 4 artillerifartyg, bestyckade med bl. a. 4 svåra kanoner,
- 8 jagare,
- 10 undervattensbåtar,
- 8 vedettbåtar och
- 1 flygplankryssare samt
- 2 moderfartyg för ubåtar och flygstridskrafter.

Till kustflottan bör, såsom av departementschefen i försvarspropositionen föreslagits, även hänföras minikryssaren Clas Fleming.

Enär denna omfattning av kustflottan enligt vårt förmenande är ett minimum såväl i fråga om total kraft hos de rörliga sjöstridskrafterna som i fråga om antalet fartyg inom de olika fartygsklasserna, kunna vi icke godtaga försvarspropositionens förslag, att kustflottan för framtiden skulle räkna blott tre artillerifartyg med svåra kanoner, utan anse det här föreslagna antalet fyra såsom ett oundgängligt minimum.

I fråga om *lokalstyrkorna* och *materielreserven* samt *utrangering* ansluta vi oss till vad departementschefen i försvarspropositionen anför.

Vi ansluta oss ävenledes till vad i fråga om *sjöstridskrafternas basering* och fartygens *fredsförläggning* anförts.

Flottans ersättningsbyggnad.

Frågan om anskaffningen och vidmakthållandet av de ovan angivna fartygen i kustflottan är ett problem, som ovillkorligen måste med största skyndsamt bringas till sin lösning. Av den i försvarspropositionen framlagda översikten över stridsfartygens ålder framgår med önskvärd tydlighet, att särskilt artillerifartygsbeståndet med det snaraste måste förnyas, därest icke hela det rörliga sjöförsvarets effektivitet skall äventyras. Vi vilja därför understryka behovet av att den i försvarspropositionen förutsatta typutredningen snarast kommer till stånd, och att denna utredning får i uppdrag, att framlägga ur teknisk synpunkt fullgoda förslag till fartygstyper för en kustflotta med ovan angiven sammansättning, i så god tid, att riksdagen 1938 skall kunna fatta beslut i den med fartygsmaterielens vidmakthållande förenade kostnadsfrågan.

Slutlig ståndpunkt kan sålunda icke tagas till frågan om flottans ersättningsbyggnad och den årliga ersättningsbyggnadssummans storlek, förrän de tekniska detaljberäkningarna framlagts. Men det måste anses vara av vikt, att under de närmaste åren påskynda den ovedersägligen erforderliga förnyelsen och förbättringen av fartygsmaterielen så att alltför stora ojämnheter undvikas i anslagen före och efter budgetåret 1938/39, då särskilt förnyelsen av artillerifartygen ställer större krav på medelstilldelning.

Nu har i statsverkspropositionen föreslagits nybyggnad av två jagare och två ubåtar samt modernisering av pansarskeppen för en summa av tillsammans 30 milj. kr. att fördelas på fem år (budgetåren 1937/38—1941/42), vilket ger en årskvot av 6 milj. kr. Vi ansluta oss till de i detta hänseende föreslagna arbetena, men anse, att en raskare takt i fråga om dessa effektiviseringsåtgär-

der ovillkorligen måste sättas. En jagare torde vid privatvarv kunna byggas på två år, om ock vid örlogsvarv en treårig byggnadsperiod bör beräknas. Samma tider torde kunna anses gälla ubåtarna. Vad moderniseringsarbetena beträffar måste även dessa — därest de tills vidare endast givas den omfattning, som av regeringen avses och som kan godtagas under förutsättning, att nya artillerifartyg komma att stapelsättas — kunna hinna utföras under tre eller högst fyra år.

Vi anse, att den i försvarspropositionen beräknade summan för nybyggnader (20.04 milj.) bör fördelas på 3 år och för moderniseringar (9.96 milj.) på 4 år och att den bör utgå enligt följande:

budgetåret 1936/37	3.7 milj.
» 1937/38	9.6 »
» 1938/39	9.6 »
» 1939/40	7.1 »
		Summa 30.0 milj.

Vi föreslå, att av de för budgetåret 1936/37 här upptagna medlen 1.2 milj. kronor avses för moderniseringsarbeten å Gustav V enligt särskilt avgiven proposition och att 2.5 milj. avses för påbörjande av de två föreslagna jagarna. Vi förutsätta, att de i årets statsverksproposition äskade medlen för slutförande av arbeten å under byggnad varande fartyg samt för påbörjande av de två föreslagna ubåtarna utgå med föreslagen summa av 5.6 milj. kr., varför det sammanlagda beloppet för flottans ersättningsbyggnad och modernisering under budgetåret 1936/37 beräknas till 9.3 milj. kr. Under de två därpå följande budgetåren slutlikvideras nybyggnaderna och fortsätts moderniseringsarbetena, vilka slutföras under det fjärde budgetåret, vars anslag enligt denna plan beräknats mindre än de tre första budgetårens med tanke på den utökning av ersättningsbyggnadsanslaget — till mellan 10 och 11 milj. kr. — som då, måhända även i mindre utsträckning redan budgetåret 1938/39, måste anses nödvändig för att möjliggöra oundviklig förnyelse av artillerifartygen.

Teknisk materiel.

Av största betydelse för ett så materielbetonat vapen som flottan måste den tekniska materielen såsom minor, torpeder, motmedel mot ubåtar m. m. anses vara. De medel, som i försvarspropositionen beräknats för denna materiel, äro fördelade på ett flertal olika underavdelningar och synas, vid en jämförelse med vad de ansvariga myndigheterna i sina underdåniga skrivelser rörande marinens medelsbehov under de senare åren ansett sig böra äska, vara alltför knappt tillmätta. Vi kunna icke här framlägga sådana förslag, som på en gång skulle kunna avhjälpa den genom flera års uteblivna anslag iråkad bristen på teknisk materiel. Vi anse emellertid att anskaffningen av minmateriel för marinen är ett så trängande behov, att anslaget härför måste höjas med 200,000 kr. och att sådana brister vidlåda den ur flera synpunkter ytterst betydelsefulla radiomaterielen, att det i propositionen beräknade anslaget för denna materiel bör höjas med 50,000 kr.

Hit hänföres även den av departementschefen under rubriken »Hjälpfartygen» påtalade utrustningen, d. v. s. anskaffning av den tekniska materiel, vilken måste avses för det stora antal handelsfartyg, som vid mobilisering kommer att uttagas för sjöförsvaret. Då enbart denna anskaffning ställer stora krav på det anslag, som av departementschefen upptagits till 730,000 kr., anse vi att denna anslagssumma blir otillräcklig för tillgodoseende av även övriga krav på teknisk materiel för marinen, bl. a. den nyss berörda min- och radiomaterielen, varför vi föreslå att detta anslag höjes med 250,000 kr.

B. Flottans krigsberedskap och övningar.

För att flottans personal av olika kategorier skall kunna beredas den utbildning och de övningar, som måste anses oundgängligen nödvändiga, böra icke blott fartygsrustningarna i fredstid hava en viss omfattning — och i detta hänseende ansluta vi oss till den i försvarspropositionen föreslagna rustningsplanen och depåförläggningen — utan även medel utmätas för olika slag av övningar särskilt å fartyg under gång. Vi erkänna, att försvarspropositionen ägnat stor omsorg åt dessa frågor och lyckats — delvis såsom en följd av den minskade belastning på övningsanslaget som medföljer skeppsgossekårens indragning — på ett inom den förutsatta kostnadsramen i stort sett tillfredsställande sätt lösa rustningsfrågan. Men det synes oss som om de medel, som kunna ställas till de rustade fartygens förfogande för övningar såsom artilleriskjutningar, forceringsövningar m. m., icke bliva tillräckliga särskilt om, såsom vi förutsätta, skeppsgosseinstitutionen bibehålles och om hänsyn även tages till de ökade krav på övningsanslaget, som den ganska omfattande depåförläggningen uppställer, därest den skall bliva av något värde ur krigsberedskapssynpunkt. Vi anse det därför nödvändigt, att det i försvarspropositionen för flottans krigsberedskap och övningar — ett särskilt i tider av utrikespolitisk oro ytterst viktigt anslag — upptagna beloppet ökas med 0.5 milj. kr.

C. Örlogsstationer, örlogsdepåer och örlogsvarv.

Vi ansluta oss till vad försvarspropositionen i detta hänseende föreslår, dock med de ändringar i fråga om organisationen under stationschefen och disponerandet av kasernutrymmen, som ett bibehållande av skeppsgossekåren i Karlskrona och dennas förläggning till f. d. Karlskrona grenadjärregementets kasern innebär.

D. Flottans personal.

Grundläggande för flottans personalorganisation är att den skall kunna tillgodose det personalbehov, som erfordras för att vid krig kunna bemanna flottans fartyg och de anstalter i land, varav flottans verksamhet är beroende.

Ehuru en allvarlig strävan synes hava gjort sig gällande att i försvarspropositionen tillrättalägga de beklagliga brister, som i detta hänseende vidlåda försvarskommissionens förslag, måste dock konstateras, att även i det nu framlagda förslaget vissa otillräckligheter föreligga.

Härvidlag synes böra uppmärksammas det förhållandet, att propositionen beräknat ett personalbehov för bemanning av endast 3 artillerifartyg i kustflottan i stället för 4, vilket senare antal enligt vår uppfattning måste ingå i kustflottan. Då emellertid detta personalbehov är beroende av den förutsatta typutredningen, synes det kunna försvaras, att för närvarande icke räkna personal för andra artillerifartyg i kustflottan än de 3 Sverige-skeppen. Oberoende härav synes oss personalen alltför snävt beräknad för att såväl kustflottan som lokalstyrkorna skola kunna någorlunda tillfredsställande bemannas med tillräckligt antal väl utbildad personal. Vad kustflottan beträffar åsyfta vi här i främsta rummet bemanningen å undervattensbåtarna, där den ytterligt påfrestande tjänstgöringen och dess säregna karaktär ställer stora krav på besättningarnas kvalitet. I fråga om lokalstyrkorna anse vi det nödvändigt att så värdefulla stridsenheter som pansarskepp och jagare bemannas med en tillräckligt tillmätt kärna av stampersonal, avsedd för de viktigaste befattningarna och såsom förhandsmän för den övriga besättningen av reservpersonal och värnpliktiga. I avsaknad av tillräckligt väl utbildad personal komma eljest dessa fartyg att berövas allt stridsvärde. Stambemanningen bör därför beräknas efter en större procentsats än vad som i försvarspropositionen skett.

Utgående från nu angivna grunder hava vi — jämväl med beaktande av nödvändigheten att så långt möjligt begränsa behovet av stampersonal — ansett, att den i försvarspropositionen upptagna stampersonalen måste ökas med åtminstone följande personal, nämligen

13 officerare, varav 1 kommandörkapten av 1. graden, 4 kaptener, 7 löjtnanter och 1 fänrik;

7 underofficerare, varav 6 flaggunderofficerare och 1 underofficer av 2. graden;

33 flaggkorpraler;

111 korpraler och

155 meniga.

Ovan föreslagen kaderökning synes oss ofrånkomlig jämväl med hänsyn till möjligheten att under fredstid kunna i verkligheten genomföra den i propositionen föreslagna *depåförläggningen* av fartyg — såväl övervattensfartyg som undervattensbåtar — utan att behöva tillgripa sådana radikala omläggningar av utbildningsorganisationen, som, enligt departementschefens uttalande i propositionen, icke anses böra äga rum. Även den i regeringsförslaget förutsatta ökningen av *musikpersonalen* torde icke utan olägenhet kunna ske utan en viss påbyggnad av kadern.

På de skäl som av marinmyndigheterna anförts i yttrande över försvarskommissionens betänkande anse vi oss böra förorda, att — förutom förråds-

förvaltarna — vissa förtjänta flaggunderofficerare beredas möjlighet att erhålla avlöning enligt 4. lönegraden för underofficerare. Antalet dylika löner i lönegrad Uo 4 hava vi beräknat till 18.

I regeringsförslaget har uppmärksamats vikten av att staterna så avvägas, att befordringsförhållandena för personalen bliva något så när tillfredsställande. Med hänsyn till att vid flottan förefintligheten av flaggkorpralsgraden bidrager till att försämra befordringsförhållandena för underofficerare och manskap, vill det förefalla, som om man utan olägenhet skulle kunna sträcka sig något längre än regeringsförslaget beträffande omläggning av staterna för att ernå drägligare befordringsförhållanden. Marinmyndigheternas yttrande synas oss jämväl lämna stöd för ett dylikt förfarande.

Utgående från propositionens stater för underofficerare och flaggkorpraler skulle enligt de av oss tillämpade beräkningsgrunderna dessa stater erhålla följande utseende:

förrådsförvaltare	18
flaggunderofficerare Uo. 4	18
» Uo. 3	200
underofficerare av 2. graden	365
flaggkorpraler	308
	Summa 909.

Från personalhåll och jämväl av marinmyndigheterna har räknats med en proportion flaggunderofficerare — underofficerare av 2. graden — flaggkorpraler av 2:3:2. Främst av kostnadshänsyn anse vi oss icke kunna föreslå på så vis avvägda stater men förutsätta dock en ökning av flaggunderofficersbeställningarna och en motsvarande minskning av antalet flaggkorpraler. För att i möjligaste mån förbättra de nu rådande dåliga befordringsförhållandena anse vi alltså att flottans underofficerskår bör erhålla följande sammansättning:

förrådsförvaltare	18
flaggunderofficerare Uo. 4	18
» Uo. 3	215
underofficerare av 2. graden	365
	Summa 616,

samt ur sjömanskåren
flaggkorpraler..... 293

Summa underofficerare och flaggkorpraler 909.

Beträffande flaggkorpralerna anse vi att dessa böra beredas en mera tryggad ställning genom att erhålla fullmakt å sina beställningar. Såsom av marinmyndigheterna och jämväl av underbefälsförbundet föreslagits böra flaggkorpralerna erhålla konstitutorial vid första utnämning och därefter fullmakt vid fullgjord 2 års väl vitsordad tjänstgöring. En sådan organisation medför inga extra kostnader och några skäl emot densamma synas oss icke kunna anföras.

I regeringsförslaget har i staten för den gemensamma underofficersskolan i Karlskrona uppförts ett belopp av 3,000 kronor, avsett till arvoden åt *underofficerare*, tjänstgörande som repetitörer och biträdande lärare. Då även flaggkorpral synes oss kunna användas i en sådan befattning, bör i staten angivas »underofficerare eller flaggkorpraler».

Skeppsgossekåren.

Försvarskommissionen har ansett, att skeppsgosseinstitutionen innebure obestridliga fördelar ur såväl tjänste- som ekonomiska synpunkter, varför den av kommissionen ansetts böra bestå. Vid detta ståndpunktstagande har kommissionen särskilt beaktat segelutbildningens betydelse för danandet av goda sjömän. Vi vilja i fråga om skeppsgosseinstitutionens bibehållande även anföra följande.

Skeppsgosseinstitutionen har varit och är alltjämt av största värde för flottans manskapsrekrytering. Den kan enligt vårt förmenande näppeligen undvaras såsom regulator för antagandet av rekryter till sjömanskårens däcksavdelning, då det visat sig, att under goda konjunkturer kontraktanställningen av rekryter icke täcker behovet. Det bör i detta sammanhang påpekas, att visserligen utgör tillskottet till sjömanskåren från skeppsgossekåren på 135 man årligen endast omkring en femtedel av den för år beräknade rekryteringen av 660 man — såsom departementschefen framhåller — men först om man jämför tillflödet till sjömanskåren från skeppsgossekåren med den årliga rekryteringen till *däcksavdelningen* och sålunda ur siffran 660 utesluter eldare m. fl., vilka icke utbildas vid skeppsgossekåren, kan denna senares värde mera rättvist bedömas. Man finner då att rekryteringen från skeppsgossekåren täcker omkring en tredjedel av behovet.

De för detta skeppsgossarna avses efter inträdet i sjömanskåren i första hand för erhållande av specialutbildning (ubåtsmatros, torpedmatros, signalmän, avståndsobservatörer, eldledningsmän m. m.), för vilken de på grund av sin tidigare tjänstgöring både teoretiskt och militärt måste anses bättre lämpade än huvuddelen av de kontraktanställda.

Att skeppsgosseutbildningen även fyller sitt ändamål att tillföra sjömanskårens däcksavdelning manskap, särskilt lämpat för utbildning till underbefäl och underofficerare, framgår tydligt av följande siffror från Karlskrona örlogsstation. Åren 1925—1929 anställdes vid sjömanskårens i Karlskrona däcksavdelning sammanlagt 422 karlskrivna och 525 kontraktanställda. Sjömanskårens i Karlskrona däcksavdelning har sålunda i genomsnitt årligen tillförts 44.6 % karlskrivet manskap och 55.4 % kontraktanställt manskap, vilket betyder att skeppsgossekåren kvantitativt besörjer en betydelsefull del av rekryteringen. Kvalitativt är denna del den ojämförligt betydelsefullaste som framgår av följande siffror. Av den del av det åren 1925—1929 rekryterade manskapet, som sedan under åren 1931—1935 genomgått fullständig underofficersutbildning och sålunda vunnit kompetens för befordran till underofficer, utgöres icke mindre än 88.3 % av för detta skeppsgossar. Statistiken för dessa fem år visar, att av karlskrivet manskap 16.1 % och av kontrakt-

anställt manskap endast 1.7 % fullgjort fordringarna för befordran till underofficer. Även det förhållandet, att av däcksavdelningens underofficerare icke mindre än 80 % äro för detta skeppsgossar — enligt vad försvarskommissionen konstaterat — talar sitt tydliga språk.

Vi ställa oss tveksamma, icke till de fördelar ur ekonomisk synpunkt genom skeppsgossekårens indragande som departementschefen påpekat, även om de måste anses relativt små, men väl till att den personal — sammanlagt 96 man av olika grader — som frigöres, skulle ha någon större betydelse för en ökning i rustningarna av stridsfartyg. Vi kunna ej heller finna att indragningsåtgärden »innebär en överflyttning av såväl personal som anslag till en ur försvarssynpunkt effektivare del av flottans organisation», då vi trots oss hava visat att skeppsgosseinstitutionen är en utbildningsanstalt av största betydelse för att just höja den *totala effektiviteten* hos stridsfartygen genom att förse dem med en kvalitativt god bemanning.

Vi anse att skeppsgossekåren, organiserad enligt försvarskommissionens förslag bör bibehållas och förläggas till Karlskrona. Departementschefen har angivit (sid. 615) de sammanlagda kostnaderna härför till 703,000 kr., från vilken summa dock bör avdragas 70,000 kr., eller den genom skeppsgossekårens indragning ökade kostnaden för sjömanskåren. Vårt förslag i detta hänseende innebär sålunda en ökning av marinorganisationens kostnad med 633,000 kr. Den av departementschefen (sid. 616) påtalade kostnaden för infanterikasernens i Karlskrona ändring till skeppsgossekasern anse vi bör upptagas tillsammans med övriga engångskostnader för försvarsordningens genomförande.

Bibehållandet av skeppsgossekåren borde komma att kräva anskaffandet av ett nytt övningsfartyg.

De värnpliktiga och deras redovisning.

Å sid. 628 och 632 i försvarspropositionen ansluter sig departementschefen i allt väsentligt till försvarskommissionens förslag angående bl. a. uttagningen av flottans värnpliktiga, innebärande att denna skulle ske enligt samma grunder, som finnas angivna i 1925 års värnpliktslag och till samma antal (sid. 627) beträffande till linjetjänst uttagna. Vad ersättningsreserven beträffar (sid. 632) föreslås en ökning av 19,500 tjänstgöringsdagar, vilken kan anses motsvara en kontingent av 115 vpl., avsedda för handräckningstjänst å örlogsstationerna. Örlogsvarvens behov av ersättningsreserv skulle tillgodoseas såsom hittills.

Vid en jämförelse mellan behovstabellerna å sid. 597 och sid. 604, vilken jämförelse giver ett behov av (1,064 + 382) 1,446, samt föreslagen tillgång, framgår, att brist på vpl., linjetjänst, förefinnes, oaktat vad å sid. 626 anföres ur försvarskommissionens yttrande och vari departementschefen instämmer: »Vid flottan måste därför årskontingenten värnpliktiga beräknas efter bemanningsbehovet för en med hänsyn till krigsberedskap och övningar ständigt rustad sjöstyrka av given storlek samt för fredstjänstens behöriga ombe-

sörjande å örlogsstationer och örlogsvarv. Dock borde naturligtvis endast det oundgängligen nödvändiga behovet läggas till grund för beräkningarna.»

Det nödvändiga behovet avspeglar sig uti ovan nämnda tabeller, vilka sålunda angiva minimum för organisationen enligt propositionen.

En närmare jämförelse mellan *behov* och *tillgång* av vpl. i linjetjänst jämte de av ersättningsreserven, som avses för örlogsstationerna giver vid handen, att tilldelningen av vpl. i linjetjänst är för liten, även om befintlig tillgång under sommaren av stammanskap, meniga, användes för utfyllning av vplbehovet. Det framgår av följande siffror.

Tjänstgöringsbehov enligt propositionen av vpl. i linjetjänst
enl. tab. 1 och 11 (sid. 597 och sid. 604):

vinter	1,064	(tab. 1)
sommar (1,064 + 382)	1,446	(tab. 11)

S:a årsbehov 2,510

varav beräknas i allmän tjänst 1,020 och av sjö- och stationstjänst 1,490 vpl., motsvarande ett *inskrivningsbehov (tilldelning)* av 1,350 vpl. i allmän tjänst (fixerad) och 1,725 vpl. i sjö- och stationstjänst eller tillsammans 3,075 vpl.

Behovet fyller enligt propositionen genom:

Inskrivning (tilldelning) av linjetjänst, marinen i allm. tj., sjö- och stationstjänst	2,600
Ersättningsreserv avsedda för örlogsstationerna som handräckning (jämför sid. 632)	115
Av meniga, stam (se tab. 10 och 11) (sid. 603 och 604) (450—309)	141

S:a tillgång 2,856

Behov 3,075

Brist 219

Denna brist bör täckas genom en motsvarande ökad tilldelning av marinen i sjötjänst utöver nu föreslagen och i nuvarande organisation enligt lag och generalorder medgiven tilldelning av 2,600 vpl. i linjetjänst.

Av detta framgår, att för marinen avsedda värnpliktiga bör ökas från nuvarande 3,400 till 3,920 så att flottan kan tilldelas 2,800 värnpliktiga och kustartilleriet 1,120.

I övriga hänseenden ansluta vi oss till vad departementschefen under avsnittet *Flottans personal* föreslagit.

VI. Kustartilleriet.

A. Allmän organisation.

Vi ansluta oss i stort sett till vad försvarskommissionen härutinnan föreslagit och finna det sålunda nödvändigt att utöver vad i försvarspropositionen upptagits följande formationer m. m. uppsättas av kustartilleriet, nämligen

permanenta försvarsanstalter vid Fårösund, omfattande svåra, medelsvåra och lätta sjöfrontsbatterier m. m. jämte visst luftvärn, rörliga kustartilleribatterier för Gotlands försvar i övrigt, rörligt luftvärn för Gotlands luftförsvar utom Fårösund, samt vissa luftvärnsbatterier m. m. för skyddet av flottan å dess ankarplatser.

Därjämte anse vi att det rörliga kustartilleriet på fastlandet samt luftvärdet i Vaxholms och Karlskrona fästningar bör förstärkas utöver vad som i försvarspropositionen föreslagits.

Kustartilleriet bör alltså enligt vårt förmenande i fredstid organiseras på tre truppförband, nämligen

Vaxholms kustartillerigemente med ett detachement i Hemsö fästning,

Karlskrona kustartillerigemente med ett detachement i Älvsborgs fästning, samt

Fårösunds kustartillerikår.

B. Fredsorganisationen.

Chefen för kustartilleriet och dennes stab.

Vi ansluta oss till vad härutinnan föreslagits i försvarspropositionen med det tillägg, att antalet kontorsbiträden för chefsexpeditionen beräknas i enlighet med försvarskommissionens förslag.

Kustfästningarnas organisation.

Vad fästningarnas stridskrafter ur armén beträffar ha vi i annat sammanhang framlagt förslag.

I övrigt ansluta vi oss till vad i försvarspropositionen föreslagits med följande ändringar och tillägg.

Vaxholms fästning:

För tygförvaltningen bör i likhet med försvarskommissionens förslag beräknas 11 underofficerare på aktiv stat i stället för i försvarspropositionen föreslagna 10, samt

av för kommandantskapet i övrigt avsedda 3 underofficerare böra i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag 2 vara förrådsförvaltare.

Karlskrona fästning:

För tygförvaltningen bör i likhet med försvarskommissionens förslag beräknas 9 underofficerare på aktiv stat i stället för i försvarspropositionen föreslagna 8.

Fårösund:

Kårchefen vid den av oss föreslagna Fårösunds kustartillerikår bör i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag jämväl avses såsom försvarsområdesbefälhavare å norra Gotland och bör i denna sin egenskap till sitt biträde erhålla följande personal ur kustartilleriet:

1 adjutant, kompaniofficer,
 1 underofficer på aktiv stat,
 för tygförvaltningen: 1 kapten, tygmästare,
 1 pensionerad officer, besiktningsofficer, samt
 för expeditionstjänst, förrådstjänst och för tygverkstäderna:
 5 underofficerare, varav 1 förrådsförvaltare, samt
 1 pensionerad underofficer.

Kustartilleriets skjutskola.

Vi ansluta oss till vad i försvarspropositionen föreslagits.

Truppförbanden och deras organisation.

Allmänna synpunkter.

Såsom tidigare framhållits anse vi, att kustartilleriets truppförband böra utgöras av Vaxholms kustartilleriregemente, Karlskrona kustartilleriregemente och Fårösunds kustartillerikår.

Vaxholms kustartilleriregemente, vilket avses för bemannande jämväl av oss föreslaget luftvärn för skydd av flottans ankarplatser, bör i förhållande till i försvarspropositionen upptaget förslag ökas med ett luftvärnskompani, varigenom antalet kompanier kommer att uppgå till nio. Härtill kommer ett för kustartilleriet gemensamt studentkompani under tiden juni—september. Vi ansluta oss till försvarspropositionens förslag, att det rörliga kustartilleriet på fastlandet allttjämt bör fördelas på Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen.

Karlskrona kustartilleriregemente bör organiseras på sätt i försvarspropositionen föreslagits.

Fårösunds kustartillerikår, vilken är avsedd att vid mobilisering uppsätta formationer för bemannandet av sjöfronts- och luftvärnsanstalterna i Fårösund samt de rörliga kustartilleribatterierna för Gotlands försvar i övrigt, bör vara organiserad på kärstab och fyra kompanier.

Truppförbandens staber.

Vi ansluta oss till vad departementschefen därom föreslagit i försvarspropositionen beträffande Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen med följande ändringar i anslutning till försvarskommissionens förslag.

Expeditions- och kaserndetaljen:

antalet underofficerare såsom biträden bör vara 3, därav en pensionerad;

Regementsintendenturen i Karlskrona:

av antalet underofficerare böra 2 vara förrådsförvaltare.

Vad beträffar kärstaben vid Fårösunds kustartillerikår bör för densamma i likhet med vad försvarskommissionen föreslagit beräknas följande personal.

Expeditions- och kaserndetaljen:

1 kapten, kåradjutant,

2 underofficerare som biträden,

1 pensionerad underofficer samt
 1 underofficer, kårväbel;
 Kårintendentsuren:
 1 marinintendent, kårintendent,
 4 underofficerare, varav 1 förrådsförvaltare samt
 1 pensionerad underofficer.
 Sjukvårdsdetaljen:
 1 marinläkare, kår läkare.

Utbildningen vid truppförbanden.

De värnpliktiga.

Vi ansluta oss i detta hänseende till vad försvarskommissionen föreslagit och finna sålunda, att antalet till linjetjänst uttagna värnpliktiga — utom studenter och värnpliktiga — bör uppgå till sammanlagt 1,120 i stället för propositionens 900. Värnpliktskontingenten bör fördelas mellan truppförbanden med omkring 475 man till Karlskrona kustartilleriregemente, 475 man till Vaxholms kustartilleriregemente och 170 man till Fårösunds kustartillerikår.

Årskontingenten studenter och likställda, utom de, som sedermera ämna bliva kadetter för vidare utbildning till officerare på stat, beräkna vi till 90 man i stället för försvarspropositionens 80.

Antalet tjänstgöringsdagar för till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga beräkna vi med hänsyn till tillkomsten av Fårösunds kustartillerikår i likhet med försvarskommissionen till 110,000 dagar eller 20,000 dagar mer än i försvarspropositionen beräknats.

Fast anställt manskap, kustartillerikadettarna och reservkadetterna.

Vi ansluta oss till vad departementschefen härutinnan anfört i försvarspropositionen, dock att antalet kadetter resp. reservkadetter, som för varje år må antagas, bör ökas till 10 resp. 11.

Musikorganisationen.

I överensstämmelse med försvarskommissionens förslag bör vid vartdera Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen finnas en musikkår av typ II, organiserad enligt försvarspropositionens förslag. Musikpersonalen vid kustartilleriet bör sålunda beräknas enligt följande:

2 musikdirektörer,
 4 flaggunderofficerare,
 8 underofficerare av 2. graden,
 4 flaggkorpraler,
 8 korpraler,
 16 meniga och
 10 musikelever.

I likhet med vad som i försvarspropositionen föreslagits för övriga delar av krigsmakten bör musikdirektör vid kustartilleriet kunna tilläggas lön i lönegraden O. 3.

Behovet av aktiv personal.

I det föregående har angivits det behov av personal, som beräknats erforderligt för chefen för kustartilleriet och dennes stab, för kustfästningarna, för truppförbandens staber, ävensom behovet av musikpersonal.

Beträffande övrigt personalbehov få vi anföra följande.

Behovet av personal vid kustartilleriets truppförband för utbildning av kustartilleriets värnpliktiga samt det fast anställda manskapet, såsom däckspersonal och maskinister å kustartilleriets maskindrivna båtar ävensom för förvaltningstjänst och inre tjänst vid bataljoner och kompanier m. m. beräkna vi i huvudsaklig överensstämmelse med försvarskommisionens förslag men med hänsynstagande till den av oss föreslagna och i förhållande till försvarskommisionens förslag något utökade och förändrade organisation av kustartilleriets truppförband enligt följande tablå.

	Officerare			Underofficerare	Underbefäl (utom ekonomi-, yrkes- och musikpersonal)		Menigstam (utom ekonomi-, yrkes- och musikpersonal)
	Regementsofficerare	Kapten	Subalternofficerare		Flaggkorpraler	Korpraler	
Karlskrona kustartilleriregemente	4	12	25	63	15	100	183
Färösunds kustartillerikår . . .	—	5	12	17	11	58	105
Summa	7	30	62	148	42	263	475

Behovet av fast anställt manskap tillhörande kategorierna ekonomi- och yrkespersonal beräkna vi i överensstämmelse med försvarskommisionens förslag i enlighet med nedanstående tablå.

	Ekonomipersonal		Yrkespersonal	
	sjukvårdare	kockar	eldare	vapensmeder
Vaxholms kustartilleriregemente	8	15	37	12
Karlskrona	6	16	38	12
Färösunds kustartillerikår	4	6	10	5
Summa	18	37	85	29

I ovanstående tablå upptaget manskap beräknas vara fördelat på följande tjänstegrader, nämligen: 16 flaggkorpraler, 78 korpraler och 75 meniga.

I fråga om beräkning av behovet av officerare i sjöförsvarets kommandoexpedition, marinförvaltningen, marinstaben, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, för gemensam utbildning av kadetter och reservkadetter ävensom för kommandering till olika slag av officerutbildning och annan tjänstgöring utom kustartilleriet ansluta vi oss till vad departementschefen anfört i försvarspropositionen. Såsom vi i annat sammanhang föreslagit bör för tjänstgöring i

försvarsstaben i enlighet med försvarskommissionens förslag därjämte avses 1 kapten ur kustartilleriets stat.

Sammanfattas vad i det föregående anförts rörande personalbehovet i fred vid kustartilleriet beräkna vi alltså att för vapnet erfordras den fast anställda militära personal, nedanstående tabell utvisar.

	Officerare				Under-officerare	Manskap		
	Generalsperson	Regements-officerare	Kapten	Subaltern-officerare		Flaggkorpraler	Korpraler	Meniga
Chefen för kustartilleriet med stab	1	2	2	1	2	—	—	—
Kustfästningarna och kustartilleriförsvaret på Gotland	—	6	6	2	36	—	—	—
Kustartilleriets truppförband och skjutskola	—	11	37	64	186	66	349	566
Övriga personalbehov	—	1	7	8	2	—	—	—
Summa	1	20	52	75	226	66	349	566

Det angivna antalet regementsofficerare bör i staten uppdelas på 3 överstar (därav 1 i lönegrad O. 7), 7 överstelöjtnanter och 10 majorer.

Av det sammanlagda antalet subalternofficerare böra 55 upptagas som löjtnanter och 20 som fänrikar.

Av det sammanlagda antalet underofficerare böra 14 upptagas som förrådsförvaltare, 89 som flaggunderofficerare och 123 som underofficerare av 2. graden. I antalet underofficerare ingår följande musikpersonal nämligen: 4 flaggunderofficerare och 8 underofficerare av 2. graden.

I de för de olika manskapsgraderna angivna personalantalen ingå såsom musikpersonal 4 flaggkorpraler, 8 korpraler och 16 meniga.

På kustartilleriets stat böra utom den nämnda personalen upptagas 2 musikdirektörer, 10 musikelever samt 7 pensionerade officerare och 18 pensionerade underofficerare.

Reservpersonalen.

Beträffande kustartilleriets reservpersonal ansluta vi oss till vad som föreslagits i försvarspropositionen.

VII. För marinen gemensam personal m. m.

Mariningenjörkåren.

Försvarskommissionen har funnit det stå klart, att tillgången på kvalificerad ingenjörspersonal vid marinen vore synnerligen knapp, men har av ekonomiska skäl icke ansett sig kunna föreslå annan förbättring än ett utbyte av två med arvode frivilligt inkallade mariningenjörer av 2. graden i reserven

mot en marindirektör av 2. graden och en mariningenjör av 1. graden. Chefen för mariningenjörkåren har funnit den av försvarskommissionen föreslagna omfattningen av kåren otillräcklig och ansett att den borde hava en total omfattning av 68 beställningar i st. f. av kommissionen föreslagna 52. I staten för mariningenjörkåren borde därjämte upptagas ett arvode för marinöverdirektören å 17,000 kr. i stället för såsom nu 16,000 kr.

Departementschefen har i viss utsträckning beaktat det trängande behovet av att utöka ingenjörspersonalen vid marinen i det att en ökning med 3 mariningenjörer av 2. graden föreslås utöver den omläggning av vissa beställningar, som försvarskommissionen föreslagit.

Enär vi äro av den uppfattningen, att det måste anses ligga i statens intresse att få en så skicklig och kvalificerad ingenjörspersonal som möjligt för att skapa bästa valuta för de summor, staten anslår till ersättningsbyggnad och underhåll av fartyg m. m., finna vi det nödvändigt, att genom en något större ökning av personalen än den i propositionen föreslagna skapa drägligare tjänstgöringsförhållanden och förbättrade befordringsmöjligheter för mariningenjörerna.

Vi hava i anslutning härtill beräknat följande stat för mariningenjörkåren:

	Antal	Lönegrad
Marinöverdirektör	1	—
Marindirektörer av 1. gr.	3	C 14
» » 2. gr.	4	C 13
Mariningenjörer av 1. gr. 1. lönekl.	12	C 12
» » 1. gr. 2. »	7	C 10
» » 2. gr.	9	C 9
Marinunderingenjörer under 10 mån	2	—
» » 8 »	2	—
Specialingenjörer av 1. gr.	4	C 13
» » 2. gr.	8	C 12
» » 3. gr.	5	C 19
Mariningenjörer av 2. gr. i reserven (stipendiater) under 10 mån	2	—
» » » » » » » » 8 »	2	—

Med hänsyn till det betydande och ansvarsfulla arbete, som åvilar marinöverdirektören, få vi i anslutning till marinmyndigheternas framställning föreslå, att arvodet för denne befattningshavare utgår med 17,000 kr., i stället för 16,000 kr., med pensionsunderlag 8,000 kr. och pensionsavdrag 480 kr.

Marinintendenturkåren.

Försvarskommissionen har uttalat, at antalet regementsofficersbeställningar vid kåren befunnits böra ökas, enär detta icke på långt när motsvarade antalet mera ansvarsfulla och krävande befattningar. Kommissionen har därefter angivit sammanlagt 14 befattningar, som ansetts vara av den beskaffenhet, att de borde besättas med regementsofficerare, men har kommissionen stannat

med att föreslå en sådan jämkning från lägre till högre beställningar, att antalet regementsofficersbeställningar blivit 11 och lägre beställningar 45.

Departementschefen har ansett att en ökning, i förhållande till försvarskommissionens förslag, erfordras med hänsyn till mobiliseringsbehovet av marinintendenter av stammen med två beställningar och har upptagit dessa såsom kompaniofficerare.

Av de sålunda upptagna 58 beställningarna har avsetts för tjänstgöring vid kustartilleriet 1 regementsofficer och 5 kompaniofficerare, vilket innebär en ökning i förhållande till 1925 års marinorganisation med två beställningar. Någon förbättring av tjänstgöringsförhållandena för marinintendenterna vid flottan vinnes sålunda icke genom den föreslagna ökningen. Departementschefen framhåller dock, att det med hänsyn till behovet av ersättningspersonal och utbildningsplatser för de yngsta marinintendenterna kunde vara önskvärt att även för tjänst vid flottan företaga någon ökning av antalet beställningar.

Vi ansluta oss till departementschefens förslag beträffande marinintendenturkåren, men anse, att den framlagda staten, för att fylla ovan påtalade behov, bör ökas med en regementsofficer, lönegrad O. 5 samt två kompaniofficerare, varav en lönegrad O. 3 och en lönegrad O. 2.

Marinläkarkåren.

Vi ansluta oss till vad av departementschefen i försvarspropositionen anförts, men anse, att staten bör utökas med en marinlärare av 1. graden, lönegrad C. 10, avsedd för den av oss föreslagna Fårösunds kustartillerikår.

Marinens poliskår och marinens ecklesiastikstat.

Vi ansluta oss till vad av departementschefen i försvarspropositionen anförts.

VIII. Sjökarteverket.

Vi ansluta oss till vad av departementschefen i försvarspropositionen anförts.

IX. Sjöförsvarets kostnader.

För *underhåll av flottans fartyg och byggnader* m. m. har av departementschefen beräknats ett anslag av 5.8 milj. kr. Marinförvaltningen har beräknat, att för underhåll av den av försvarskommissionen föreslagna flottan, med en mindre omfattning av rustningarna och en större utrangering av fartyg än vad i propositionen föreslås, skulle krävas ett anslag av 6 milj. kr. Då vi anse, att underhållsanslaget måste vara så utmätt, att den icke rustade delen av flottan snabbt skall kunna färdigställas vid mobilisering och så att nödvändiga förbättringar av varvens byggnader och övriga sjöförsvarets anläggningar skall kunna ske, föreslå vi att underhållsanslaget höjes till 6 milj.

Departementschefen har påpekat (sid. 720) att försvarskommissionen funnit *viss materielanskaffning m. m.* för marinen vara av den art, att kostnaderna därför borde betraktas såsom engångskostnader och även angivit den engångssumma, som av marinförvaltningen ansetts erforderlig bl. a. för viss materielanskaffning. En del av dessa kostnader har av departementschefen inräknats i de årliga anslagen för flottan, i det att 730,000 kr. upptagits för teknisk materiel m. m. inom vad man skulle kunna beteckna såsom de nödvändiga, årliga utgiftsposterna.

När emellertid onekligen mycket stora brister föreligga, som av marinförvaltningens yttrande och anslagsäskanden framgår, på ett flertal områden fallande under begreppet materielanskaffning, anse vi det nödvändigt, att särskilda medel avses för att råda bot för de mest påtagliga av dessa brister. Hit hänföra vi anskaffning av: luftvärnsmateriel för fartyg, stationer och varv, ammunition, bombsäkra skyddsrum, brännoljecisterner och förråd av brännolja, minor, torpeder, svepmateriel, sjunkbomber m. m. Vi föreslå att ett engångsanslag av 14.1 milj. kronor för täckande av de nödvändigaste behoven i dessa hänseenden upptages i huvudsaklig överensstämmelse med nedanstående tablå.

Luftvärnsmateriel för fartyg, stationer, varv m. m. samt ammunition, bombsäkra skyddsrum m. m.	3,400,000 kr.
Brännoljecisterner samt anskaffning av brännolja jämte vissa förbättringar å skifferverket vid Kinnekulle.....	5,900,000 kr.
Uppläggning av minförråd	3,500,000 kr.
Anskaffning av torped- och minmateriel.....	1,300,000 kr.
	<hr/>
	Summa 14,100,000 kr.

De av oss föreslagna ändringar i försvarspropositionens förslag ha beräknats medföra följande kostnadsökningar — enligt specificerade beräkningar, vilka komma att ställas till försvarsutskottets förfogande — nämligen:

Organisationskostnader:

för flottan, inräknat den för marinen gemensamma personalen.. 5.5 milj. kr.
 för kustartilleriet 1.7 milj. kr.

Engångskostnader:

14.1 milj. kr., vilken summa föreslås utgå under de tre närmaste budgetåren med 4.7 milj. kr. per år.

X. Övergången till den nya marinorganisationen.

Vad *flottan* beträffar ansluta vi oss i stort sett till vad departementschefen i propositionen föreslår. Vad där sagts om skeppsgosseinstitutionen tillämpas dock endast vad Marstrandsskåren beträffar. Karlskrona skeppsgossekår bör budgetåret 1939/1940 kunna överflyttas till f. d. grenadjärkasernen.

I fråga om *kustartilleriet* anse vi att den nya organisationen bör träda i kraft från och med budgetåret 1936/1937.

Organisationen av kustartilleriets truppförband bör i enlighet med vad vi tidigare föreslagit ändras enligt följande:

Vaxholms kustartilleriregemente utökas med två kompanier;

Karlskrona kustartilleriregemente utökas med ett kompani;

Fårösunds kustartillerikår uppsättes med fyra kompanier.

Sagda organisation har av oss beräknats kunna i huvudsak genomföras under loppet av den första femårsperioden. Under samma period färdigställs kustartilleriförsvaret på Gotland, förstärkningen av luftförsvaret i Karlskrona fästning och kustartilleriförsvaret i Stockholms skärgård färdigställs, varjämte anskaffningen av de rörliga kustartilleribatterierna på fastlandet och luftvärnet för flottans ankarplatser påbörjas.

Den föreslagna utvidgningen av kustartilleriets personalstater m. m. bör ske successivt i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag, dock bör i enlighet med försvarspropositionens förslag den nytillkomna befattningen som kommandant i Vaxholms fästning upptagas redan från och med första året.

I kostnader för anskaffning av materiel för den kustartilleriorganisation, som av oss föreslagits, hava vi beräknat ett sammanlagt belopp av 15,280,000 kronor enligt särskild specifikation. Ifrågavarande belopp anse vi bör uppdelas på en tioårsperiod, räknat från och med det första övergångsåret.

Vid fullt genomförd organisation beräkna vi, att kustartilleriets årliga kostnader skola belöpa sig till 8,150,085 kronor.

Kostnaderna under uppsättnings tiden beräknas på sätt av följande tablå framgå.

B u d g e t å r	Årliga kostnader	Materialkostnader	Summa kronor
1936/1937	5,521,685	2,628,400	8,150,085
1937/1938	5,616,685	2,533,400	8,150,085
1938/1939	6,138,685	2,011,400	8,150,085
1939/1940	6,314,685	1,835,400	8,150,085
1940/1941	6,632,685	1,517,400	8,150,085
1941/1942	6,850,685	1,299,400	8,150,085
1942/1943	7,090,685	1,059,400	8,150,085
1943/1944	7,321,685	828,400	8,150,085
1944/1945	7,366,685	783,400	8,150,085
1945/1946	7,366,685	783,400	8,150,085
	Summa kronor	15,280,000	

Avd. IV. Flygvapnets organisation.

I. Allmänna grunder för flygvapnets ordnande.

Högerreservanterna inom försvarskommissionen, herrar Borell och Magnusson, hava i särskilt yttrande till försvarskommissionens betänkande föreslagit en ökning av flygstridskrafterna med en armé- och en marinspaningsdivision, motsvarande en ökad kostnad av tillsammans 1,565,000 kronor. Sedermera hava chefen för flygvapnet och flygstyrelsen i gemensamt yttrande över nämnda betänkande framhållit särskilda synpunkter på spaningsförbandens organisation och sammansättning. De militära myndigheterna hava härvid med skärpa vänt sig mot de skäl, som försvarskommissionen förebragt mot uppsättande av den strategiska spaningsflottilj, vilken den militära sakkunskapen funnit sig böra föreslå. Myndigheterna anföra härvid bl. a. följande.

»Kommissionen säger, att spaningsförband äro erforderliga för såväl krigsledningen i stort som för de olika försvarsgrenarna. Vidare hänvisar kommissionen till vad tidigare framhållits som motivering för inskränkning i de ursprungliga behovsiffrorna för respektive armén och marinen tilldelade spaningsförband, nämligen att, då dessa båda försvarsgrenars största behov av dylika organ icke torde komma att inträffa samtidigt, skulle en välorganiserad, gemensam försvarsledning genom omgruppering av dessa förband i hudsak kunna tillfredsställa vid olika tillfällen uppträdande behov. Även om detta är till viss grad tillämpligt beträffande armé- och marinstridskrafternas operationer, är så icke förhållandet beträffande krigsledningen i stort. Tekniska faktorer omöjliggöra nämligen dessa (för taktisk samverkan med armé- och marinstridskrafter avsedda) spaningsförbands (flygplans) användning för högsta krigsledningens ävensom för de operativa flygstridskrafternas räkning, d. v. s. för strategisk spaning. Nämnda flygplan besitta icke för denna uppgift erforderlig räckvidd. Den tekniska utvecklingen går alltmer i en riktning, som än ytterligare kommer att begränsa de taktiska spaningsorganens räckvidder. Den enda flygplantyp, som besitter för uppgiften erforderlig räckvidd, är det större bombplanet. Att använda dessa för den strategiska spaningen är emellertid knappast möjligt, främst av tekniska (utrustnings-)skäl men även ur operativ, organisatorisk samt utbildningssynpunkt. Då det får anses uteslutet att lämna överbefälhavaren utan möjligheter att genomföra den för ett rätt disponerande av rikets försvarskrafter under alla förhållanden nödvändiga spaningen och denna icke kan omhändertagas av något annat organ än ett strategiskt spaningsförband, är det ofrånkomligt, att organisationen tillföres dylikt. Det är önskvärt, att härför beräknas ett flottiljförband dels med hänsyn till de vidsträckta områden, som kunna ifrågakomma att utspana, dels även när det är nödvändigt att bedriva strategisk spaning icke endast vid krigsutbrottet utan jämväl oavbrutet under hela kriget. Begränsas organisationen till en division, måste densamma

organiseras så, att den vid ett eventuellt krigsutbrott (respektive inför hotet av ett dylikt) utan dröjsmål kan träda i funktion. Personal och materiel i härför erforderlig omfattning bör sålunda i fred ingå i förbandet.

Beträffande vidtagen minskning i vardera armé- och marinflottiljen med en spaningsdivision bör framhållas, dels att hur välorganiserad ledningen (överbefälhavare och försvarsstab) än bliver, finnes det lägen, då såväl armé- som marinstridskrafterna samtidigt äro i behov av sina spaningsförband, dels att armé- och marinspaningsförband endast i mycket begränsad omfattning kunna komplettera varandra. Lägen kunna därför inträffa, då dessa starkt reducerade flottiljer visa sig otillräckliga för beräknade uppgifter.

Det undandraget sig chefens för flygvapnet och flygstyrelsens bedömande om och i så fall till vilken utsträckning förhållandena tvinga till den begränsning i organisationen från 29 till 21 divisioner, som av försvarskommisionen föreslagits. I första hand framträder emellertid behovet av den strategiska spaningsflottiljen, därefter av jaktflottiljen och vidare av en spaningsdivision till vardera armé- och marinflottiljerna.

Under alla förhållanden anse chefen för flygvapnet och flygstyrelsen — med hänvisning till vad tidigare framhållits — det vara ofrånkomligt, att organisationen tillföres en strategisk spaningsdivision, vilken av flera skäl (användning, underhålls- och besparingssynpunkt) lämpligen bör förläggas till Västerås.»

Denna de militära myndigheternas ståndpunkt anse vi oss böra biträda. Vi hava sålunda kommit till den uppfattningen att, utöver vad som föreslås i försvarskommisionens betänkande en förstärkning av flygstridskrafterna är nödvändig med i första hand en fjärrspaningsdivision. Detta innebär emellertid icke att vi underskatta ovannämnda reservanternas krav på en förstärkning av armé- och marinflygflottiljerna, utan endast att vi anse de militära myndigheternas framställning om en fjärrspaningsdivision så starkt motiverad, att den bör lämnas försteg framför den av reservanterna tidigare föreslagna förstärkning av armé- och marinflygflottiljen.

Vårt förslag, jämfört med Kungl. Maj:ts proposition, innebär sålunda en ökning med i huvudsak en medeltung och en lätt bombflottilj, vilka föreslagits av försvarskommisionen, samt en strategisk spaningsdivision.

I fråga om flygledning följa vi försvarskommisionens förslag i vad avser chefens för flygvapnet befälsrätt såsom försvarsgrenschef och beträffande flygstabens allmänna organisation. Flygförvaltningen bör däremot organiseras enligt Kungl. Maj:ts förslag.

I huvudsak följa vi Kungl. Maj:ts förslag i vad berör flygförbandens personalbehov, inre organisation och verksamhet samt beträffande rekrytering och utbildning. Med avseende på de allmänna grunderna för beräkningar av engångs- och ordinarie anslag för personal, övningar, flygmateriel, byggnader m. m. biträdes Kungl. Maj:ts förslag.

Under beaktande av chefens för flygvapnet och flygstyrelsens uttalanden i yttrande över försvarskommisionens betänkande, påyrkas här en viss ökning av antalet flygtimmar för reservpersonalens flygövningar utöver vad försvarskommisionen såväl som Kungl. Maj:t härutinnan funnit lämpligt föreslå.

Motionärerna ha sålunda funnit sig böra föreslå en ökning av flygtiden för nämnda personal till 45 timmar.

Kostnaderna för det av oss föreslagna flygvapnet beräknas till 30,234,200 kronor. Jämfört med Kungl. Maj:ts förslag innebär detta en ökning med 9,231,105 kronor.

Utan medräknande av dyrtidstillägg för personalen innebär motionen en ökning från 28,200,000 kronor till 29,784,200 kronor, d. v. s. c:a 1.6 milj. kronor mera än i försvarskommissionens majoritetsförslag.

II. Flygstridskrafternas sammansättning m. m.

I överensstämmelse med försvarskommissionens betänkande samt Kungl. Maj:ts proposition i vad berör marinspaningsflottiljen och i anslutning till motionärernas tidigare anförda synpunkter beträffande behov av en fjärrspaningsdivision, böra flygstridskrafterna utgöras av:

personal i flygvapnets kommandoexpedition;
 personal i försvarsstaben;
 organ för flygvapnets ledning och förvaltning;
 flygförband, nämligen

2 medeltunga bombflottiljer	à 36 fpl =	72 fpl	
1 fjärrspaningsdivision		12 »	
2 lätta bombflottiljer	à 36 fpl =	72 »	
1 jaktflottilj	à 45 » =	45 »	
1 arméflygflottilj	à 36 » =	36 »	
1 marinflygflottilj bestående av			
2 torped och fjärrspaningsdivisioner à 12 fpl = 24 fpl			} 32 »
1 fartygsbaserad division à 8 fpl = 8 fpl;			

utbildningsanstalter, nämligen

flygkrigsskola med bl. a. 80 skolpl,

flygkrigshögskola,

skjut- och bombskola,

underofficersskola, de båda senare ingående i vissa flottiljförband;

musikorganisation, bestående av en musikkår, ingående i ett flottiljförband;

centrala verkstäder, nämligen dels å Malmen, dels i Västerås.

Sammanlagt skall i flygvapnet ingå 269 krigsflygplan och omkring 80 skol-flygplan.

Jämfört med Kungl. Maj:ts förslag innebär här angiven sammansättning av flygstridskrafterna en ökning med:

en medeltung bombflottilj	à 36 fpl
en lätt »	à 36 »
en fjärrspaningsdivision	à 12 »
en musikkår.	

III. Flygvapnets fredsorganisation.

A. Flygvapnets ledning.

Chefen för flygvapnet.

Vi biträda Kungl. Maj:ts förslag, att chefen för flygvapnet tillsättes på förordnande med visst arvode samt att nämnde chef tilldelad personlig adjutant redovisas i flygstaben. I likhet med försvarskommissionen föreslås, att chefen för flygvapnet tilldelas befälsrätt över flygvapnet i dess helhet. De centrala lednings- och förvaltningsfrågorna handläggas under chefen för flygvapnet på särskilda organ för stabsärenden, flygstaben, å ena sidan och förvaltningsärenden, flygförvaltningen, å den andra.

Flygstaben.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes i princip, dock att operations- och underrättelseavdelningarna utgå (jmf. försvarsstaben). Detta innebär

- minskning med 3 majorer,
- 7 kaptener,
- 1 pensionerad officer,
- 1 pensionerad underofficer.

Eskaderchefen med stab.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

Flygförvaltningsorganisationen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes i huvudsak med följande ändringar.

Under chefen för flygvapnet utövar chefen för flygförvaltningen det direkta befälet över flygvapnets förvaltningsorgan. Chefen för flygförvaltningen bör i likhet med chefen för flygstaben vara överste i lönegrad O 7.

Detta innebär minskning med en generalsperson (lönegrad O 8) och ökning med en överste (lönegrad O 7).

Chefen för militärtekniska byrån bör enligt Kungl. Maj:ts förslag vara regementsofficer. Den möjligheten bör dock förefinnas att ifrågavarande befattning skall kunna beklädas med ingenjör. I de instruktioner rörande flygvapnets ledning och förvaltning, som av Kungl. Maj:t framdeles bör utfärdas på förslag av chefen för flygvapnet, synes det ändamålsenligt att, därest chefen för militärtekniska byrån är officer, verksamheten inom nämnda byrå så regleras, att den till tjänsteställningen främste ingenjören på byrån är föredragande för chefen för materielavdelningen i ärenden av ren ingenjörteknisk art.

I övrigt synes det icke vara ändamålsenligt att till industribyrån förlägga materielprovning och tillverkningskontroll. Dessa uppgifter böra i stället åvila kontrollbyrån.

På byggnadsavdelningen skall kunna placeras byggnadsingenjörer med arvoden i stället för fortifikationsofficerare.

B. Flygförbanden, dessas organisation och verksamhet.

Flygvapnets uppdelning på förband.

Kungl. Maj:ts förslag angående flygvapnets uppdelning på förband, samt flottiljens inre organisation biträdes dock under hänsynstagande till de särskilda förhållanden, vilka komma att råda vid den flottilj, till vilken fjärrspaningsdivisionen kommer att förläggas. Detachment böra icke upprättas.

Flygstridskrafterna böra indelas i:

1. medeltunga bombflottiljen, omfattande stab och tre bombdivisioner jämte 1. fjärrspaningsdivisionen med stab.
2. medeltunga bombflottiljen, omfattande stab och tre bombdivisioner, samt flygvapnets bomb- och skjutskola.
 1. lätta bombflottiljen, omfattande stab och tre bombdivisioner.
 2. lätta bombflottiljen, omfattande stab och tre bombdivisioner samt flygvapnets underofficersskola.
1. jaktflottiljen, arméspaningsflottiljen och marinspaningsflottiljen, omfattande vardera stab och tre divisioner.

Flottiljens inre organisation.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

Verksamhet inom flottiljförbandet.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

Personalbehovet inom flottiljerna.

Personalbehovet vid flottiljerna framgår av tablåer å sid. 11—18.

1. *medeltunga bombflottiljen* organiseras i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, med tillägg för den av chefen för flygvapnet föreslagna 1. fjärrspaningsdivisionen. Detta innebär en ökning jämfört med Kungl. Maj:ts förslag av:

- 1 kapten,
- 8 löjtnanter,
- 4 fänrikar,
- 1 fanjunkare,
- 4 sergeanter,
- 7 furirer,
- 8 korpraler,
- 10 vicekorpraler,
- 14 menige,
- 1 flygingenjör av 3. graden,
- 1 hantverkare,
- 60 värnpliktiga, linjetjänst,
- 20 värnpliktiga, ersättningsreserv.

2. *medeltunga bombflottiljen* organiseras i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag, med tillägg för den i Kungl. Maj:ts förslag upptagna

bomb- och skjutskolan. Detta innebär en ökning jämfört med sistnämnda förslag av:

- 1 överste,
- 2 majorer (varav en för bomb- och skjutskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
- 12 kaptener (varav en för bomb- och skjutskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
- 7 löjtnanter (varav en för bomb- och skjutskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
- 5 fänrikar,
- 2 förrädsfövaltare,
- 12 fanjunkare (varav en för bomb- och skjutskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
- 16 sergeanter,
- 51 furirer,
- 29 korpraler,
- 29 vicekorpraler,
- 37 menige,
- 1 flygingenjör av 1. graden,
- 1 flygingenjör av 3. graden,
- 1 flygläkare av 1. graden.
- 1 verkmästare av 1. klass,
- 6 hantverkare,
- 2 förrädsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klass,
- 2 pensionerade underofficerare (varav en för bomb- och skjutskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
- 5 officerare på reservstat,
- 5 underofficerare på reservstat,
- 55 officerare i reserven,
- 18 underofficerare i reserven,
- 2 flygingenjörer i reserven,
- 170 värnpliktiga, linjetjänst,
- 100 värnpliktiga, ersättningsreserven.

1. *lätta bombflottiljen.*

Kungl. Maj:ts förslag biträdes.

2. *lätta bombflottiljen.*

Försvarskommissionens förslag biträdes i huvudsak dock med tillägg för den i Kungl. Maj:ts förslag upptagna särskilda personalen för underofficersskolan. Uppsättandet av ifrågavarande flottilj innebär jämfört med Kungl. Maj:ts förslag en personalökning med:

- 1 överstelöjtnant,
- 2 majorer, (varav en för underofficersskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),

- 8 kaptener,
 - 11 löjtnanter (varav en för underofficersskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
 - 5 fänrikar,
 - 2 förrådsförvaltare,
 - 7 fanjunkare,
 - 12 sergeanter (varav en för underofficersskolan enligt Kungl. Maj:ts förslag),
 - 41 furirer,
 - 23 korpraler,
 - 26 vicekorpraler,
 - 29 menige,
 - 1 flygingenjör av 1. graden,
 - 1 flygingenjör av 3. graden,
 - 1 flygläkare av 1. graden,
 - 1 verkmästare av 2. klass,
 - 1 musikdirektör,
 - 2 musikfanjunkare,
 - 4 musiksergeanter,
 - 4 musikfurirer,
 - 2 musikvicekorpraler,
 - 6 musikvolontärer och
 - 5 musikelever,
 - 6 hantverkare,
 - 2 förrådsvaktmästare,
 - 1 maskinist,
 - 1 eldare av 1. klass,
 - 1 pensionerad underofficer,
 - 5 officerare på reservstat,
 - 5 underofficerare på reservstat,
 - 54 officerare i reserven,
 - 9 underofficerare i reserven,
 - 2 flygingenjörer i reserven,
 - 141 värnpliktiga, linjetjänst,
 - 100 värnpliktiga, ersättningsreserven.
1. *jaktflottiljen.*

Kungl. Maj:ts förslag biträdes, dock med den ändringen, att chefen bör vara överstelöjtnant i stället för överste. Personal för underofficersskolan och tillsyningsman för Barkarby beräknas icke. Detta innebär sålunda en ökning med

- 1 överstelöjtnant och en minskning med
- 1 överste,
- 1 major,
- 1 löjtnant,
- 1 sergeant och
- 1 pensionerad underofficer.

Personalbehovet vid 1. medeltunga bombflottliljen i fred.

(inberäknat 1. fjärrspaningsdivisionen).

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överste (O 6)	1	—	1	Eldare av 1. kl.	—	1	1
Major	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	11	1	12	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	15	—	15	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	9	—	9	Underofficerare	—	2	2
S:a officerare	37	1	38	S:a pensionerad personal . .	—	2	2
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	88	211	299
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	4	10	14	Officerare	—	5	5
Serganter	8	13	21	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	12	25	37	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	36	29	65	Officerare	54	1	55
Korpraler	—	41	41	Underofficerare	14	4	18
Vicekorpraler	—	44	44	Flygingenjörer	3	—	3
Menige	—	55	55	S:a reservpersonal	71	5	76
S:a manskap	36	169	205	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ⁴	—	230	230
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ⁵	—	120	120
» 3. »	2	—	2	S:a värnpliktiga	—	350	350
Flygläkare » 1. »	—	1	1				
Verkmästare » 1. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	8	8				
Förrådsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	3	12	15				

¹ Därav 27 kulsprnteskyttar.

² Varav 1 elektroingenjör.

³ Därav 1 tillsyningsman i Fårösund.

⁴ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 130 man per sommar- och 100 man per vinterkontingent.

⁵ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 60 man i varje.

Personalbehovet vid 2. medeltunga bombflottiljen i fred.

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överste (O 6)	1	—	1	Eldare av 1. kl.	—	1	1
Majorer	¹ 2	—	2	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	¹ 11	1	12	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	¹ 8	—	8	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	5	—	5	Underofficerare	—	2	¹ 2
S:a officerare	27	1	28	S:a pensionerad personal	—	2	2
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	72	148	220
Förrädsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	4	8	¹ 12	Officerare	—	5	5
Sergeanter	6	10	16	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	10	20	30	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	33	18	51	Officerare	54	1	55
Korpraler	—	29	29	Underofficerare	14	4	18
Vicekorpraler	—	29	29	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	37	37	S:a reservpersonal	70	5	75
S:a manskap	*33	113	146	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ³	—	170	170
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ⁴	—	100	100
» 3. »	1	—	1	S:a värnpliktiga	—	270	270
Flygläkare » 1. »	—	1	1				
Verkmästare » 1. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	6	6				
Förrädsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	2	10	12				

¹ Varav 1 för bomb- och skjutskolan.

² Därav 27 kulspruteskyttar.

³ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 97 man per sommar- och 73 man per vinterkontingent.

⁴ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid 1. lätta bombflottiljen i fred.

F=flygande personal; M=markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				Civil personal.			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	Eldare av 1. klass	—	1	1
Major	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	7	1	8	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	10	—	10	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	5	—	5	Underofficerare	—	2	2
S:a officerare	24	1	25	S:a pensionerad personal	—	2	2
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	45	185	180
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	1	6	7	Officerare	—	5	5
Sergeanter	3	8	11	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	4	16	20	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	15	16	41	Officerare	53	1	54
Korpraler	—	23	23	Underofficerare	5	4	9
Vicekorpraler	—	26	26	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	29	29	S:a reservpersonal	60	5	65
S:a manskap	15	104	119	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ²	—	141	141
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ³	—	100	100
» 3. »	1	—	1	S:a värnpliktiga	—	241	241
Flygläkare > 1. >	—	1	1				
Verkmästare > 2. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	6	6				
Förrådsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	2	10	12				

¹ Därav 1 tillsyningsman i Boden.² Antalet uppdelas i 2 omgångar med 78 man per sommar- och 63 man per vinterkontingent.³ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid 2. lätta bombflottiljen i fred.

F=flygande personal; M=markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	Eldare av 1. kl.	—	1	1
Majorer	12	—	2	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	7	1	8	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	11	—	11	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	5	—	5	Underofficer	—	1	1
S:a officerare	26	1	27	S:a pensionerad personal	—	1	1
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	47	195	182
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	1	6	7	Officerare	—	5	5
Sergeanter	3	9	12	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	4	17	21	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	15	26	41	Officerare	53	1	54
Korpraler	—	23	23	Underofficerare	5	4	9
Vicekorpraler	—	26	26	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	29	29	S:a reservpersonal	60	5	65
S:a manskap	15	104	119	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ²	—	141	141
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ³	—	100	100
» 3. »	1	—	1	S:a värnpliktiga	—	241	241
Flygläkare » 1. »	—	1	1				
Verkmästare » 2. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	6	6				
Förrådsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	2	10	12				

¹ Varav 1 för underofficersskolan.

² Antalet uppdelas i 2 omgångar med 78 man per sommar- och 63 man per vinterkontingent.

³ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid jaktflottiljen i fred.

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	Eldare av 1. kl.	—	1	1
Major	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	7	1	8	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	8	—	8	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	5	—	5	Underofficer	—	1	1
S:a officerare	22	1	23	S:a pensionerad personal	—	1	1
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	37	119	156
Förrädsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.¹</i>			
Fanjunkare	1	5	6	Officerare	—	5	5
Sergeanter	3	7	10	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	4	14	18	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	9	26	35	Officerare	41	1	42
Korpraler	—	20	20	Underofficerare	5	4	9
Vicekorpraler	—	20	20	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	25	25	S:a reservpersonal	48	5	53
S:a manskap	9	91	100	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ¹	—	137	137
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ²	—	100	100
» 3. »	1	—	1	S:a värnpliktiga	—	237	237
Flygläkare » 1. »	—	1	1				
Verkmästare » 2. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	6	6				
Förrädsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	2	10	12				

¹ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 76 man per sommar- och 61 man per vinterkontingent.² Antalet uppdelas i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid arméflygflottiljen i fred.

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	Eldare av 1. klass	—	1	1
Major	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	7	1	8	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	6	—	6	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	3	—	3	Underofficer	—	1	1
S:a officerare	18	1	19	S:a pensionerad personal	—	1	1
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	32	133	165
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	—	7	7	Officerare	—	5	5
Sergeanter	1	10	11	Underofficerare	—	5	5
S:a underofficerare	1	19	20	S:a personal på reservstat	—	10	10
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	12	28	40	Officerare	43	1	44
Korpraler	—	22	22	Underofficerare	8	4	12
Vicekorpraler	—	23	23	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	28	28	S:a reservpersonal	53	5	58
S:a manskap	12	101	113	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Klass B	—	10	² 10
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Linjetjänst ³	—	141	141
Flygläkare ' 1. '	—	1	1	Ersättningsreserv ⁴	—	100	100
Hantverkare	—	6	6	S:a värnpliktiga	—	251	251
Förrådsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	1	9	10				

¹ Härutöver nr armén 18 officerare under sommar- och 9 officerare under vinterhalvåret.

² Uttagna för utbildning till biträdande flygingenjörer.

³ Antalet beräknat efter en uppdelning i 2 omgångar med 78 man per sommar- och 63 man per vinterkontingent.

⁴ Antalet beräknat efter en uppdelning i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid marinflygflottiljen i fred.

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	Eldare av 1. klass	—	1	1
Major	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Kaptener	8	1	9	<i>Pensionerad personal</i>			
Löjtnanter	8	—	8	(i arvodesbefattning).			
Fänrikar	5	—	5	Underofficerare	—	3	3
S:a officerare	23	1	24	S:a pensionerad personal	—	3	3
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	43	124	167
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	3	4	7	Officerare	—	4	4
Sergeanter	4	6	10	Underofficerare	—	4	4
S:a underofficerare	7	12	19	S:a personal på reservstat	—	8	8
<i>Manskap.</i>				Reservpersonal.			
Furirer	11	27	38	Officerare	33	—	33
Korpraler	—	21	21	Underofficerare	8	4	12
Vicekorpraler	—	22	22	Flygingenjörer	2	—	2
Menige	—	26	26	S:a reservpersonal	43	4	47
S:a manskap	11	96	107	Värnpliktiga.			
<i>Civilmilitärer.</i>				Linjetjänst ³	—	170	170
Flygingenjör av 1. gr.	1	—	1	Ersättningsreserv ⁴	—	100	100
» 3. »	1	—	1	S:a värnpliktiga	—	270	270
Flygläkare » 1. »	—	1	1				
Verkmästare » 1. kl.	—	1	1				
Hantverkare	—	6	6				
Förrådsvaktmästare	—	2	2				
S:a civilmilitärer	2	10	12				

¹ Därjämte ur marinen 20 officerare under sommar-, 10 officerare under vinterhalvåret samt 2 underbefäl (torpedhantverkare) under hela året.

² Därav 1 tillsyningsman i Karlskrona och 1 vid Nya Varvet.

³ Antalet beräknat efter en uppdelning i 2 omgångar med 97 man per sommar- och 73 man per vinterkontingent.

⁴ Antalet beräknat efter en uppdelning i 2 omgångar med 50 man i varje.

Personalbehovet vid flygkrigsskolan i fred.

F = flygande personal; M = markpersonal.

Personal	Antal			Personal	Antal		
	F	M	S:a		F	M	S:a
Personal på stat.				<i>Civil personal.</i>			
<i>Officerare.</i>				Maskinist	—	1	1
Överste (O. 6)	1	—	1	Eldare av 1. klass	—	1	1
Överstelöjtnant	1	—	1	S:a civil personal	—	2	2
Major	1	—	1	<i>Pensionerad personal</i>			
Kaptener	10	1	11	(i arvodesbefattning)			
Löjtnanter	23	—	23	Underofficerare	—	2	2
S:a officerare	36	1	37	S:a pensionerad personal	—	2	2
<i>Underofficerare.</i>				S:a personal på stat	48	167	215
Förrådsförvaltare	—	2	2	<i>Personal på reservstat.</i>			
Fanjunkare	2	4	6	Officerare	—	2	2
Sergeanter	3	5	8	S:a personal på reservstat	—	2	2
S:a underofficerare	5	11	16	Reservpersonal.			
<i>Manskap.</i>				Officerare	3	—	3
Fnrirer	5	45	50	Underofficerare	—	2	2
Korpraler	—	29	29	Flygingenjör	1	—	1
Vicekorpraler	—	29	29	S:a reservpersonal	4	2	6
Menige	—	37	37	Värnpliktiga.			
S:a manskap	5	140	145	Officers-, reservofficers- och			
<i>Civilmilitärer.</i>				flygingenjöraspiranter: ¹			
Flygingenjörer av 1. gr. . .	1	—	1	1. årets elever ²	63	—	63
» 3. »	1	—	1	2. » »	42	—	42
Flygläkare » 1. »	—	1	1	3. » »	36	—	36
Verkmästare » 1. kl. . . .	—	1	1	Linjetjänst ³	—	300	300
Hantverkare	—	7	7	Ersättningsreserv ⁴	—	100	100
Förrådsvaktmästare	—	2	2	S:a värnpliktiga	141	400	541
S:a civilmilitärer	2	11	13				

¹ Här avses antalet värnpliktiga aspiranter under perioden juli—augusti, då antalet är högst. 2. o. 3. årets aspiranter tjänstgöra under denna tid vid flottlj, men synas dock på sätt som skett böra redovisas vid flygkrigsskolan.

² Icke godkända aspiranter (omkring 17) överförs till specialtjänst.

³ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 150 man i varje.

⁴ Antalet uppdelas i 2 omgångar med 50 man i varje.

Arméspaningsflottiljen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Marinspaningsflottiljen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

C. Utbildningsanstalter och dessas organisation.**Flygkrigsskolan.**

Kungl. Maj:ts förslag beträffande utbildningscentralens benämning, numring, personalbehov m. m. biträdades, dock att antalet officerare i enlighet med av chefen för flygvapnet och flygstyrelsen avgivet yttrande ökas med 3 löjtnanter, flyglärare.

Antalet officers-, reservofficers- och flygingenjöraspiranter ökas och beräknas för första årets kurs till 63 samt för andra och tredje årets kurser till 78 elever.

Jämfört med Kungl. Maj:ts förslag innebär detta en ökning med 15 elever i första årets kurs och 20 elever i andra och tredje årens kurser.

Flygkrigshögskolan.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Underofficersskolan.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Bomb- och skjutskolan.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

D. Flygövningarnas omfattning.

I Kungl. Maj:ts förslag tillämpade grunder för beräkning av flygtiden biträdades. Antalet flygtimmar bör ökas. Detta sammanhänger med dels att tlygförbanden ökats med två bombflottiljer och en fjärspaningsdivision utöver Kungl. Maj:ts förslag, dels att elevantalet vid flygkrigsskolan måste ökas i proportion till ökningen av personalstaterna och dels slutligen att reservpersonalen, enligt vad chefen för flygvapnet och flygstyrelsen framhållit, är i behov av längre tid för flygövningar än vad försvarskommissionen och även Kungl. Maj:t förutsatt.

Sälunda beräknas:

40,700 flygtimmar å krigsflygplan och

14,600 flygtimmar å skolflygplan.

Jämfört med Kungl. Maj:ts förslag innebär detta en ökning med

14,200 timmar å krigsflygplan och

3,200 timmar å skolflygplan.

E. Organisation av flygvapnets verkstäder.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

F. Flygvapnets musikorganisation.

Försvarskommissionens förslag biträdes. Detta innebär jämfört med Kungl. Maj:ts förslag följande personalökning.

1 musikdirektör,	2 musikkorporaler,
2 musikfanjunkare,	2 musikvicekorpraler,
4 musiksergeanter,	6 musikvolontärer samt
4 musikfurirer,	5 musikelever.

G. Sammandrag av flygvapnets personal; vissa personalfrågor.

Sammandrag av flygvapnets personalbehov i fred enligt här föreliggande förslag återfinnes, utom vad beträffar musikpersonal, i de efterföljande tabellerna å sid. 88—95.

Omfattningen av den här föreslagna personalökningen jämförd med Kungl. Maj:ts och försvarskommissionens förslag framgår av tabell å sid. 87.

Ehuru det vore önskvärt, att underofficerare användes i flygtjänst i större utsträckning än vad av försvarskommissionen såväl som av Kungl. Maj:t föreslagits, finna vi oss med hänsyn till härmed förenade ekonomiska och organisatoriska konsekvenser icke kunna föreslå någon ändring av ovannämnda förslag.

Jämförelse mellan personalbehovet vid flygvapnet, organiserat enligt försvarskommissionens, Kungl. Maj:ts och motionärernas förslag.

Personal	Kungl. Maj:ts förslag	Motionärernas förslag ²	Försvarskommissionens förslag
<i>Aktiv personal.</i>			
Officerare	1 902	1 271	1 255
Underofficerare	129	183	175
Fast anställt manskap	750	1,054	1,020
Ingenjörer	36	41	42
Läkare	7	9	9
Övrig civilmilitär personal	59	78	78
<i>Reservpersonal.</i>			
Officerare	231	340	340
Underofficerare	62	89	89
Ingenjörer	32	36	36
<i>Värnpliktiga.</i>			
I linjetjänst	1,059	1,430	1,370
Tillhörande ersättningsreserven	600	820	800
Klass B	58	73	70

¹ Härutöver beräknas vid flygvapnet tjänstgöra officerare ur armén och marinen till ett antal av sommartid 38 och vintertid 19.

² Härutöver beräknas komma musikpersonal: 1 musikdirektör, 6 musikunderofficerare, 14 musikmanskap, 5 musikelever.

flygvapnet i fred.

M = markpersonal.

Flygförvaltningen			Eskaderstaben			1. medeltunga bombflottiljen med 1. fjärrspaningsdiv.			2. medeltunga bombflottiljen			1. lätta bombflottiljen			2. lätta bombflottiljen		
F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	² 2	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
1	1	2	1	—	1	1	—	1	2	—	2	1	—	1	2	—	2
9	1	³ 10	1	—	1	11	1	12	11	1	12	7	1	8	8	1	8
1	—	1	—	—	—	15	—	15	8	—	8	10	—	10	11	—	11
—	—	—	—	—	—	9	—	9	5	—	5	5	—	5	5	—	5
14	3	17	3	—	3	37	1	38	27	1	28	24	1	25	26	1	27
—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	2	2
—	—	—	—	—	—	4	10	14	4	8	12	1	6	7	1	6	7
—	—	—	—	—	—	8	13	21	6	10	16	3	8	11	3	9	12
—	—	—	—	—	—	12	25	37	10	20	30	4	16	20	4	17	21
—	—	—	—	—	—	36	29	65	33	18	51	15	26	41	15	26	41
—	—	—	—	—	—	—	41	41	—	29	29	—	23	23	—	23	23
—	—	—	—	—	—	—	44	44	—	29	29	—	26	26	—	26	26
—	—	—	—	—	—	—	55	55	—	37	37	—	29	29	—	29	29
—	—	—	—	—	—	⁵ 36	169	205	⁵ 33	118	146	15	104	119	15	104	119
2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	4	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1
5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	4	—	—	—	2	—	2	1	—	1	1	—	1	1	—	1
16	—	16	—	—	—	3	—	3	2	—	2	2	—	2	2	—	2
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	8	8	—	6	6	—	1	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	6	6
—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	7	7	—	7	7	—	7	7
—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	2	2
16	1	17	—	—	—	3	12	15	2	10	12	2	10	12	2	10	12

flygvapnet i fred.

M = markpersonal.

Flygkrigs- högskolan			Centrala flygverkstäder						Summa summarum			Anmärkningar
			å Malmen			i Västerås			F	M	S:a	
F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a				F
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	¹ Inkl. flygattachéer.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	² Härtill kan komma en rege-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6	mentsofficer såsom chef för
1	—	1	—	—	—	—	—	—	11	—	11	byggnadsavdelningen.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	15	³ Härtill kan komma en kapten
1	—	1	—	—	—	—	—	—	99	9	108	å fortifikationskårens stat.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	90	⁴ Militär och civil lärarpersonal
—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	37	anställes med arvode.
2	—	2	—	—	—	—	—	—	260	11	271	⁵ Därav 27 kulspruteskyttar.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁶ Därav 54 kulspruteskyttar.
—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	18	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	50	66	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	68	99	
—	—	—	—	1	1	—	1	1	47	136	183	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	136	225	361	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	208	208	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	219	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	266	266	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁶ 136	918	1,054	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
—	—	—	1	—	1	1	—	1	3	—	3	
—	—	—	1	—	1	1	—	1	14	—	14	
—	—	—	1	—	1	2	—	2	8	—	8	
—	—	—	1	—	1	1	—	1	14	—	14	
—	—	—	4	—	4	5	—	5	41	—	41	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	
—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	6	6	
—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	5	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	51	
—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	62	62	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	16	
—	—	—	4	2	6	5	2	7	41	87	128	

flygvapnet i fred (forts.).

M = markpersonal.

Flygförvaltningen			Eskaderstaben			1. medeltunga bombflottiljen med 1. fjärrspaningsdiv.			2. medeltunga bombflottiljen			1. lätta bombflottiljen			2. lätta bombflottiljen		
F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
—	12	12	—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5	5	—	1	1	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	1	1
—	11	11	—	1	1	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	1	1
30	27	57	3	1	4	88	211	299	72	148	220	45	135	180	47	135	182
—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	5	5	—	5	5	—	5	5
—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	5	5	—	5	5	—	5	5
—	—	—	—	—	—	—	10	10	—	10	10	—	10	10	—	10	10
—	—	—	—	—	—	54	1	55	54	1	55	53	1	54	53	1	54
—	—	—	—	—	—	14	4	18	14	4	18	5	4	9	5	4	9
—	—	—	—	—	—	3	—	3	2	—	2	—	—	2	—	—	2
—	—	—	—	—	—	71	5	76	70	5	75	60	5	65	60	5	65
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	230	230	—	170	170	—	141	141	—	141	141
—	—	—	—	—	—	—	120	120	—	100	100	—	100	100	—	100	100
—	—	—	—	—	—	—	350	350	—	280	270	—	241	241	—	241	241

Personalbehovet vid

F = flygande personal.

Personal	Jaktflottiljen			Arméflottiljen			Marinflygflottiljen			Flygkrigsskolan		
	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a
<i>Civil personal.</i>												
Byråchef	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Revisionskommisarie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sekreterare och ombudsman	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassör och bokhållare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Revisorer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanslibiträden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kontorsbiträden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Expeditionsvakter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maskinister	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
Eldare av 1. klass	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1
Summa civil personal	—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	2	2
<i>Pensionerad personal.</i> (i arvodesbefattning)												
Officerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Underofficerare	—	1	1	—	1	1	—	3	3	—	2	2
Summa pensionerad personal	—	1	1	—	1	1	—	3	3	—	2	2
Summa personal på stat	37	119	156	32	133	165	43	124	167	48	167	215
<i>Personal på reservstat.</i>												
Officerare	—	5	5	—	5	5	—	4	4	—	2	2
Underofficerare	—	5	5	—	5	5	—	4	4	—	—	—
Summa personal på reservstat	—	10	10	—	10	10	—	8	8	—	2	2
<i>Reservpersonal.⁷</i>												
Officerare	41	1	42	43	1	44	33	—	33	3	—	3
Underofficerare	5	4	9	8	4	12	8	4	12	—	2	2
Flygingenjörer	2	—	2	2	—	2	2	—	2	1	—	1
Summa reservpersonal	48	5	53	53	5	58	43	4	47	4	2	6
<i>Värnpliktiga.</i>												
Läkare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Aspiranter, 1. årets	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	63
Aspiranter, 2. och 3. årets	—	—	—	—	—	11	—	—	—	78	—	78
Klass B. specialtjänst	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	—	—
Linjetjänst ¹⁸	—	137	137	—	141	141	—	170	170	—	300	300
Ersättningsreserv ¹⁸	—	100	100	—	100	100	—	100	100	—	100	100
Summa värnpliktiga	—	237	237	—	251	251	—	270	270	141	400	541

flygvapnet i fred (forts.).

M = markpersonal.

Flygkrigs- högskolan			Centrala flygverkstäder						Summa summarum			Anmärkningar
			å Malmen			i Västerås						
F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	F	M	S:a	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7 Tjänstgöringsskyldig 45 dagar
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	vartannat år.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	8 Därav 8 majorer och 28 kom-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	paniofficerare.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	9 Erforderligt antal expeditions-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	biträden, skrivbiträden, ordon-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	nanser, förare av motorfordon
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	och värnpliktiga ingenjörer
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	kommenderas ur flottiljerna.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	10 Icke godkända aspiranter (om-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	29	kring 20) överförs till special-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			tjänst.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			11 Uttagna för utbildning till bi-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			trädande flygingenjörer.
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	11	11	12 Härntöver c:a 20 icke godkända
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	23	aspiranter (not. 10), uttagna
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	34	34	till expeditions-, väderleks- och
2	1	3	4	3	7	5	3	8	484	1,215	1,699	13 Antalet uppdelas i två om-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			gångar.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			14 Härntöver ur armén 18 office-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	36	rare under sommar- och 9 offi-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	34	cerare under vinterhalvåret.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	70	15 Härntöver ur marinen 20 offi-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			cerare under sommar- och 10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			underofficerare under vinter-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			halvåret samt 2 underbefäl
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			under hela året.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			16 Med arvode å departementets
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			stat.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	334	6	340	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	30	89	
—	—	—	10	—	10	10	—	10	36	—	36	
—	—	—	10	—	10	10	—	10	429	36	465	
—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	63	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	—	78	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,430	1,430	13 820
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	820	820	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	2,260	2,401	

IV. Flygvapnets rekrytering.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

V. Utbildningen vid flygvapnet.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades beträffande utbildningens bedrivande, varvid dock förutsattes, att särskilda utbildningskurser för vissa specialbefattningar även komma att anordnas för underofficerare. Antalet elever vid flygkrigsskolan beräknas enligt följande.

Flygskolan.

1. årets elever.

79 elever antagas, varav 16 underbefäl,
54 elever fullfölja utbildningen, varav 12 underbefäl.

Kadettskolan.

2. årets elever.

17 officersaspiranter
20 reservofficersaspiranter
5 ingenjörsaspiranter
summa 42 elever.

3. årets elever.

15 officersaspiranter
17 reservofficersaspiranter
4 ingenjörsaspiranter
summa 36 elever.

VI. Flygmaterielen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades med tillägg för kostnaderna för en medeltung och en lätt bombflottilj samt en fjärrspaningsdivision.

Detta innebär en årlig kostnad för flygmaterielen av

för flygmaterielens anskaffning och förnyelse	10,740,000 kronor
för flygmaterielens underhåll	3,924,000 »
för flygindustriens krigsorganisation	36,000 »

Summa 14,700,000 kronor.

Jämfört med Kungl. Maj:ts förslag föreslås sålunda en ökning med 4,874,000 kronor.

VII. Flygförbandens benämningar, fredsörläggingsplatser, byggnader och flygfält.

Kungl. Maj:ts förslag biträdes med följande ändringar och tillägg.

A. Allmänna synpunkter.

Flygförbanden m. m. föreslås erhålla örläggingsplatser enligt följande.

1. medeltunga bombflotttiljen jämte 1. fjärrspaningsdivisionen örläggas till *Västerås*. Detta överensstämmer i vad berör bombflotttiljen med Kungl. Maj:ts förslag.

Under flottiljens förvaltning lyda övningsplatserna vid Färösund—Visborgs slätt och Mohed (överlämnat till flygvapnet år 1935).

2. medeltunga bombflotttiljen jämte bomb- och skjutskolan örläggas till *Karlsborg* i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag.

1. lätta bombflotttiljen örläggas till *Östersund* i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Under flottiljens förvaltning lyda övningsplatserna i Boden och Vännäs.

2. lätta bombflotttiljen jämte underofficersskolan örläggas till *Karlstad* i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag.

1. jaktflotttiljen örläggas till *Barkarby* i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag.

Arméflygflotttiljen örläggas till *Malmen* i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Marinflygflotttiljen örläggas till *Hägernäs* i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Under flottiljens förvaltning lyda övningsplatserna vid Karlskrona och Nya Varvet.

B. Behovet av byggnader och flygfält.

De för byggnader och flygfält beräknade engångskostnaderna böra icke anvisas för viss örläggingsplats eller byggnad m. m. Inbesparingar, som verkställas å viss byggnad m. m., böra kunna disponeras av flygförvaltningen för täckande av eventuellt uppkommande brister vid andra byggnadsarbeten.

De av Kungl. Maj:t föreslagna allmänna principerna för kostnadernas beräkning samt sättet för dessas bestridande biträdes. Med den av motionärerna föreslagna större flygorganisationen följa på vissa platser ökade kostnader enligt följande:

1. medeltunga bombflotttiljen, (*Västerås*).

Kungl. Maj:ts förslag biträdes, dock att därutöver för 1. fjärrspaningsdivisionen beräknas byggnader och anläggningar enligt följande:

en hangar för 9 st. 2-motoriga spaningsflygplan 2,500 m ² à kr. 80:—	kronor 200,000
Uppställningsplats framför hangaren	» 40,000
Drivmedelsanläggning	» 20,000
Garage och vaktbyggnad	» 15,000
Värme, vatten, avlopp och elektrifiering	» 40,000
Oförutsedda utgifter och byråkostnader	» 20,000
		<hr/>
		Summa kronor 335,000.

2. medeltunga bombflottiljen, (Karlsborg).

Försvarskommissionens förslag biträdades, dock att härvid beräknade medel, 2,830,000 kronor, i enlighet med chefens för flygvapnet och flygstyrelsens förslag (böra) ökas med 205,000 kronor för markförvärv till sammanlagt 3,035,000 kronor. Utöver av Kungl. Maj:t beräknade 640,000 kronor för bomb- och skjutskolan bör sålunda upptagas 2,395,000 kronor för i övrigt erforderliga byggnader.

1. lätta bombflottiljen, (Östersund).

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

2. lätta bombflottiljen, (Karlstad).

Kungl. Maj:ts förslag biträdades. Värmlands regementes nuvarande etablissement bör sålunda överlämnas till flygvapnets förvaltning. Till Karlstad förlagd jägarbataljon skall dock med underhållsskyldighet äga disponera över erforderliga lokaler och byggnader i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer.

I stället för hangarer för jaktflygplan uppföras hangarer för lätta bombflygplan. Detta innebär en ökning av byggnadskostnaderna med omkring 90,000 kronor.

1. jaktflottiljen (Barkarby).

Försvarskommissionens förslag, innebärande kostnader för byggnader uppgående till 3,590,000 kronor, biträdades. Utöver av Kungl. Maj:t beräknade 200,000 kronor för vissa byggnader vid Barkarby bör sålunda upptagas 3,390,000 kronor för i övrigt erforderliga byggnader.

Arméflygflottiljen, (Malmen).

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Marinflygflottiljen, (Hägernäs).

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Flygkrigsskolan, (Ljungbyhed).

Kungl. Maj:ts förslag biträdades, dock att byggnadskostnaderna i enlighet med försvarskommissionens förslag och med hänsyn till det här föreslagna större antalet elever ökas med 106,000 kronor.

Centrala verkstäderna och försökscentralen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Övningsplatsen i Boden.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades, dock att i enlighet med chefens för flygvapnet och flygstyrelsens förslag ytterligare 114,000 kronor bära avses för flygplatsbelysning.

Övningsplatsen Fårösund—Visborgs slätt.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades, dock med en ökning av 20,000 kronor för iståndsättning av Fårösund enligt försvarskommissionens förslag. Till Fårösund förlagt förband ur kustartilleriet äger att med underhållsskyldighet disponera över erforderliga lokaler och byggnader i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer.

Sammanställning av kostnader för byggnader och flygfält.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag uppgå engångskostnaderna för byggnader och flygfält till 17,834,000 kronor.

Härtill kommer nedanstående ökning:

Västerås	kronor	335,000	
Karlsborg	»	2,395,000	
Karlstad	»	90,000	
Barkarby	»	3,390,000	
Flygkrigsskolan	»	106,000	
Boden	»	114,000	
Fårösund-Visborgs slätt	»	20,000	6,450,000

Summa engångskostnader för byggnader och flygfält kronor 24,284,000.

C. Benämningar.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades i princip. I likhet med chefen för flygvapnet och flygstyrelsen anse motionärerna det dock ändamålsenligt, att av flygförbandens benämning framgår dessas karaktär av bomb-, jakt- eller spaningsförband.

Motionärerna föreslå sålunda följande nummer och benämningar:

F 1 Västmanlands bombflottilj	(Västerås),
F 2 Upplands spaningsflottilj	(Hägernäs),
F 3 Östgöta spaningsflottilj	(Malmen),
F 4 Jämtlands bombflottilj	(Östersund),
F 6 Västgöta bombflottilj	(Karlsborg),
F 7 Värmlands bombflottilj	(Karlstad),
F 8 Upplands jaktflottilj	(Barkarby),
F 5 Flygkrigsskolan	(Ljungbyhed).

VIII. Kostnadsberäkningar.

Årliga organisationskostnader.

De av Kungl. Maj:t tillämpade metoderna för organisationskostnadernas beräkning föränleda intet yrkande.

Den av motionärerna förslagna flygvapenorganisationen beräknas vid fullt uppsatt vapen komma att, såsom tidigare omnämnts, draga en årlig kostnad av 29,784,200 kronor, vartill kommer dyrtidstillägg till ett beräknat belopp av 450,000 kronor.

Engångskostnader.

Engångskostnaderna för anskaffning av vissa slag av materiel beräknas i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag sålunda.

IX. Övergången till ny organisation.

I Kungl. Maj:ts proposition anförda allmänna principer för utökningen av flygvapnet biträdas, dock att organisationen skall genomföras på sju år med början den 1 juli 1936. Budgetåret 1936/1937 räknas sålunda såsom 1. övergångsåret.

Under övergångstiden bör materielanslaget utgå med en summa motsvarande årskvoten för anskaffning och förnyelse av flygmateriel vid fullt uppsatt vapen eller 10,740,000 kronor, vartill kommer ett efter hand stegrat underhållsanslag. I övrigt bör utökningen under 1. övergångsåret äga rum i huvudsaklig överensstämmelse med Kungl. Maj:ts proposition nr 228/1936 och under 2—7 övergångsåren i huvudsaklig överensstämmelse med försvarskommissionens förslag.

I princip böra de olika enheterna uppsättas och utökas till full styrka i följande ordning

flygkrigsskolan,

1. lätta bombflottiljen,

1. medeltunga bombflottiljen,

1. jaktflottiljen,

2. medeltunga bomflottiljen,

2. lätta bomflottiljen,

1. fjärrspaningsdivisionen,

armé- och marinflygflottiljerna.

I övrigt bör, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, flygstab och flygförvaltning utökas till i huvudsak full personalstyrka under första året, varunder även flygvapnets kommandoexpedition organiseras. Flygvapnets personal i försvarsstaben tillsättes under andra och tredje åren. Flygkrigshögskolan bör organiseras fr. o. m. fjärde året och eskaderchefen med stab tillkomma sjätte

året, varemot viss del av den för dennes stab avsedda personalen tillkommer redan första året för att inom flygstaben bilda den operationsavdelning, som är erforderlig intill dess eskaderstaben organiseras.

Anskaffningen av *flygmateriel* bör ske i huvudsaklig överensstämmelse med försvarskommissionens förslag, dock att under 5—7 övergångsåren däröver bör anskaffas materiel för fjärrspaningsdivisionen.

Efter hand som materielbeståndet växer och övningarna tilltaga i omfattning, måste anslaget till *flygmaterielens underhåll* ökas.

Av nedanstående plan framgår huru materielanslaget och underhållsanslaget lämpligen bör fördelas.

Övergångsår	Budgetår	Årskvoten för flygmaterielens anskaffning och förnyelse	Flygmaterielens underhåll m. m.	Anslagets storlek
1. året	1936/1937	10,740,000	2,960,000	13,700,000
2. »	1937/1938	10,740,000	1,900,000	12,640,000
3. »	1938/1939	10,740,000	2,330,000	13,070,000
4. »	1939/1940	10,740,000	2,550,000	13,290,000
5. »	1940/1941	10,740,000	2,900,000	13,640,000
6. »	1941/1942	10,740,000	3,460,000	14,200,000
7. »	1942/1943	10,740,000	3,960,000	14,700,000

Personalens utökning bör äga rum i huvudsak enligt efterföljande plan (sid. 102).

Denna upptager för 1. året, 1936—1937, samma antal beställningar, värnpliktiga m. fl. som i propositionen för 1. året. Ökningarna under de följande åren överensstämma i huvudsak med försvarskommissionens förslag med de mindre jämkningar, som följa av i denna motion tidigare framförda förslag, samt därav att värnpliktskontingenten beräknats uppgå till full styrka 7. året i stället för 8. året, såsom försvarskommissionen förutsatt.

Anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. beräknas sålunda.

1. året	2,250,000 kronor	5. året	4,050,000 kronor
2. »	2,800,000 »	6. »	5,000,000 »
3. »	3,250,000 »	7. »	5,127,500 »
4. »	3,650,000 »		

Övningarna ökas i stort sett enligt samma grunder, som försvarskommissionen föreslagit från 14,500 timmar med krigsflygplan och 10,000 timmar med skolflygplan under 1. året till 40,700 resp. 14,600 timmar.

Anslaget beräknas bliva ökat enligt följande.

1. året	2,250,000 kronor
2. året	2,700,000 »
3. året	3,050,000 »
4. året	3,700,000 »
5. året	4,250,000 »
6. året	5,100,000 »
7. året	5,700,000 »

Plan över personalens utökning under övergångsperioden.

Personalkategori	Antal beställningshavare ¹							
	0. året	1. året	2. året	3. året	4. året	5. året	6. året	7. året
Generalsperson	1	1	1	1	1	1	1	1
Överstar (O. 6 och O. 7)	3	3	4	6	6	6	7	9
Överstelöjtnanter	3	4	4	5	6	8	10	11
Majorer	3	6	8	10	11	12	13	15
Kaptener	24	42	55	63	71	81	95	108
Löjtnanter	32	62	70	70	70	80	85	90
Fänrikar	—	—	10	20	30	37	37	37
S:a officerare	66	118	152	175	195	225	248	271
Förrädsförvaltare	10	12	12	16	16	18	18	18
Fänjunkare	16	20	27	33	40	48	54	66
Sergeanter	22	32	56	66	74	82	90	99
S:a underofficerare	48	64	95	115	130	148	162	183
Furirer	53	91	130	170	210	254	303	361
Korpraler	49	67	90	110	130	154	178	208
Vicekorpraler	57	70	100	130	170	210	213	219
Menige	118	132	180	230	252	266	266	266
S:a manskap	277	360	500	640	762	884	960	1,054
Flygdirektörer av 1. graden	¹ 1	2	2	2	2	2	2	2
» » 2. »	² 2	2	3	3	3	3	3	3
Flygingenjörer » 1. »	2	3	6	8	10	11	12	14
» » 2. »	4	5	7	8	8	8	8	8
» » 3. »	3	8	10	10	10	11	12	14
Förste flygläkare	1	1	1	1	1	1	1	1
Flygläkare av 1. graden	1	1	5	7	8	8	8	8
Verkmästare av 1. klassen	5	5	5	5	5	6	6	6
» » 2. »	5	5	5	5	5	5	5	5
Hantverkare	13	20	25	30	35	41	45	51
Förrädsverkmästare	6	10	10	14	14	16	16	16
Reservofficerare ca	70	50	60	100	140	180	220	260
Värnpliktiga aspiranter, 1. årets	70	70	100	100	100	100	100	100
» » » 2. »	} 50	30	75	75	75	75	75	75
» » » 3. »		—	15	70	70	70	70	70
» » » klass B, specialtjänst		5	5	5	5	5	5	5
» » linjetjänst	700	700	800	1,100	1,220	1,290	1,360	1,430
» » ersättningsreserv	250	400	400	600	600	650	720	820

¹ Härtill kommer bland annat musikpersonalen, som bör uppsättas senast under 3. året.² Flygöveringenjör.³ Förste flygingenjörer.⁴ Utökningen fortsätter till dess avsett antal, 340, uppnått.

För anskaffning av *viss materiel* medelst engångsanslag upptager propositionen 11.1 milj. kronor. Anslaget bör i överensstämmelse med försvarskommissionens förslag beräknas till 15.185 milj. kronor och fördelas under övergångstidens fem första år enligt följande.

1. året	2,500,000 kronor
2. året	3,500,000 »
3. året	3,000,000 »
4. året	3,000,000 »
5. året	2,500,000 »
6. året	685,000 »

Sammanställning av organisations- och engångskostnader under sjuårsperioden.

År	Organisationskostnader			Engångskostnader för viss materiel	Totala kostnader för flygvapnet
	för flygmaterielanskaffning och underhåll	Övriga organisationskostnader	Summa organisationskostnader		
1. året	13,700,000	6,700,000	20,400,000	2,500,000	22,900,000
2. »	12,640,000	8,070,000	20,710,000	3,500,000	24,210,000
3. »	13,070,000	9,375,000	22,445,000	3,000,000	25,445,000
4. »	13,290,000	11,845,000	25,135,000	3,000,000	25,635,000
5. »	13,640,000	13,195,000	26,835,000	2,500,000	27,835,000
6. »	14,200,000	14,200,000	28,800,000	685,000	29,485,000
7. »	14,700,000	15,534,200	30,234,200	—	30,234,200
			Summa	15,185,000	

Kostnaderna för flygvapnets byggnader och flygfält, vilka beräknats till 24,284,000 kronor, böra fördelas på de fem första åren enligt följande.

1. året	6,000,000 kronor
2. året	6,000,000 »
3. året	5,000,000 »
4. året	4,000,000 »
5. året	3,284,000 »

Avd. V. Vissa för försvarsväsendet gemensamma frågor.

I. Värnplikten.

A. Årskontingenten inskrivna värnpliktiga och dess fördelning på försvarsgrenar och truppslag.

Beräknat behov.

Det årliga behovet av inskrivna värnpliktiga enligt här föreliggande förslag har beräknats enligt nedanstående sammanfattande tabell.

Försvarsgren, truppslag m. m.	Uttagna till linjetjänst		Uttagna till handräknings-tjänst (ersättnings-reserv)	Summa
	Studenter och likställda	Värnpliktiga i allmänhet		
<i>Armén.</i>				
Infanteriet	900	18,200	—	—
Kavalleriet	—	912	—	—
Artilleriet (inklusive luftvärnet)	265	4,275	—	—
Ingenjörtrupperna	70	1,302	—	—
Signaltrupperna	30	425	—	—
Trängtrupperna	135	2,133	—	—
Intendenturtrupperna	35	441	—	—
Tygtrupperna	—	150	—	—
Värnpliktiga läkare, veterinärer, tekniker m. fl.	312	—	—	—
Officers- och reservofficersaspiranter	295	—	—	—
Summa för armén	2,042	27,838	5,700	35,580
<i>Marinen.</i>				
Flottan	90	2,800	550	—
Kustartilleriet	90	1,120	600	—
Summa för marinen	180	3,920	1,150	5,250
<i>Flygvapnet</i>	58	1,560	840	2,458
Summa sammanlagt	2,280	33,318	7,690	43,288

Årskontingenten till linjetjänst uttagna värnpliktiga i allmänhet, för närvarande 27,383 man, blir enligt de här framlagda förslagen 33,318 man, av vilken kontingent 27,838 man kommer på arméns lott, 3,920 man på marinens och 1,560 man på flygvapnets.

Behovet av studenter och likställda har beräknats enligt i Kungl. Maj:ts förslag angivna grunder.

Den årliga kontingenten av dem, som före värnpliktsålderns inträdande tagit fast anställning beräknas uppgå till:

Vid armén	1,250
» marinen	700
» flygvapnet	150
	Summa 2,100.

Lägges detta antal till summan i tabellen, utgör det sammanlagda årliga behovet värnpliktiga 45,388 vilka fördela sig på:

Till linjetjänst uttagna	37,698
» handräckningstjänst uttagna	7,690
	Summa 45,388.

Beräknad tillgång.

I sitt yttrande har chefen för generalstabens framhållit, att man i framtiden kan räkna med en årlig uttagningsprocent vapenföra värnpliktiga på 80 % (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 846). Dessa beräkningar, som äro grundande på värnpliktsstatistik under en lång följd av år, torde vara hållbara. Med utgångspunkt från dessa beräkningar skulle tillgången på vapenföra värnpliktiga under tiden 1937—1945 bliva följande:

År	I värnplikts- åldern inträ- dande	Därav beräknade 80 % vapenföra	Återstod efter 3.5 % avdrag för »familjeför- sörjare»
1937	53,700	43,000	41,500
1938	52,300	41,800	40,300
1939	51,800	41,400	39,900
1940	61,500	49,200	47,500
1941	57,500	46,100	44,500
1942	56,600	42,100	40,600
1943	51,600	41,300	39,900
1944	49,600	39,700	38,300
1945	48,700	39,000	37,600

Motionärerna anse, att den s. k. kategoriklyvningen innebär en social orättvisa, som borde undanröjas. Vi hava därför tagit under övervägande att beträffande uttagningen av värnpliktiga återgå till före 1926 rådande förhållanden, d. v. s. uttagna samtliga vapenföra värnpliktiga till vapentjänst och för handräckningsbehovets tillgodoseende huvudsakligen avse de icke vapenföra.

Vid ett övervägande av samtliga på detta spörsmål inverkan omständigheter har det emellertid visat sig, att storleken av årsklasserna 1940 och 1941 kommer att komplicera problemet. Såsom framgår av ovanstående tabell beräknas dessa årsklasser bliva avsevärt mycket större än de närmast föregående och efterföljande. Enär organisationen måste vara uppbyggd med hänsyn till en viss normalstorlek på årsklasserna värnpliktiga, medför den plötsliga höjningen av värnpliktsantalet under åren 1940—1941 och den därpå följande sänkningen vissa ekonomiska och organisatoriska svårigheter. De tre års-

klasserna närmast före 1940 lämna sålunda i medeltal 40,570 vapenföra värnpliktiga (»familjeförsörjare» frånräknade) och de tre årsklasserna närmast efter 1941 39,600, under det att medeltalet för de båda årsklasserna 1940 och 1941 uppgår till icke mindre än 44,000 man.

Med beaktande av ovan angivna förhållanden hava vi funnit, att ett omedelbart undanröjande av kategoriklyvningen icke torde vara lämpligt. Å andra sidan har det visat sig, att den kontingent vapenföra värnpliktiga på i runt tal 37,700 man, som erfordras för att genomföra den av oss föreslagna organisationen, utgör en med hänsyn till den beräknade värnpliktstillgången åren närmast före och närmast efter 1940—1941 väl avpassad årlig uttagning. Med undantag för de båda åren 1940—1941 medgiver nämligen denna uttagning att samtliga vapenföra värnpliktiga komma att bli inkallade till militär tjänstgöring även om utbildningen för ett mindretal tillsvidare måste ske i form av handräckningstjänst. Härigenom undanröjes till väsentliga delar den sociala orättvisa, som hittills varit förenad med kategoriklyvningen.

Uppdelning av värnpliktskontingenterna.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande studenter och likställda samt övriga värnpliktiga, uttagna till linjetjänst biträdades.

Vad beträffar ersättningsreserven ansluta sig motionärerna till uttalandet i chefens för generalstaben yttrande (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 848), att handräckningstjänsten för närvarande icke är ordnad på ett tillfredsställande sätt. Enligt vår åsikt är det principiellt sett oriktigt att använda vapenföra personal i annan handräckningstjänst, än den som betingas av personalens krigstjänstgöring. Av ekonomiska skäl måste visserligen avsteg från denna princip göras, men det synes ingalunda nödvändigt att drygt en femtedel av den i anspråk tagna värnpliktskontingenten skall behöva avses för handräckningstjänst. En snar omläggning av handräckningstjänsten är därför erforderlig. Någon anledning att, såsom Kungl. Maj:t föreslår, avvakta viss tids erfarenhet, föreligger icke, enär ändrade principer i förhållande till de nu gällande icke förutsättas i Kungl. Maj:ts förslag.

Motionärerna hemställa därför om omedelbar utredning rörande handräckningskravens tillgodoseende.

B. Värnpliktstid och uppbådsindelning.

Tjänstetiden.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

Uppbådsindelningen.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades i princip. Dock synes böra föreskrivas, att värnpliktig, som tillhör landstormen inom Gotlands militärområde, icke må användas utom detta område.

C. Utbildningstiden.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder intet annat yrkande än att tjänstgöringstiderna för värnpliktiga tillhörande signaltrupperna och tygtrupperna skola upptagas enligt försvarskommissionens förslag.

D. De värnpliktigas inskrivning.

Inskrivningsnämnderna.

Kungl. Maj:ts förslag att läkaren icke skall vara ordinarie ledamot av inskrivningsnämnden synes på anförda skäl vara välbetänkt. Vad beträffar nämndens sammansättning i övrigt synes det av chefen för generalstaben m. fl. myndigheter framförda förslaget (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 858—859), att rullföringsbefälhavaren skall inträda såsom ledamot i nämnden i stället för en av de valda ledamöterna, vara ur arbetssynpunkt ändamålsenligt.

På grund av vad sålunda anförts biträdades Kungl. Maj:ts förslag med den ändringen, att rullföringsbefälhavare skall inträda såsom ledamot i inskrivningsnämnd i stället för en av de valda ledamöterna. Återstående valde ledamot jämte en suppleant för denne bör, i enlighet med försvarskommissionens förslag, väljas varje gång för en tid av allenast ett år.

Inskrivningsrevisionerna.

Med hänsyn till att Kungl. Maj:ts förslag om inskrivningsbefälhavare tidigare godtagits, biträdades Kungl. Maj:ts förslag angående inskrivningsrevisionerna.

E. Värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnplikts-tjänstgöring.

I särskild skrivelse, vartill hänvisas i chefens för generalstaben yttrande över försvarskommissionens förslag, har nämnde chef hemställt om utredning angående de s. k. »samvetsömna». I Kungl. Maj:ts förslag skjutes denna utredning på framtiden. Enär några nya synpunkter knappast stå att vinna, och då det är särskilt angeläget att de slutgiltiga bestämmelserna angående tjänstgöring m. m. för här ifrågavarande värnpliktiga snarast bliva fastställda, föreslås, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag i frågan till nästkommande ordinarie riksmöte.

F. De värnpliktigas avlöning.

Kungl. Maj:ts förslag biträdades.

II. Den andliga vården vid försvarsväsendet.

I reservation till försvarskommissionens betänkande hava herrar Borell, von Arbin och Magnusson ansett sig böra betona betydelsen av att åt den andliga vården vid armén gäves organisatoriskt fastare former genom anställande av regementspastorer och skapande av en central myndighet samt genom anvisande av härför erforderliga anslag.

Flertalet militära myndigheter hava i sina yttranden (Kungl. Maj:ts proposition nr 225, sid. 871) anslutit sig till reservationen, varvid chefen för generalstaben uppdragit vissa riktlinjer för verksamheten.

Motionärerna biträda herrar Borells m. fl. reservation angående den andliga vårdens ordnande och förorda, att de av chefen för generalstaben uppdragna riktlinjerna för verksamheten måtte beaktas.

III. Civilanställningsfrågan.

Som i Kungl. Maj:ts förslag anföres, är det såväl ur rekryteringssynpunkt som med hänsyn till det avgående militärmanskapets intressen av väsentlig vikt, att civilanställningsfrågan erhåller en tillfredsställande lösning i samband med en ny härordnings antagande. En slutgiltig lösning av detta problem kan emellertid icke åstadkommas, förrän *positivt ställningstagande från statsmakternas sida föreligger beträffande det uttjänta manskapets företrädesrätt* till vissa civila befattningar i statens tjänst eller vid av staten koncessionerade och därmed likartade företag ävensom vid sådana inrättningar, som för sin verksamhet åtnjuta bidrag av statsmedel, liksom ock i fråga om sådana befattningar hos kommun och landsting, för vilka avlöningskostnaderna delvis bestridas av statsmedel. En lösning av denna fråga i huvudsak enligt av försvarskommissionen angivna riktlinjer biträdades.

Jämväl i övrigt biträdades försvarskommissionens förslag beträffande civilanställningsverksamhetens framtida ordnande. För civilanställningskurser böra således avses ett årligt anslag av 40,000 kronor.

IV. Central kemisk anstalt för försvarsväsendet.

I Kungl. Maj:ts förslag skjutes frågan om central kemisk anstalt för försvarsväsendet på framtiden, trots att nödvändigheten av dylik anstalt framhålls såväl av föredragande departementschefen som av samtliga militära myndigheter. Försöksstadiet på detta område måste nu anses vara övervunnet, och anstaltens snara organiserande är av vital betydelse icke endast för försvarsväsendet utan även för den allmänna försörjningen i krig. De omständigheter, som i Kungl. Maj:ts förslag anföras såsom hinder för anstaltens omedelbara organiserande, synas icke vara av den art att frågan längre behöver skjutas på framtiden.

På grund av vad sålunda anförts biträdades försvarskommissionens förslag angående organiserande av en central kemisk anstalt för försvarsväsendet.

Avd. VI. Erforderliga byggnadsarbeten.

De byggnadsarbeten, som betingas av genomförandet av den här föreslagna försvarsorganisationen eller eljest stå i samband med densamma, ävensom de kostnader, som därför beräknas erforderliga, framgå av följande förteckning.

Lantförsvaret.

I. fördelningen.

	Kronor	Kronor
Fördelningsstab en.		
Expeditionslokaler i Kronhuset, Kristianstad	—	70,000
Norra skånska infanteriregementet.		
Ändringsarbeten i sjukavdelningen	40,000	
Garnisonssjukhus, gemensamt med Wendes artilleriregemente	500,000	540,000
Södra skånska infanteriregementet.		
Expeditionslokaler i kanslihuset	3,000	
Anordnande av kompaniförläggning i »gamla kasern» ...	25,000	28,000
Kronobergs regemente.		
Förrådsbyggnad		12,000
Jönköpings-Kalmar regemente.		
Förrådsbyggnader		12,000
Skånska kavalleriregementet.		
Isoleringsstall	80,000	
Inredningsarbeten	10,000	
Vapenförråd	5,000	
Ändringsarbeten i sjukavdelningen m. m.	10,000	105,000
Wendes artilleriregemente.		
Garnisonssjukhus, gemensamt med Norra skånska infanteriregementet (se ovan).	—	
Förrådsbyggnader	96,000	96,000
Smålands arméartilleriregemente.		
Inredning av garage och förrådslokaler	—	20,000
Göta ingenjörkår.		
Förläggning för studentkompaniet å Ränneslätt	23,000	
Skol- och föreläsningslokaler	70,000	
Bensinanläggning	15,000	
Övningsförråd m. m. i Karlstad	60,000	
Förrådsbyggnader vid mobiliseringscentral i Karlstad ..	125,000	293,000

	Kronor	Kronor
Skånska trängkåren.		
Kasernbyggnad	—	240,000
	Summa kronor 1,416,000.	

II. fördelningen.

Jämtlands fältjägarregemente.		
Expeditionslokaler	1,000	
Tillbyggnad av fordonsförråd	48,000	
» « exercishus	22,000	
Vinterboning av stallbyggnad	10,000	81,000
Dalregementet.		
Expeditionslokaler	1,000	
Förrådsbyggnad	20,000	
Vinterboning av sommarstall	2,000	23,000
Hälsinge regemente.		
Förrådsbyggnad	33,000	
Vapenförråd	3,000	36,000
Västernorrlands regemente.		
Förrådsbyggnad	—	36,000
Norrlands trängkår.		
Kasernbyggnad	285,000	
Expeditionslokaler	1,000	
Sommarstall	70,000	
Arméhundgårdens dressyranstalt	5,000	361,000
	Summa kronor 537,000.	

III. fördelningen.

Fördelningsstabén.		
Ytterligare expeditionlokaler	—	8,000
Skaraborgs regemente.		
Förrådsbyggnad	—	21,000
Älvsborgs regemente.		
Förrådsbyggnader	—	12,000
Bohusläns regemente.		
Förrådsbyggnad	—	18,000
Livregementets husarer.		
Garage	—	21,000
Göta artilleriregemente.		
Förrådsbyggnad för artillerimateriel	48,000	
» » intendenturmateriel	62,000	110,000
Karlsborgs luftvärnsregemente.		
Befälsbostäder	198,000	
Exercishus	195,000	

	Kronor	Kronor
Värmeledning i garage	10,000	
Reparationer	40,000	443,000
Göta trängkår.		
Kasernbyggnad	—	260,000
		<hr/>
	Summa kronor	893,000.

IV. fördelningen.

Livregementets grenadjärer.		
Förrådsbyggnad	—	20,000
Livgrenadjärregementet.		
Förrådsbyggnad	12,000	
Inredningsarbeten	7,000	19,000
Upplands regemente.		
Inredningsarbeten	—	1,000
Östgöta luftvärnsregemente.		
Byggnadsarbeten i Linköping enligt försvarskommissionens förslag	—	1,090,000
Skjutplats för luftvärnsvapnet å Hästholmen.		
Byggnader m. m. enligt försvarskommissionens förslag ..	—	380,000
Luftvärnet i Stockholm.		
Förrådsbyggnader m. m. enligt försvarskommissionens förslag	—	575,000
Luftvärnet i övrigt (utom Karlsborgs luftvärnsartilleriregemente).		
Oförutsedda utgifter, ritningar m. m. enligt försvarskommissionens förslag	—	145,000
Signalregementet.		
Mobiliseringscentraler i Kristianstad, Skövde och Östersund	—	60,000
Svea trängkår.		
Kasernbyggnad	—	260,000
		<hr/>
	Summa kronor	2,550,000.

Övre Norrlands trupper.

Bodens garnison.		
Bostadshus för officerare	450,000	
» » underofficerare	275,000	
Byggnad för fästningspolisen m. m.	80,000	805,000
Norrbottnens regemente.		
Vinterstall	120,000	
Förrådsbyggnad	75,000	
Skidförrådsbyggnad	45,000	240,000

	Kronor	Kronor
Västerbottens regemente		
Förrådsbyggnad	—	48,000
Norrbottens artilleriregemente		
Stallbyggnad m. m.	75,000	
Förrådsbyggnad	48,000	
Ändringsarbeten	25,000	148,000
Bodens artilleriregemente		
Garage för motorredskap	40,000	
Förrådsbyggnad	52,000	92,000
Bodens ingenjörkår (med signalkompaniet).		
Förrådsbyggnad	40,000	
Kasernbyggnad m. m.	450,000	490,000
Bodens tygstation.		
Förrådsbyggnad	15,000	
Garage	14,000	
Kasernbyggnad m. m. för tygkompaniet	235,000	264,000
Arméns intendenturförråd i Boden.		
Manskapsbarack m. m.	138,000	
Förrådsbyggnad	20,000	158,000
	Summa kronor	2,245,000.

Gotlands trupper.

Utökning av garnisonssjukhuset å Visborgs slätt	60,000	
Velocipedförråd	2,000	
Tillbyggnad av vapensmedjan	18,000	
Förrådsbyggnad	16,000	
Tyganstalt	300,000	396,000
Granatkastarammunitionsförråd (på 10 platser)	—	120,000
	Summa kronor	516,000.

Centrala undervisningsanstalter.

Infanteriskjutskolan.		
Vapenförrådsbyggnad	2,000	
Garage	8,000	
Centralvärmeanläggning samt tvätt- och badinrättning	175,000	
Manskapsbarack m. m.	100,000	285,000
Arméns underofficersskola.		
Anordnande av lektionssalar	30,000	
Ändringsarbeten i matsalsbyggnaden	5,000	
Anordnande av elevmäss och marketenteri	20,000	55,000
	Summa kronor	340,000.

Armémuseum.

Restaurering av lokaler	Summa kronor	215,000.
		<hr/>
Summa för lantförsvaret kronor		8,712,000.

Sjöförsvaret.

	Kronor	Kronor
I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag	—	3,805,000
Utöver Kungl. Maj:ts förslag:		
Karlskrona örlogsstation.		
Iordningställandet av f. d. grenadjärkasernen för skeppsgossars förläggning	—	360,000
Kustfästningarna och kustartilleriregementena.		
Vissa fortifikatoriska arbeten i Vaxholms fästning	—	218,000
Anläggningar vid Fårösund.		
Fortifikatoriska arbeten	403,000	
En vinterkasern, en sommarbarack och avträde	590,000	
Ångcentral, kokinrättning och matsalsbyggnad	315,000	
Mässbyggnad för underofficerare och manskap	120,000	
Förråds-, garage- och verkstadsbyggnad	280,000	
Exercis- och idrottsplan	20,000	
Vatten-, avlopps- och elektriska ledningar	100,000	
Planering	25,000	
Stängsel omkring området	25,000	
Markköp	50,000	
Administrationskostnader och oförutsedda utgifter	105,000	2,033,000
		<hr/>
Summa för sjöförsvaret kronor		6,416,000.

Flygvapnet.

Västmanlands bombflottilj.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för istandsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten vid 1. bombflottiljen	—	1,500,000
Därutöver nybyggnadsarbeten för 1. fjärrspaningsdivisionen å samma plats:		
Hangarbyggnad för en division spaningsplan 2,500 m ² å kr. 80: —	200,000	
Uppställningsplats framför hangaren	40,000	
Drivmedelsanläggning	20,000	
Garage och vaktbyggnad	15,000	
Värme, vatten, avlopp och elektrifiering	40,000	
Oförutsedda utgifter och byråkostnader	20,000	335,000
		<hr/>
Summa kronor		1,835,000.

Upplands spaningsflottilj.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	3,020,000
	Summa kronor	3,020,000.

Östgöta spaningsflottilj.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	1,920,000
	Summa kronor	1,920,000.

Jämtlands bombflottilj.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	3,680,000
	Summa kronor	3,680,000.

Värmlands bombflottilj.

I likhet med försvarskommissionens förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	1,540,000
	Summa kronor	1,540,000.

Flygkrigsskolan, Ljungbyhed

I likhet med försvarskommissionens förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	2,790,000
	Summa kronor	2,790,000.

Västgöta bombflottilj.

I likhet med försvarskommissionens förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	2,830,000
Därutöver beräknas för markförvärv	205,000	205,000
	Summa kronor	3,035,000.

Upplands jaktflottilj.

I likhet med försvarskommissionens förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	3,590,000
	Summa kronor	3,590,000.

Centrala flygverkstaden å Malmen samt försökscentralen.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	1,020,000
	Summa kronor	1,020,000.

Centrala flygverkstaden i Västerås.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för iståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	580,000
	Summa kronor	580,000.

Övningsplatsen i Boden.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för nybyggnadsarbeten	—	410,000
Därutöver erfordras för flygplats belysning ytterligare ...	114,000	114,000
	Summa kronor	524,000.

Övningsplatsen i Fårösund.

I likhet med försvarskommissionens förslag beräknas för ståndsättnings- och omändringsarbeten samt nybyggnadsarbeten	—	650,000
	Summa kronor	650,000.

Övningsplatsen å Visborgs slätt.

I likhet med Kungl. Maj:ts förslag beräknas för flygfältsarbeten	—	100,000
	Summa kronor	100,000.
Summa för flygvapnet kronor		24,284,000.

De beräknade byggnadskostnaderna uppgå sålunda till följande sammanlagda belopp:

För lantförsvaret	kronor	8,712,000
» sjöförsvaret	»	6,416,000
» flygvapnet	»	24,284,000
	Summa kronor	39,412,000.

Liksom i Kungl. Maj:ts förslag ingå icke i denna summa kostnaderna för en förflyttning av vissa regementen ur Stockholms garnison till Järvafältet. Behovet av en *skyndsam* utflyttning av ifrågavarande truppförband har de senaste åren alltmera framträtt och blir genom antagandet av den nya härordningen en bjudande nödvändighet. Finansieringen av för utflyttningen erforderliga byggnadsarbeten m. m. förutsättes ske genom anlitande av bl. a. medel, som inflyta genom försäljning av kronan tillhöriga och för lantförsvaret upplåtta markområden och fastigheter (bl. a. Ladugårdsgårde). Dylika tillgångar böra nämligen *icke* disponeras på sätt, som ägde rum i samband med genomförandet av 1925 års härordning, då bl. a. lantförsvaret frånhändes värden, beräknade till i runt tal 40 milj. kronor.

I ovanstående förteckning upptagna byggnadsarbeten avses liksom i Kungl. Maj:ts förslag vara i huvudsak färdigställda under budgetåret 1939/1940.

Beträffande finansieringen av utgifterna för kasernbyggnader m. m. biträdes Kungl. Maj:ts förslag, dock att anslagen till de för lantförsvaret och sjöförsvaret avsedda byggnadsarbetena bära upptagas för vart och ett av budgetåren 1936/1937—1939/1940 (i stället för 1937/1938—1940/1941 enligt Kungl. Maj:ts förslag) och motsvarande anslag för flygvapnet för vart och ett av budgetåren 1936/1937—1940/1941 (i stället för 1936/1937—1939/1940 enligt Kungl. Maj:ts förslag). Det för ifrågavarande byggnadsarbeten anvisade lånekapitalet bör således för samtliga försvarsgrenar avskrivas under tio år på sätt Kungl. Maj:t föreslagit beträffande flygvapnet, nämligen att årligen från och med budgetåret 1936/1937 ett särskilt avskrivningsanslag motsvarande $\frac{1}{10}$ av det totala anslagsbeloppet, d. v. s. 3,941,200 kronor, anvisas under avbetalning å statsskulden att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Under hänsynstagande till föreliggande byggnadsbehov och till i annat sammanhang föreslagna övergångsbestämmelser bära byggnadskostnaderna fördelas på de olika budgetåren sålunda:

Lantförsvaret

budgetåret	1936/1937	kronor	2,182,000
»	1937/1938	»	4,600,000
»	1938/1939	»	1,000,000
»	1939/1940	»	930,000
Summa kronor				8,712,000.

Sjöförsvaret

budgetåret	1936/1937	kronor	1,555,000
»	1937/1938	»	2,000,000
»	1938/1939	»	1,500,000
»	1939/1940	»	1,361,000
Summa kronor				6,416,000.

Flygvapnet

budgetåret	1936/1937	kronor	6,000,000
»	1937/1938	»	6,000,000
»	1938/1939	»	5,000,000
»	1939/1940	»	4,000,000
»	1940/1941	»	3,284,000
Summa kronor				24,284,000.

Bilaga.

P. M.

angående gäldandet av lantförsvarets engångskostnader för materielanskaffning.

1. Kostnaderna för materielanskaffningen framgå av nedanstående översikt. I de fall, där siffrorna icke överensstämja med försvarskommissionens, är ändringen beroende av i motionen föreslagen ökning för luftvärnsvapnet med 14 milj. kronor och för en 10 cm. kanondivision med 3.7 milj. kronor.

I. Armén utom luftvärnsvapnet.

A. Linjen.

<i>Kulsprutor</i> med reservdelar, eldledningsmateriel och luftvärnsanordningar	kronor	2,500,000
<i>Granatkastare</i> med reservdelar och eldledningsmateriel	»	800,000
<i>Infanterikanoner</i>	»	1,200,000
<i>Ammunition</i> till granatkastare och infanterikanoner	»	6,625,000
<i>Kärror</i> med tillhörande hästutredning	»	2,400,000
<i>Stridsvagnar</i>	»	4,500,000
<i>Pansarbilar</i>	»	250,000
<i>Signalmateriel</i>	»	1,500,000
<i>Gasskyddsmateriel</i> jämte arméns andel i engångskostnad för försvarsväsendets kemiska anstalt	»	2,345,000
<i>Modernisering</i> av 7 cm. kanoner	»	1,200,000
<i>10 cm. kanoner</i> (5,120,000 + 1,600,000) och <i>15 cm. haubitser</i> (1,700,000)	»	8,420,000
<i>Traktorer, föreställare, motorisering</i> och <i>ammunitionsvagnar</i>	»	4,180,000
<i>Viss annan artilleriemateriel</i>	»	1,330,000
<i>Ammunition</i> till 7 cm. kanoner	»	3,000,000
<i>Ammunition</i> till 10 cm. kanoner (3,600,000 + 900,000) och 15 cm. haubitser (1,200,000)	»	5,700,000
<i>Luftbevakningscentraler</i>	»	340,000
<i>Krigsjärnvägsmateriel</i>	»	800,000
<i>Ingenjörmateriel</i>	»	600,000
<i>Sjukvårdsmateriel</i>	»	360,000
<i>Ackordshästar</i>	»	700,000
	Summa kronor	48,750,000.

B. Landstormen.

<i>Kulsprutegevär, kulsprutor</i> och <i>granatkastare</i>	kronor	2,450,000
<i>Intendenturutrustning</i>	»	4,500,000
	Summa kronor	6,950,000.

II. Luftvärnsvapnet.

Enligt särskild motivering	kronor 41,500,000
	Summa kronor 41,500,000

Summa summarum kronor 97,200,000.

2. Med hänsyn till den nya härordningens ogynnsamma utgångsläge i fråga om tillgången på krigsmateriel är det icke möjligt, att i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag fördela anskaffningen på en period av 10 år. Ett sådant förfaringsätt innebär i realiteten, att armén icke är fullt mobiliseringsduglig, förrän vid 10-årsperiodens slut. En påskyndad materielanskaffning måste därför äga rum enligt följande grunder:

a) Det *förstahandsbehov* av krigsmateriel, som erfordras för att snarast giva härordningen en tillfredsställande försvarsberedskap, bör tillgodoses genom ett för de första övergångsåren anvisat större engångsanslag. Med hänsyn till industriens leveransmöjligheter fördelas kostnaderna jämnt på vart och ett av budgetåren 1936/1937—1938/1939.

b) Kostnaderna för den krigsmateriel, vars tillgodoseende *kan förskjutas under en längre period*, böra jämnt fördelas på budgetåren 1936/1937—1942/1943, d. v. s. på 7 år. Härigenom skulle arméns krigsberedskap ur krigsmaterielsynpunkt vara säkerställd i någorlunda anslutning till planen för den egentliga omorganisationen av truppförbanden, nyuppsättningen av luftvärnsförbanden, kaderökningarna m. m.

c) *Planen* för materielanskaffningens genomförande bör uppgöras av vederbörliga myndigheter och fastställas till sina grunddrag av Kungl. Maj:t eller enligt nädligt bemyndigande av chefen för armén. Innan en sådan planläggning kan komma till stånd, måste emellertid medlen vara anvisade. Enligt ovanstående principer skulle därför huvuddelen av *materieltillverkningen* komma igång först året 1937/1938 — en olägenhet, som med hänsyn till planläggningsarbetet och industriens förberedande dock är ofrånkomlig.

d) Som försvarskommissionen förutsätter böra möjligheter föreligga att — med hänsyn till den tekniska utvecklingen och läget på den materiella försvarsberedskapen m. m. — verkställa erforderliga omflyttningar av anslagsposterna inom den totala kostnadsramen.

3. Vid realiserandet av ovanstående plan för materielanskaffningen gäller att fixera *dels* förstahandsbehovet för 3-årsperioden, *dels* det behov, som med hänsyn till angelägenhetsgraden kan förskjutas till anskaffning under 7 år.

I fråga om angelägenhetsgraden har redan överenskommelse skett mellan chefen för generalstaben och cheferna för arméförvaltningens artilleri-, intendents- och fortifikationsdepartement i samband med de senaste årens anslagsäskanden. Härvid hava följande principer varit vägledande vid bestämmandet av den ordningsföljd, i vilken materielanskaffningen bör ske:

- Luftförsvarets stärkande.
- Tillverkning av ammunition till artilleripjäser och granatkastare.
- Anskaffning av intendenturutrustning och vapen för landstormen.
- Anskaffning av tungt kanonartilleri, kulsprutor, infanterikanoner, granatkastare och gasskyddsmateriel.
- Krigsjärnvägs-, ingenjör- och signalmateriel.
- Kärror, traktorer, stridsvagnar.
- Övrig materiel m. m.

4. Följas dessa grundprinciper under hänsynstagande till industriens leveransmöjligheter skulle anskaffningen under 3-årsperioden bliva:

Luftvärnsorganisationen (50 %)	kronor	20,750,000
Ammunition till 7 cm. kanoner (50 %)	»	1,500,000
Modernisering av 7 cm. kanoner (100 %)	»	1,200,000
Anskaffning av kulsprutor (50 %)	»	1,250,000
Anskaffning av granatkastare (100 %)	»	800,000
Anskaffning av infanterikanoner (100 %)	»	1,200,000
Luftbevakningscentraler	»	340,000
Ammunition till granatkastare och infanterikanoner (50 %)	»	3,312,500
Ammunition till 10-cm. kanoner (50 %)	»	2,250,000
Kärror (50 %)	»	1,200,000
10-cm. kanoner (50 %)	»	3,360,000
Stridsvagnar (50 %)	»	2,250,000
Pansarbilar (50 %)	»	125,000
Gasskydd (50 %)	»	1,172,500
Traktorer m. m. (50 %)	»	2,090,000
Signalmateriel (50 %)	»	750,000
Krigsjärnvägsmateriel (100 %)	»	800,000
Landstormen: intendenturutrustning (100 %)	»	4,500,000
vapen (50 %)	»	1,225,000
Viss annan artillerimateriel (50 %)	»	665,000
Ingenjörmateriel (50 %)	»	300,000
Sjukvårdsmateriel	»	160,000

Summa kronor 51,200,000.

Årskvoten för dessa tre år blir således 17,066,667 kronor eller i avrundat tal 17 milj. kronor.

5. Anskaffningen under 7-årsperioden uppgår således till 46 milj. kronor, vilket giver en årskvot av 6,571,429 kronor eller i avrundat tal 6,6 milj. kronor.

I den del av anskaffningen, som under 7-årsperioden faller inom ovan nämnd 3-årsperiod bör anskaffningen främst avse

10 cm. kanoner (återstående 50 % enligt ovan)	kronor	3,360,000
Ammunition till kanoner (återstående 50 % enligt ovan) ..	»	2,250,000
Gasskydd (återstående 50 % enligt ovan)	»	1,172,500
Landstormen (vapen återstående 50 % enligt ovan)	»	1,225,000
Luftvärnsvapnet (ytterligare 25 %)	»	10,375,000
Ackordshästar (50 %)	»	350,000.

Ur industriens synpunkt möta icke hinder för denna materielanskaffning utöver den i punkt 4 angivna.

6. Sammanfattning.

a) Lantförsvarets engångskostnader för materielanskaffning utgöra 97,2 milj. kronor.

b) Därav upptagas 51,0 milj. kronor såsom ett fristående anslag att utgå omedelbart vid härordningens ikraftträdande. På grund av industriens begränsade leveransmöjligheter måste dock anslaget fördelas på tre år — budgetåren 1936/1937—1938/1939 — med en årskvot av 17 milj. kronor.

c) Återstoden, 46,2 milj. kronor, fördelas jämnt under 7-årsperioden, budgetåren 1936/1937—1942/1943, med en årskvot av 6,6 milj. kronor.

Vid denna motion fogade tabellariska sammanställningar och stater hava i stencilerad form överlämnats till särskilda utskottets ledamöter, varför motionärerna, på grund av de avsevärda kostnader, som en fullständig avtryckning skulle försäka statsverket, funnit sig böra avstå från desammas intagande i de tryckta riksdagshandlingarna.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Principmotivering	1
Avd. I. Försvarsväsendets ledning.	
I. Allmänna grunder för försvarsväsendets ledning	6
A. Den militära ledningen	6
B. Den ekonomiska försvarsberedskapen.....	7
C. Förvaltningsverksamheten.....	8
II. Försvarsdepartementet och kommandoexpeditionerna	9
III. Försvarsstaben.....	9
IV. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap	12
Avd. II. Arméorganisationen.	
I. Allmänna grunder för arméorganisationen	13
II. Krigsorganisationen. (Ingår i allmänna grunder för arméorganisationen)	
III. Fredsorganisationen	18
A. Den militära ledningen	18
Chefen för armén och dennes stabsorgan	18
Inspektionsmyndigheterna.....	18
Generalitetet och stabskåren	19
B. Förvaltningsorganisationen.....	20
C. Arméns organisation på högre och lägre truppförband	21
Högre truppförband.....	21
De högre truppförbandens ledning	24
Lägre truppförband	25
Landstormens uppgifter och militära organisation.....	26
D. Landets territoriella indelning i militärt hänseende. Territoriella myndigheter.....	26
E. Den militära personalens rekrytering.....	27
Fast anställd personal	27
Värnpliktig personal	27
F. De lägre truppförbandens och vissa personalkårers inre organisation m. m.	29
Allmänna grundor	29
Infanteriet	29
Kavalleriet	29
Artilleriet	30
Ingenjörtrupperna	30
Signaltrupperna	30
Trängen och trängtrupperna	30
Intendenturkåren och intendenturtrupperna	31
Fortifikationskåren	31
Fälttygkåren	31
<i>Bihang till riksdagens protokoll 1936. 3 saml. Nr 381.</i>	9

	Sid.
G. Den militära utbildningen	32
Utbildningen vid truppförbanden.....	32
Officersutbildningen	33
Underofficersutbildningen	33
Centrala utbildningsanstalter och utbildningskurser	33
Landstormens utbildning	34
Det frivilliga skytteväsendet	35
H. Armémusiken	35
I. Civilmilitära och civila kårer och stater	36
Fältläkarkåren	36
Fältveterinärkåren	38
Polispersonalen	38
J. Sammandrag av föreslagna personalstater	39
K. Arméns reservpersonal	39
Reservstaten.....	39
Reservstat för furirer vid Gotlands trupper	39
Personal i arméns reserver	40
Väg- och vattenbyggnadskåren.....	40
L. Arméns övergångsstat	40
M. Arméns hästar och remonteringsväsendet	40
Arméns hästar	40
Remonteringsväsendet.....	43
N. Armémuseum	44
O. Särskilda personalfrågor.....	44
IV. Lantförsvarets kostnader	44
V. Övergången till den nya härordningen	46

Awd. III. Marinorganisationen.

I. Allmänna grunder för sjöförsvarets ordnande	47
II. Sjöförsvarets ledning	50
A. Den militära ledningen	50
Chefen för marinen.....	50
Marinstaben	50
Personalchefer och inspektörer	51
B. Förvaltningsorganisationen.....	51
III. Undervisningsanstalter.....	52
IV. Marindistriktsorganasationen	52
V. Flottan.....	52
A. Sjökrigsmaterielen m. m.	52
B. Flottans krigsberedskap och övningar	56
C. Örlogsstationer, örlogsdepåer och örlogsvarv	56
D. Flottans personal	56
VI. Kustartilleriet	61
A. Allmän organisation	61
B. Fredsorganisationen	62
VII. För marinen gemensam personal m. m.....	62
Mariningenjörkåren	66
Marinintendenturkåren	67
Marinläkarkåren.....	68
Marinens poliskår och marinens ecklesiastikstat.....	68
VIII. Sjökarteverket	68
IX. Sjöförsvarets kostnader	68
X. Övergången till den nya marinorganisationen	69

Avd. IV. Flygvapnets organisation.

I.	Allmänna grunder för flygvapnets ordnande	71
II.	Flygstridskrafternas sammansättning m. m.....	73
III.	Flygvapnets fredsorganisation	74
	A. Flygvapnets ledning	74
	B. Flygförbanden, dessas organisation och verksamhet	75
	C. Utbildningsanstalter och dessas organisation	86
	D. Flygövningarnas omfattning.....	86
	E. Organisation av flygvapnets verkstäder	86
	F. Flygvapnets musikorganisation	87
	G. Sammandrag av flygvapnets personal; vissa personalfrågor	87
IV.	Flygvapnets rekrytering	96
V.	Utbildningen vid flygvapnet	96
VI.	Flygmaterielen	96
VII.	Flygförbandens benämningar, fredsörläggingsplatser, byggnader och flygfält	97
	A. Allmänna synpunkter	97
	B. Behovet av byggnader och flygfält	97
	C. Benämningar.....	99
VIII.	Kostnadsberäkningar.....	100
IX.	Övergången till ny organisation.....	100

Avd. V. Vissa för försvarsväsendet gemensamma frågor.

I.	Värnplikten	104
	A. Årskontingenten inskrivna värnpliktiga och dess fördelning på försvarsgrenar och truppslag	104
	B. Värnpliktstid och uppståndsindelning.....	106
	C. Utbildningstiden	107
	D. De värnpliktigas inskrivning	107
	E. Värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnplikts-tjänstgöring	107
	F. De värnpliktigas avlöning.....	107
II.	Den andliga värden vid försvarsväsendet.....	108
III.	Civilanställningsfrågan	108
IV.	Central kemisk anstalt för försvarsväsendet	108

Avd. VI. Erforderliga byggnadsarbeten.

Lantförsvaret	109
Sjöförsvaret	113
Flygvapnet	113
<i>Bilaga</i>	117